

CONV 848/03

VOLUME II

SAATE

Lähettiläjä: Puheenjohtajisto

Vastaanottaja: Valmistelukunta

Ed. asiak. nro: CONV 847/03

Asia: **Ehdotus perustuslaiksi, nide II**

10.7.2003 pidettävää viimeistä täysistuntoa varten valmistelukunnan jäsenille toimitetaan oheisena perustuslakiehdotuksen III ja IV osan teksti, johon on sisällytetty puheenjohtajiston 9.7.2003 pidetyn täysistunnon johdosta tekemät muutokset. Kyseiset muutokset on lihavoitu.

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

<u>III OSA: UNIONIN POLITIIKAT JA TOIMINTA</u>	6
I OSASTO - YLEISESTI SOVELLETTAVAT LAUSEKKEET	7
II OSASTO - SYRJINTÄKIELTO JA KANSALAISSUUS	8
III OSASTO - SISÄISET POLITIIKAT JA TOIMET	10
I LUKU - SISÄMARKKINAT	10
1 jakso - Sisämarkkinoiden toteuttaminen	10
2 jakso - Henkilöiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus	11
1 alajakso - Työntekijät	11
2 alajakso - Sijoittautumisoikeus	13
3 alajakso - Vapaus tarjota palveluja	15
3 jakso - Tavaroiden vapaa liikkuvuus	18
1 alajakso - Tulliliitto	18
2 alajakso - Tulliyhteistyö	19
3 alajakso - Määrällisten rajoitusten kieltäminen	19
4 jakso - Pääomat ja maksut	21
5 jakso - Kilpailusäännöt	23
1 alajakso - Yrityksiin sovellettavat säännöt	23
2 alajakso - Jäsenvaltion myöntämä tuki	26
6 jakso - Veroja ja maksuja koskevat määräykset	28
7 jakso - Lainsäädännön lähentäminen	29
II LUKU - TALOUS- JA RAHAPOLITIikka	32
1 jakso - Talouspolitiikka	32
2 jakso - Rahapolitiikka	37
3 jakso - Institutionaaliset määräykset	41
3a jakso - Euroalueeseen kuuluvia jäsenvaltioita koskevat erityismääräykset	43
4 jakso - Siirtymämääräykset	44

III LUKU - MUITA ERITYISALOJA KOSKEVAT POLITIIKAT	48
1 jakso - Työllisyys	48
2 jakso - Sosiaalipolitiikka	51
1 alajakso - Euroopan sosiaalirahasto	56
3 jakso - Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus	57
4 jakso - Maatalous ja kalastus	59
5 jakso - Ympäristö	63
6 jakso - Kuluttajansuoja	66
7 jakso - Liikenne	67
8 jakso - Euroopan laajuiset verkot	70
9 jakso - Tutkimus ja teknologian kehittäminen sekä avaruus	72
10 jakso - Energia	76
IV LUKU - VAPAUTEEN, TURVALLISUUTEEN JA OIKEUTEEN PERUSTUVA ALUE	77
1 jakso - Yleiset määräykset	77
2 jakso - Rajatarkastuksiin, turvapaikkaan ja maahanmuuttoon liittyvä politiikka	79
3 jakso - Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeuden alalla	82
4 jakso - Oikeudellinen yhteistyö rikosoikeuden alalla	83
5 jakso - Poliisiyhteistyö	86
V LUKU - ALAT, JOILLA UNIONI VOI PÄÄTTÄÄ TOTEUTTAA YHTEENSOVITUSTOIMIA, TÄYDENNYSTOIMIA TAI TUKITOIMIA	88
1 jakso - Kansanterveys	88
2 jakso - Teollisuus	90
3 jakso - Kulttuuri	91
4 jakso - Koulutus, ammatillinen koulutus, nuoriso ja urheilu	92
5 jakso - Pelastuspalvelu	94
6 jakso - Hallinnollinen yhteistyö	95

IV OSASTO - MERENTAKAISTEN MAIDEN JA ALUEIDEN ASSOSIOINTI	96
V OSASTO - UNIONIN ULKOINEN TOIMINTA	99
I LUKU - YLEISESTI SOVELLETTAVAT MÄÄRÄYKSET	99
II LUKU - YHTEINEN ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIikka	101
1 jakso - Yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka	107
2 jakso - Varainhoitoa koskevat määräykset	110
III LUKU - YHTEINEN KAUPPAPOLITIikka	111
IV LUKU - YHTEISTYÖ KOLMANSIEN MAIDEN KANSSA JA HUMANITAARINEN APU	113
1 jakso - Kehitysyhteistyö	113
2 jakso - Taloudellinen, tekninen ja rahoitusyhteistyö kolmansien maiden kanssa	115
3 jakso - Humanitaarinen apu	116
V LUKU - RAJOITUSTOIMENPITEET	117
VI LUKU - KANSAINVÄLISET SOPIMUKSET	118
VII LUKU - UNIONIN SUHTEET KANSAINVÄLISIIN JÄRJESTÖIHIN JA KOLMANSIIN MAIHIN SEKÄ UNIONIN EDUSTUSTOT	121
VIII LUKU - YHTEISVASTUULAUSEKKEEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	122
VI OSASTO - UNIONIN TOIMINTA	123
I LUKU - INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET	123
1 jakso - Toimielimet	123
1 alajakso - Euroopan parlamentti	123
2 alajakso - Eurooppa-neuvosto	126
3 alajakso - Ministerineuvosto	127
4 alajakso - Komissio	128
5 alajakso - Unionin tuomioistuin	130
6 alajakso - Tilintarkastustuomioistuin	139
2 jakso - Unionin neuvoa-antavat elimet	142
1 alajakso - Alueiden komitea	142
2 alajakso - Talous- ja sosiaalikomitea	143

3 jakso - Euroopan investointipankki	145
4 jakso - Unionin toimielimiä, elimiä ja erillisvirastoja koskevat yhteiset määräykset	146
II OSASTO - VARAINHOITOA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET	150
1 jakso - Monivuotinen rahoituskehys	150
2 jakso - Unionin vuosittainen talousarvio	151
3 jakso - Talousarvion toteuttaminen ja vastuuvapauden myöntäminen	154
4 jakso - Yhteiset määräykset	156
5 jakso - Petosten torjunta	158
III LUKU - TIIVIIMPI YHTEISTYÖ	159
VII OSASTO: YHTEISET MÄÄRÄYKSET	162
<u>LIITE I:</u> EHDOTUS PÖYTÄKIRJAKSI EURATOM-SOPIMUKSEN MUUTTAMISESTA	166
<u>LIITE II:</u> PÖYTÄKIRJA EURORYHMÄSTÄ	168
<u>LIITE III:</u> JULISTUS EUROOPAN ULKOISEN TOIMINNAN YKSIKÖN PERUSTAMISESTA	169
<u>IV OSA: YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET</u>	170

* * *

III OSA

UNIONIN POLITIIKKA JA TOIMINTA

I OSASTO

YLEISESTI SOVELLETTAVAT LAUSEKKEET

III-0 artikla (uusi)

Huolehtiessaan tässä osassa tarkoitetun politiikan ja toiminnan välisestä johdonmukaisuudesta unioni ottaa huomioon kaikki tavoitteensa ja noudattaa toimivallan siirtymisen periaatetta.

III-1 artikla (ent. 3 artiklan 2 kohta)

Toteuttaessaan tässä osassa tarkoitettua toimintaa unioni pyrkii poistamaan eriarvoisuutta miesten ja naisten väliltä sekä edistämään miesten ja naisten tasa-arvoa.

III-1 a artikla (uusi)

Tässä osassa tarkoitetun politiikan ja toiminnan määrittelyssä ja toteuttamisessa unioni pyrkii torjumaan kaikkea sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää.

III-2 artikla (ent. 6 artikla)

Ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä tässä osassa tarkoitetun unionin politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen, erityisesti kestävästä kehityksestä edistämiseksi.

III-2 a artikla (ent. 153 artiklan 2 kohta)

Kuluttajansuojaa koskevat vaatimukset otetaan huomioon yhteisön muuta politiikkaa ja toimintaa määriteltäessä ja toteutettaessa.

III-3 artikla (ent. 16 artikla)

Ottaen huomioon yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen aseman palveluina, joita kaikki unionissa arvostavat, ja niiden merkityksen sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi unioni ja jäsenvaltiot huolehtivat kukin toimivaltansa mukaisesti ja perustuslain soveltamisalalla siitä, että tällaiset palvelut toimivat sellaisin, erityisesti taloudellisin ja rahoituksellisin periaattein ja edellytyksin, että ne voivat täyttää tehtävänsä, sanotun kuitenkin rajoittamatta [III-52, III-53 ja III-131 artiklan (ent. 73, 86 ja 87 artiklan)] soveltamista. Nämä periaatteet ja edellytykset määritellään eurooppalailla.

II OSASTO

SYRJINTÄKIELTO JA KANSALAISSUUS

III-4 artikla (ent. 12 artikla)

Eurooppalailla tai -puitelaililla voidaan säädellä [I-4 artiklassa] tarkoitettua kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltämistä.

III-5 artikla (ent. 13 artikla)

1. Ministerineuvoston eurooppalailla tai -puitelaililla voidaan unionille perustuslaissa uskotun toimivallan rajoissa vahvistaa tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta perustuslain muiden määräysten soveltamista. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamentin **hyväksynnän** saatuaan.

2. Eurooppalailla tai -puitelaililla **voidaan vahvistaa** unionin kannustustoimenpiteiden **perusperiaatteet** ja **määritellä tällaisia toimenpiteitä**, joilla tuetaan jäsenvaltioiden toimia ilman että **niiden** lakeja ja asetuksia yhdenmukaistetaan.

III-6 artikla (ent. 18 artikla)

1. Jos osoittautuu, että unionin toimella on tarpeen helpottaa vapaata liikkuvuutta ja oleskelua koskevan, [I-8 artiklassa] tarkoitetun jokaisen unionin kansalaisen oikeuden käyttöä, eikä perustuslaissa ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, eurooppalailla tai -puitelaililla voidaan vahvistaa toimenpiteitä tätä tarkoitusta varten.

2. Samaa tarkoitusta varten ja ellei perustuslaissa ole määräyksiä tätä koskevista valtuuksista, ministerineuvoston eurooppalailla tai -puitelaililla voidaan vahvistaa toimenpiteitä, jotka koskevat passeja, henkilötodistuksia, oleskelulupia tai muita niihin rinnastettavia asiakirjoja, sekä toimenpiteitä, jotka koskevat sosiaaliturvaa tai sosiaalista suojelua. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

III-7 artikla (ent. 19 artikla)

Ministerineuvoston eurooppalailla tai -puitelaililla vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat [I-8 artiklassa] tarkoitettua jokaisen unionin kansalaisen oikeutta äänestää ja asettua ehdokkaaksi kunnallisvaaleissa ja Euroopan parlamentin vaaleissa siinä jäsenvaltiossa, jossa hän asuu, olematta tämän valtion kansalainen. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan. Näihin yksityiskohtaisiin sääntöihin voi sisältyä poikkeussäännöksiä, jos ne ovat perusteltuja jonkin jäsenvaltion erityisten ongelmien takia.

Äänioikeus ja vaalikelpoisuus Euroopan parlamentin vaaleissa eivät rajoita [III-227 artiklan 2 kohdan (ent. 190 artiklan 4 kohdan)] ja sen soveltamiseksi hyväksytyjen toimenpiteiden soveltamista.

III-8 artikla (ent. 20 artikla)

Jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet [I-8 artiklassa] tarkoitetun unionin kansalaisten diplomaatti- ja konsulisuojelun turvaamiseksi kolmansissa maissa.

Ministerineuvoston eurooppalailla voidaan vahvistaa tällaista suojelua helpottavat tarpeelliset toimenpiteet. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

III-9 artikla (ent. 21 artikla)

Kielet, joilla jokainen unionin kansalainen voi [I-8 artiklan] nojalla kirjoittaa toimitelmalle tai neuvoo-antavalle elimelle ja saada vastauksen samalla kielellä, luetellaan [IV-9 artiklassa (ent. 314 artiklassa)]. Tässä artiklassa tarkoitetaan [I-18 artiklan 2 kohdassa, I-30 artiklassa ja I-31 artiklassa] lueteltuja toimitelmiä ja neuvoo-antavia elimiä sekä Euroopan oikeusasiamiestä.

III-10 artikla (ent. 22 artikla)

Komissio antaa Euroopan parlamentille, ministerineuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle joka kolmas vuosi kertomuksen [I-8 artiklan] ja [tämän osaston] määräysten soveltamisesta. Tässä kertomuksessa otetaan huomioon unionin kehitys.

Tältä pohjalta ja rajoittamatta tämän perustuslain muiden määräysten soveltamista, [I-8 artiklan] mukaisia oikeuksia voidaan täydentää ministerineuvoston eurooppalailla tai -puitelailailla. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan. Tämä laki tai puitelaki tulee voimaan, kun jäsenvaltiot ovat hyväksyneet sen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

III OSASTO
SISÄISET POLITIIKAT JA TOIMET

I LUKU
SISÄMARKKINAT

1 JAKSO
SISÄMARKKINOIDEN TOTEUTTAMINEN

III-11 artikla (ent. 14 artikla)

1. Unioni hyväksyy toimenpiteet, joiden tarkoituksena on toteuttaa sisämarkkinat tämän artiklan, [III-12 artiklan (ent. 15 artiklan), III-23 artiklan 1 kohdan (ent. 47 artiklan 2 kohdan), III-26 (ent. 49 artiklan), III-36 (ent. 26 artiklan), III-59, III-62, III-138 (ent. 80, 93 ja 95 artiklan)] mukaisesti, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta perustuslain muiden määräysten soveltamista.
2. Sisämarkkinat käsittävät alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla tavaroiden, henkilöiden, palvelujen ja pääomien vapaa liikkuvuus taataan perustuslain määräysten mukaisesti.
3. Ministerineuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta eurooppa-asetukset tai -päätökset, joissa määritellään ne suuntaviivat ja edellytykset, jotka ovat tarpeen tasapainoisen edistymisen takaamiseksi kaikilla kyseisillä aloilla.

III-12 artikla (ent. 15 artikla)

Laatiessaan ehdotuksiaan [III-11 artiklassa (ent. 14 artiklassa)] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi komissio ottaa huomioon sen, kuinka paljon tiettyjen eri kehitystasoilla olevien kansantalouksien täytyy ponnistella sisämarkkinoiden toteuttamiseksi, ja se voi ehdottaa aiheellisia toimenpiteitä.

Jos nämä toimenpiteet ovat poikkeustoimenpiteitä, niiden on oltava väliaikaisia ja aiheutettava mahdollisimman vähän häiriötä sisämarkkinoiden toiminnalle.

III-13 artikla (ent. 297 artikla)

Jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään, jotta ne voivat yhdessä toteuttaa tarvittavat toimenpiteet estääkseen sen, että toimenpiteet, joihin jäsenvaltio voi joutua turvautumaan yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi, vaikuttaisivat sisämarkkinoiden toimintaan.

III-14 artikla (ent. 298 artikla)

Jos [III-338 ja III-13 artiklassa (ent. 296 tai 297 artiklassa)] tarkoitetuissa tapauksissa toteutetut toimenpiteet vääristävät kilpailun edellytyksiä sisämarkkinoilla, komissio tutkii yhdessä sen valtion kanssa, jota asia koskee, miten kyseiset toimenpiteet voidaan mukauttaa perustuslain määräyksiin.

Poiketen [III-261 ja III-262 artiklassa (ent. 226 ja 227 artiklassa)] määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio voi, jos se katsoo, että jokin jäsenvaltio käyttää väärin [III-338 ja III-13 artiklassa (ent. 296 tai 297 artiklassa)] tarkoitettuja valtuuksia, saattaa asian suoraan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Unionin tuomioistuin ratkaisee asian suljetuin ovin.

2 JAKSO

HENKILÖIDEN JA PALVELUJEN VAPAA LIIKKUVUUS

1 alajakso

Työntekijät

III-15 artikla (ent. 39 artikla)

1. Työntekijöillä on oikeus liikkua vapaasti unionissa.
2. Kaikki kansalaisuuteen perustuva jäsenvaltioiden työntekijöiden syrjintä työsopimusten tekemisessä sekä palkkauksessa ja muissa työehdoissa on kiellettyä.
3. Työntekijöillä on oikeus yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden vuoksi perustelluin rajoituksin
 - a) hakea tosiasiallisesti tarjottua työtä;
 - b) liikkua tässä tarkoituksessa vapaasti jäsenvaltioiden alueella;

- c) oleskella jäsenvaltion alueella työn tekemiseksi tämän valtion kotimaisten työntekijöiden työsuhdetta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti;
 - d) jäädä työsuhteen päätyttyä jäsenvaltion alueelle komission eurooppa-asetuksissa säädetyin edellytyksin.
4. Tämä artikla ei koske julkisen hallinnon palvelussuhteita.

III-16 artikla (ent. 40 artikla)

Eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen [III-15 artiklassa (ent. 39 artiklassa)] tarkoitetun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi. Laki tai puitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

Eurooppalain tai -puitelain tarkoitus on erityisesti:

- a) varmistaa kansallisten työvoimaviranomaisten kiinteä yhteistoiminta;
- b) poistaa kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat hallinnolliset menettelyt ja käytännöt sekä avoimiin työpaikkoihin pääsyä koskevat määräajat, joiden voimassa pitäminen olisi esteenä työntekijöiden liikkuvuuden vapauttamiselle;
- c) poistaa kaikki sellaiset kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat määräajat ja muut rajoitukset, joilla asetetaan muiden jäsenvaltioiden työntekijöille erilaiset työpaikan vapaata valintaa koskevat ehdot kuin jäsenvaltion kotimaisille työntekijöille;
- d) toteuttaa järjestelmiä, joiden avulla työpaikkojen tarjonta ja kysyntä saadaan vastaamaan toisiaan ja helpotetaan työmarkkinoiden tasapainoa siten, että eri alueilla ja teollisuudenaloilla vältetään elintasoja ja työllisyyttä uhkaavat vakavat vaarat.

III-17 artikla (ent. 41 artikla)

Jäsenvaltiot edistävät nuorten työntekijöiden vaihtoa osana yhteistä toimintaohjelmaa.

III-18 artikla (ent. 42 artikla)

Eurooppalailla tai -puitelailla vahvistetaan sosiaaliturva-alan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi, erityisesti ottamalla käyttöön järjestelmä, joka turvaa palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiville siirtotyöläisille ja heidän huollettavilleen sen, että:

- a) kaudet, jotka eri maiden lainsäädännön mukaan otetaan huomioon oikeuden saamiseksi etuuteen ja sen säilyttämiseksi sekä etuuden määrän laskemiseksi, lasketaan yhteen;
- b) etuudet maksetaan jäsenvaltioiden alueella asuville.

2 alajakso

Sijoittautumisoikeus

III-19 artikla (ent. 43 artikla)

[Tämän alajakson] mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisen vapautta sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle. Samoin kielletään rajoitukset, jotka estävät jäsenvaltion alueelle sijoittautuneita jäsenvaltion kansalaisia perustamasta kauppaedustajan liikkeitä, sivuliikkeitä ja tytäryhtiöitä.

Jollei pääomia koskevan [jakson] määräyksistä muuta johdu, jäsenvaltion kansalaisilla on toisen jäsenvaltion alueella oikeus ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa itsenäistä ammattia sekä oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä, erityisesti [III-24 artiklan (ent. 48 artiklan) toisessa kohdassa] tarkoitettuja yhtiöitä, niillä edellytyksillä, jotka sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen kansalaisia.

III-20 artikla (ent. 44 artikla)

1. Eurooppapuitelailla vahvistetaan toimenpiteet sijoittautumisvapauden toteuttamiseksi tietyllä toimialalla. Puitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.
2. Euroopan parlamentti, ministerineuvosto ja komissio suorittavat niille 1 kohdassa määrätty tehtävät erityisesti:
 - a) suomalla yleensä etusijan niille toimialoille, joilla sijoittautumisvapaus vaikuttaa hyvin suotuisasti tuotantoon ja kauppaan;
 - b) varmistamalla jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen kiinteän yhteistoiminnan saadakseen tietoa erityisoloista unionissa niillä eri toimialoilla, joita asia koskee;

- c) poistamalla kansallisesta lainsäädännöstä ja jäsenvaltioiden välisistä aikaisemmista sopimuksista johtuvat sellaiset hallinnolliset menettelyt ja käytännöt, joiden voimassa pitäminen olisi sijoittautumisvapauden esteenä;
- d) huolehtimalla jäsenvaltion alueella työtä tekevien, toisesta jäsenvaltiosta olevien työntekijöiden mahdollisuudesta jäädä tämän valtion alueelle harjoittamaan itsenäistä ammattia, jos he täyttävät ne edellytykset, jotka heidän olisi täytettävä, jos he tulisivat tähän jäsenvaltioon silloin, kun he aikovat ryhtyä harjoittamaan tätä ammattia;
- e) tekemällä jäsenvaltion kansalaisille mahdolliseksi hankkia ja käyttää toisen jäsenvaltion alueella olevaa kiinteää omaisuutta, sikäli kuin se ei ole ristiriidassa [III-118 artiklan (ent. 33 artiklan) 2 kohdassa] määrättyjen periaatteiden kanssa;
- f) poistamalla jokaisella kyseeseen tulevalla toimialalla sijoittautumisvapauden rajoitukset asteittain niin edellytyksistä, jotka koskevat kauppaedustajan liikkeiden, sivuliikkeiden ja tytäryhtiöiden perustamista jäsenvaltion alueelle, kuin edellytyksistä, jotka koskevat päätoimipaikan henkilöstön pääsyä näiden johto- ja valvontatehtäviin;
- g) sovittamalla tarpeen mukaan yhteen ja pyrkimällä tekemään samanvertaisiksi ne takeet, joita jäsenvaltioissa edellytetään [III-24 artiklan (ent. 48 artiklan) toisessa kohdassa] tarkoitetuilta yhtiöiltä niin yhtiön jäsenten kuin ulkopuolisten etujen turvaamiseksi;
- h) huolehtimalla siitä, että jäsenvaltioiden myöntämä tuki ei vääristä sijoittautumisen edellytyksiä.

III-21 artikla (ent. 45 artikla)

Tätä alajaksoa ei jäsenvaltiossa sovelleta toimialaan, joka jatkuvasti tai tilapäisesti osallistuu julkisen vallan käyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa.

Eurooppalailla tai -puitelaila voidaan säätää, että tätä alajaksoa ei sovelleta tiettyyn toimialaan.

III-22 artikla (ent. 46 artikla)

1. Tämä alajakso ja sen nojalla hyväksytyt toimenpiteet eivät rajoita niiden jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten soveltamista, joiden mukaan ulkomaalaisiin sovelletaan erityissääntelyä yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden perusteella.

2. Eurooppapuitelaila sovitetaan yhteen 1 kohdassa tarkoitettut kansalliset säännökset.

III-23 artikla (ent. 47 artikla)

1. Eurooppapuitelailailla helpotetaan itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana. Puitelain tarkoitus on:
 - a) tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen;
 - b) itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi ryhtymistä ja toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittaminen.
2. Lääkäriammattia, lääketieteeseen liittyviä ammatteja ja apteekkialan ammatteja koskevien rajoitusten asteittainen poistaminen riippuu niiden harjoittamisen edellytysten yhteensovittamisesta eri jäsenvaltioissa.

III-24 artikla (ent. 48 artikla)

Jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetut yhtiöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on unionin alueella, rinnastetaan [tätä alajaksoa] sovellettaessa luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia.

Yhtiöillä tarkoitetaan siviili- ja kauppaoikeudellisia yhtiöitä, osuustoiminnallisia yhtiöitä sekä muita julkis- tai yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä, lukuun ottamatta niitä, jotka eivät tavoittele voittoa.

III-25 artikla (ent. 294 artikla)

Jäsenvaltiot antavat muiden jäsenvaltioiden kansalaisille saman oikeuden osallistua [III-24 artiklassa (ent. 48 artiklassa)] tarkoitettujen yhtiöiden pääomaan kuin omille kansalaisilleen, sanotun kuitenkin rajoittamatta perustuslain muiden määräysten soveltamista.

3 alajakso

Vapaus tarjota palveluja

III-26 artikla (ent. 49 artikla)

[Tämän alajakson] mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat muuhun unionin valtioon kuin palvelujen vastaanottajan valtioon sijoittautuneen jäsenvaltion kansalaisen vapautta tarjota palveluja unionissa.

Eurooppalailailla tai -puitelailailla tämä alajakso voidaan ulottaa koskemaan myös sellaisia palvelujen tarjoajia, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia, mutta jotka ovat sijoittautuneet unioniin.

III-27 artikla (ent. 50 artikla)

Perustuslaissa palveluilla tarkoitetaan suorituksia, joista tavallisesti maksetaan korvaus ja joita määräykset tavaroiden, pääomien tai henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta eivät koske.

Palveluihin kuuluu erityisesti:

- a) teollinen toiminta;
- b) kaupallinen toiminta;
- c) käsityöläistoiminta;
- d) vapaiden ammattien harjoittamiseen kuuluva toiminta.

Palvelun tarjoaja saa tilapäisesti harjoittaa toimintaansa jäsenvaltiossa, jossa palvelu tarjotaan, niillä edellytyksillä, jotka tämä jäsenvaltio asettaa kansalaisilleen, sanotun kuitenkin rajoittamatta sijoittautumisoikeutta koskevan [alajakson] soveltamista.

III-28 artikla (ent. 51 artikla)

1. Palvelujen tarjoamisen vapautteen liikenteen alalla sovelletaan liikennettä koskevaa [jaksoa].
2. Pääomien liikkuvuuteen liittyvät pankki- ja vakuutuspalvelut vapautetaan yhdessä pääomanliikkeiden vapauttamisen kanssa.

III-29 artikla (ent. 52 artikla)

1. Eurooppapuitelaila vahvistetaan toimenpiteet tietyn palvelun vapauttamiseksi. Puitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua eurooppapuitelakia annettaessa etusijalla ovat yleensä palvelut, jotka suoraan vaikuttavat tuotantokustannuksiin tai joiden vapauttaminen osaltaan edistää tavaroiden kauppaa.

III-30 artikla (ent. 53 artikla)

Jäsenvaltiot ovat valmiit etenemään palvelujen vapauttamisessa pidemmälle kuin [III-29 artiklan (ent. 52 artiklan) 1 kohdan] nojalla annetussa eurooppapuitelaisissa säädetään, jos niiden yleinen taloudellinen tilanne ja olot asianomaisella elinkeinoelämän alalla sen sallivat.

Komissio antaa asiasta suosituksia niille jäsenvaltioille, joita asia koskee.

III-31 artikla (ent. 54 artikla)

Kunnes palvelujen tarjoamisen vapautta koskevat rajoitukset on poistettu, kukin jäsenvaltio soveltaa näitä rajoituksia [III-26 artikla (ent. 49 artiklan) ensimmäisessä kohdassa] tarkoitettuihin palvelujen tarjoajiin heidän kansalaisuudestaan tai asuinpaikastaan riippumatta.

III-32 artikla (ent. 55 artikla)

Mitä [III-21 ja III-24 artiklassa (ent. 45–48 artiklassa)] määrätään, sovelletaan [tässä alajaksossa] tarkoitettuihin kysymyksiin.

3 JAKSO

TAVAROIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

1 alajakso

Tulliliitto

III-33 artikla (23 artikla)

1. Unioni käsittää tulliliiton, johon kuuluu kaikki tavarakauppa ja joka merkitsee, että vienti- ja tuontitullit sekä kaikki vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä ja että toteutetaan yhteinen tullitariffi suhteessa kolmansiin maihin.
2. [Tämän jakson] [III-35 artiklaa (ent. 25 artiklaa)] ja [3 alajaksoa (ent. 2 lukua)] sovelletaan jäsenvaltioista peräisin oleviin tuotteisiin sekä sellaisiin kolmansista maista tuleviin tuotteisiin, jotka ovat jäsenvaltioissa vapaassa vaihdannassa.

III-34 artikla (ent. 24 artikla)

Kolmansista maista tulevien tuotteiden katsotaan olevan jäsenvaltiossa vapaassa vaihdannassa, jos tuontimuodollisuuksia on noudatettu ja tuotteista on tässä jäsenvaltiossa kannettu niistä menevät tullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut eikä näitä tulleja tai maksuja ole kokonaan tai osittain palautettu.

III-35 artikla (ent. 25 artikla)

Tuonti- ja vientitullit tai vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä. Tämä koskee myös fiskaalisia tulleja.

III-36 artikla (ent. 26 artikla)

Ministerineuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta eurooppa-asetukset tai -päätökset, joilla vahvistetaan yhteisen tullitariffin tullit.

III-37 artikla (ent. 27 artikla)

Hoitaessaan [tässä alajaksossa] määrättyjä tehtäviään komissio pitää lähtökohtanaan:

- a) jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisen kaupan edistämistä;
- b) kilpailun edellytysten kehittämistä unionissa siltä osin kuin se parantaa yritysten kilpailukykyä;
- c) raaka-aineiden ja puolivalmisteiden saantia koskevia unionin tarpeita, jolloin komissio huolehtii siitä, että jäsenvaltioiden välisiä kilpailun edellytyksiä valmiiden tuotteiden osalta ei vääristetä;
- d) vakavien häiriöiden välttämistä jäsenvaltioiden taloudessa sekä tuotannon järkipärisen kehityksen ja kulutuksen kasvun varmistamista unionissa.

2 alajakso

Tulliyhteistyö

III-38 artikla (ent. 135 artikla)

Eurooppalailla tai -puitelaililla vahvistetaan perustuslain soveltamisalalla toimenpiteitä jäsenvaltioiden sekä jäsenvaltioiden ja komission välisen tulliyhteistyön vahvistamiseksi.

3 alajakso

Määrällisten rajoitusten kieltäminen

III-39 artikla (28 artikla)

Jäsenvaltioiden väliset sekä tuonnin että viennin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.

III-40 artikla (ent. 30 artikla)

Mitä [III-39 artiklassa (ent. 28 artiklassa)] määrätään, ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten tai eläinten terveyden ja elämän suojelemiseksi tai kasvien suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

III-41 artikla (ent. 31 artikla)

1. Jäsenvaltiot mukauttavat kaupallisia valtion monopolejaan niin, että tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskevissa ehdoissa ei syrjitä jäsenvaltioiden kansalaisia.

Tätä artiklaa sovelletaan kaikkiin toimielimiin, joiden välityksellä jäsenvaltio lain nojalla tai tosiasiallisesti suoraan tai välillisesti valvoo tai ohjaa jäsenvaltioiden välistä tuontia tai vientiä taikka olennaisesti vaikuttaa siihen. Artiklaa sovelletaan myös monopoleihin, jotka perustuvat valtion myöntämään yksinoikeuteen.

2. Jäsenvaltiot eivät toteuta uusia toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa 1 kohdan periaatteiden kanssa tai joilla rajoitetaan jäsenvaltioiden välisten tullien ja määrällisten rajoitusten kieltämistä koskevien artiklojen soveltamisalaa.

3. Jos kaupalliseen valtion monopoliin liittyy sääntely, jonka tarkoituksena on helpottaa maataloustuotteiden menekkiä tai varmistaa niistä paras mahdollinen tuotto, tätä artiklaa sovellettaessa on tarpeen antaa yhtäläiset takeet niiden tuottajien työllisyydestä ja elintasosta, joita asia koskee.

4 JAKSO

PÄÄOMAT JA MAKSUT

III-42 artikla (ent. 56 artikla)

1. Tämän jakson mukaisesti kiellettyjä ovat rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä tai maksuja jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.

III-43 artikla (ent. 57 artikla)

1. Mitä [III-42 artiklassa (ent. 56 artiklassa)] määrätään, ei estä soveltamasta kolmansiin maihin sellaisia rajoituksia, jotka ovat kansallisen lainsäädännön tai unionin oikeuden mukaan voimassa 31 päivänä joulukuuta 1993 ja jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille.

2. Eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan toimenpiteet, jotka koskevat pääomanliikkeitä kolmansiin maihin tai kolmansista maista, jos näihin liittyy suoria sijoituksia, kiinteistösijoitukset mukaan luettuina, sijoittautumista, rahoituspalvelujen tarjoamista tai arvopaperien hyväksymistä pääomamarkkinoille.

Euroopan parlamentti ja ministerineuvosto pyrkivät mahdollisimman laajalti toteuttamaan pääomien vapaan liikkuvuuden tavoitteen jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä sanotun rajoittamatta tämän perustuslain muiden määräysten soveltamista.

3. Poiketen 2 kohdasta, ainoastaan ministerineuvoston eurooppalailla tai -puitelaila voidaan vahvistaa toimenpiteitä, jotka unionin oikeudessa merkitsevät taantumista kolmansiin maihin tai kolmansista maista suuntautuvien pääomanliikkeiden vapauttamisessa. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

III-44 artikla (ent. 58 artikla)

1. Mitä [III-42 artiklassa (ent. 56 artiklassa)] määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta:

- a) soveltaa niitä verolainsäädäntönsä säännöksiä, joiden mukaan verovelvollisia kohdellaan eri tavoin heidän asuinpaikkansa tai heidän pääomansa sijoituspaikan perusteella;
- b) toteuttaa kaikki välttämättömät toimenpiteet, joilla estetään verotusta ja rahoituslaitosten toiminnan vakauden valvontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten rikkominen, taikka säättää pääomanliikkeitä koskevista ilmoitusmenettelyistä hallinnollisten tietojen tai tilastotietojen saamiseksi taikka toteuttaa toimenpiteitä, jotka ovat perusteltuja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta.

2. Tämä [jakso] ei rajoita sellaisten sijoittautumisoikeuden rajoitusten soveltamista, jotka ovat sopusoinnussa tämän perustuslain kanssa.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet ja menettelyt eivät saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään taikka [III-42 artiklassa (ent. 56 artiklassa)] tarkoitetun pääomien ja maksujen vapaan liikkuvuuden peiteltyä rajoittamista.

III-45 artikla (ent. 59 artikla)

Jos pääomanliikkeet kolmansiin maihin tai kolmansista maista poikkeuksellisissa olosuhteissa aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia talous- ja rahaliiton toiminnalle, ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta hyväksyä eurooppa-asetuksia tai -päätöksiä enintään kuusi kuukautta kestävästä suojatoimenpiteistä suhteessa kolmansiin maihin, jos tällaiset toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan keskuspankkia kuultuaan.

III-46 artikla (uusi)

Sikäli kuin se on tarpeen [III-153 artiklassa (ent. YOS:n alaa koskevassa 1 artiklassa)] asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin ja ihmiskaupan ennalta ehkäisemisen ja torjumisen osalta, eurooppalaisissa voidaan määritellä puitteet pääomanliikkeitä ja maksuja koskeville toimenpiteille kuten luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön, ryhmittymän tai muun kuin valtiollisen yhteisön omistamien tai hallussaan pitämien varojen, muun rahoitusomaisuuden tai saavutetun taloudellisen hyödyn jäädyttämiselle.

Ministerineuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta eurooppa-asetuksia tai -päätöksiä ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun lain panemiseksi täytäntöön.

5 JAKSO

KILPAILUSÄÄNNÖT

1 alajakso

Yrityksiin sovellettavat säännöt

III-47 artikla (ent. 81 artikla)

1. Sisämarkkinoille soveltumattomia ja kiellettyjä ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka voivat vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena tai seurauksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen, ja erityisesti sellaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat:

- a) joilla suoraan tai välillisesti vahvistetaan osto- tai myyntihintoja taikka muita kauppaehtoja;
- b) joilla rajoitetaan tai valvotaan tuotantoa, markkinoita, teknistä kehitystä taikka investointeja;
- c) joilla jaetaan markkinoita tai hankintalähteitä;
- d) joiden mukaan eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
- e) joiden mukaan sopimuksen syntymisen edellytykseksi asetetaan se, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

2. Tämän artiklan mukaan kielletyt sopimukset ja päätökset ovat mitättömiä.

3. Voidaan kuitenkin julistaa, että 1 kohta ei koske

- yritysten välistä sopimusta tai yritysten välisten sopimusten ryhmää,
- yritysten yhteenliittymän päätöstä tai yritysten yhteenliittymien päätösten ryhmää,
- yhdenmukaistettua menettelytapaa tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmää, joka osaltaan tehostaa tuotantoa tai tuotteiden jakelua taikka edistää teknistä tai taloudellista kehitystä jättäen kuluttajille kohtuullisen osuuden näin saatavasta hyödystä ja joka ei:
 - a) aseta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi;

- b) anna näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua merkittävältä osalta kysymyksessä olevia tuotteita.

III-48 artikla (ent. 82 artikla)

Sisämarkkinoille soveltumatonta ja kiellettyä on yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö sisämarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla, jos se voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Tällaista väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

- a) kohtuuttomien osto- tai myyntihintojen taikka muiden kohtuuttomien kauppaehtojen suora tai välillinen määrääminen;
- b) tuotannon, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi;
- c) erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
- d) sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisäsuoritukset, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

III-49 artikla (ent. 83 artikla)

1. Ministerineuvosto antaa komission ehdotuksesta eurooppa-asetukset [III-47 ja III-48 artiklassa (ent. 81 ja 82 artiklassa)] tarkoitettujen periaatteiden soveltamiseksi. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen eurooppa-asetusten tavoitteena on erityisesti:

- a) sakkoja ja uhkasakkoja käyttämällä varmistaa, että [III-47 artiklan (ent. 81 artiklan) 1 kohdassa] ja [III-48 artiklassa (ent. 82 artiklassa)] tarkoitettuja kieltoja noudatetaan;
- b) vahvistaa [III-47 artiklan (ent. 81 artiklan) 3 kohdan] soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt ottaen huomioon tehokkaan valvonnan turvaamisen ja hallinnon mahdollisimman suuren yksinkertaistamisen;
- c) täsmentää tarvittaessa [III-47 ja III-48 artiklan (ent. 81 ja 82 artiklan)] määräysten soveltamisala elinkeinoelämän eri aloilla;
- d) määrittellä komission ja unionin tuomioistuimen tehtävänjako tämän kohdan määräysten soveltamisessa;
- e) määrittellä kansallisen lainsäädännön suhde tähän jaksoon ja tämän artiklan nojalla annettuihin eurooppa-asetuksiin.

III-50 artikla (ent. 84 artikla)

Edellä [III-49 artiklan (ent. 83 artiklan)] nojalla annettujen eurooppa-asetusten voimaantuloon asti jäsenvaltioiden viranomaiset päättävät kansallista lainsäädäntöään sekä [III-47 artiklaa (ent. 81 artiklaa), erityisesti sen 3 kohtaa, ja III-48 artiklaa (ent. 82 artiklaa)] noudattaen asioista, jotka koskevat sopimusten, päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen luvallisuutta taikka määräävän aseman väärinkäyttöä sisämarkkinoilla.

III-51 artikla (ent. 85 artikla)

1. Komissio huolehtii [III-47 ja III-48 artiklassa (ent. 81 ja 82 artiklassa)] määrättyjen periaatteiden soveltamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta [III-50 artiklan (ent. 84 artiklan)] soveltamista. Komissio tutkii jäsenvaltion hakemuksesta tai omasta aloitteestaan yhteydessä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja niiden avustuksella tapaukset, joissa epäillään, että näitä periaatteita on rikottu. Jos se toteaa, että periaatteita on rikottu, se ehdottaa aiheellisia toimenpiteitä rikkomisen lopettamiseksi.
2. Jos rikkomista jatketaan, komissio tekee perustellun eurooppapäätöksen, jossa periaatteiden rikkominen todetaan. Komissio voi julkaista eurooppapäätöksensä ja antaa jäsenvaltioille luvan toteuttaa rikkomisen lopettamiseksi tarvittavat toimenpiteet, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt komissio määrittelee.
3. Komissio voi antaa eurooppa-asetuksia, jotka koskevat sellaisia sopimusten ryhmiä, joista neuvosto on tehnyt ratkaisunsa [III-49 (ent. 83) artiklan 2 kohdan b alakohdan] mukaisesti.

III-52 artikla (ent. 86 artikla)

1. Jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa mitään toimenpidettä, joka koskee julkisia yrityksiä taikka yrityksiä, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, ja joka on ristiriidassa tämän perustuslain, etenkin sen [I-4 artiklan 2 kohdan ja III-47–III-55 artiklan (ent. 12 ja 81–89 artiklan)] määräysten kanssa.
2. Yrityksiin, jotka tuottavat yleishyödyllisiä taloudellisia palveluja, sekä fiskaalisiin monopoleihin sovelletaan tämän perustuslain määräyksiä ja varsinkin kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka on ristiriidassa unionin etujen kanssa.
3. Komissio valvoo, että tätä artiklaa noudatetaan, ja hyväksyy tarvittaessa aiheelliset eurooppa-asetukset tai -päätökset.

2 alajakso

Jäsenvaltion myöntämä tuki

III-53 artikla (ent. 87 artikla)

1. Jollei tässä perustuslaissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
2. Sisämarkkinoille soveltuu:
 - a) yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki, joka myönnetään harjoittamatta syrjintää tuotteiden alkuperän perusteella;
 - b) tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi;
 - c) tuki sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut, jos tuki on tarpeen jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi.
3. Sisämarkkinoille soveltuvana voidaan pitää:
 - a) tukea taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma,
 - b) tukea Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen tai jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen,
 - c) tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla,
 - d) tukea kulttuurin ja kulttuuriperinnön säilyttämisen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin ja kilpailun edellytyksiä unionissa yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla,
 - e) muuta tukea, joka määritetään ministerineuvoston komission ehdotuksesta hyväksymin eurooppa-asetuksin tai -päätöksin.

III-54 artikla (ent. 88 artikla)

1. Komissio seuraa jatkuvasti jäsenvaltioiden kanssa niiden voimassa olevia tukijärjestelmiä. Se ehdottaa jäsenvaltioille sisämarkkinoiden asteittaisen kehittämisen tai sisämarkkinoiden toiminnan kannalta aiheellisia toimenpiteitä.

2. Jos komissio vaadittuaan niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa, toteaa, että jäsenvaltion myöntämä tai valtion varoista myönnetty tuki ei [III-53 artiklan (ent. 87 artiklan)] mukaan sovellu sisämarkkinoille taikka että tällaista tukea käytetään väärin, se tekee eurooppapäätöksen, jonka tavoitteena on, että asianomainen valtio komission asettamassa määräajassa poistaa tuen tai muuttaa sitä.

Jos kyseinen valtio ei noudata eurooppapäätöstä asetetussa määräajassa, komissio tai mikä tahansa jäsenvaltio, jota asia koskee, voi [III-261 ja III-262 artiklan (ent. 226 ja 227 artiklan)] määräyksistä poiketen saattaa asian suoraan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Jäsenvaltion pyynnöstä ministerineuvosto voi yksimielisesti tehdä eurooppapäätöksen, jonka mukaan tukea, jota tämä jäsenvaltio myöntää tai aikoo myöntää, pidetään [III-53 artiklassa (ent. 87 artiklassa)] tai [III-55 artiklassa (ent. 89 artiklassa)] tarkoitetuista eurooppa-asetuksista poiketen sisämarkkinoille soveltuvana, jos tällainen päätös on poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi perusteltu. Jos komissio on aloittanut kyseistä tukea koskevan, tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun menettelyn, asianomaisen jäsenvaltion ministerineuvostolle osoittama pyyntö keskeyttää menettelyn siihen asti, kunnes ministerineuvosto on esittänyt kantansa.

Jos ministerineuvosto ei kuitenkaan ole ottanut asiaan kantaa kolmen kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä, komissio tekee päätöksen asiassa.

3. Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tieto tuen myöntämisestä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Jos komissio katsoo, että tällainen suunnitelma ei [III-53 artiklan (ent. 87 artiklan)] mukaan sovellu sisämarkkinoille, se aloittaa 2 kohdassa määrätyn menettelyn viipymättä. Jäsenvaltio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä, ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös.

4. Komissio voi antaa niitä valtioneuvostoja koskevia eurooppa-asetuksia, jotka neuvosto on [III-55 (ent. 89) artiklan] nojalla määrittänyt sellaisiksi, jotka voidaan vapauttaa 3 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

III-55 artikla (ent. 89 artikla)

Ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta antaa eurooppa-asetuksia [III-53 ja III-54 artiklan (ent. 87 ja 88 artiklan)] soveltamisesta ja etenkin niiden edellytysten vahvistamisesta, joilla [III-54 artiklan (ent. 88 artiklan) 3 kohtaa] sovelletaan, sekä niiden tukimuotojen vahvistamisesta, joihin tätä menettelyä ei sovelleta. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

6 JAKSO

VEROJA JA MAKSUJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

III-56 artikla (ent. 90 artikla)

Jäsenvaltiot eivät välittömästi tai välillisesti määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille mitään korkeampia sisäisiä maksuja, kuin mitä ne välittömästi tai välillisesti määräävät samanlaisille kotimaisille tuotteille.

Jäsenvaltiot eivät liioin määrää muiden jäsenvaltioiden tuotteille sellaisia sisäisiä maksuja, joilla välillisesti suojellaan muuta tuotantoa.

III-57 artikla (ent. 91 artikla)

Tuotteita jäsenvaltiosta toisen jäsenvaltion alueelle vietäessä sisäisten maksujen palautus ei saa olla suurempi kuin tuotteista sisäisesti peritty välitön tai välillinen maksu.

III-58 artikla (ent. 92 artikla)

Muusta maksusta kuin liikevaihtoverosta, valmisteverosta tai muusta välillisestä verosta ei myönnetä vapautusta tai suoriteta palautusta maastaviennissä muihin jäsenvaltioihin eikä tasoitusmaksua peritä maahantuonnissa jäsenvaltioista, ellei ministerineuvosto ole määrääjäksi ennalta hyväksynyt suunniteltuja toimenpiteitä komission ehdotuksesta tekemällään eurooppapäätöksellä.

III-59 artikla (ent. 93 artikla)

1. Ministerineuvoston eurooppalailla tai -puitelilla vahvistetaan toimenpiteet liikevaihtoveroja, valmisteveroja ja muita välillisiä veroja koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamisesta siltä osin kuin yhdenmukaistaminen on tarpeen sisämarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi ja kilpailun vääristymien välttämiseksi. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.
2. Jos ministerineuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta toteaa, että 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet koskevat hallinnollista yhteistyötä tai veropetosten ja laittoman veronkierron torjuntaa, se antaa 1 kohdasta poiketen määräenemmistöllä eurooppalain tai -puitelain, jolla nämä toimenpiteet vahvistetaan.

III-60 artikla (uusi artikla)

Jos ministerineuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta toteaa, että yhtiöveroon liittyvät toimenpiteet koskevat hallinnollista yhteistyötä tai veropetosten ja laittoman veronkierron torjuntaa, se antaa määränemmistöllä eurooppalain tai -puitelain näiden toimenpiteiden vahvistamisesta siltä osin kuin toimenpiteet ovat tarpeen sisämarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi ja kilpailun vääristymien välttämiseksi.

Kyseinen laki tai -puitelaki annetaan, kun Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

7 JAKSO

LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN

III-61 artikla (ent. 94 artikla)

Rajoittamatta III-62 artiklan soveltamista ministerineuvoston eurooppapuitelailla vahvistetaan toimenpiteet jäsenvaltioiden niiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseksi, jotka suoraan vaikuttavat sisämarkkinoiden toteuttamiseen tai toimintaan. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia sekä talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

III-62 artikla (ent. 95 artikla)

1. Jollei tässä perustuslaissa toisin määrätä, [III-11 artiklassa (ent. 14 artiklassa)] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sovelletaan tätä artiklaa. Eurooppalailla tai -puitelailla vahvistetaan toimenpiteet, jotka liittyvät jäsenvaltioiden niiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseen, jotka koskevat sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa. Laki tai puitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.
2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta veroja, henkilöiden vapaata liikkuvuutta eikä työntekijöiden oikeuksia tai etuja koskeviin säännöksiin tai määräyksiin.
3. Komissio perustaa 1 kohdan nojalla annetut, terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua tai kuluttajansuojaa koskevat ehdotuksensa korkeatasoiseen suojeluun ottaen erityisesti huomioon kaiken tieteelliseen tietoon perustuvan uuden kehityksen. Myös Euroopan parlamentti ja ministerineuvosto pyrkivät kumpikin toimivaltansa rajoissa tähän tavoitteeseen.
4. Jos jäsenvaltio sen jälkeen, kun yhdenmukaistamistoimenpide on hyväksytty eurooppalailla tai -puitelailla taikka komission eurooppa-asetuksella, tärkeistä [III-40 artiklassa (ent. 30 artiklassa)] tarkoitetuista taikka ympäristön tai työympäristön suojelua koskevista syistä katsoo tarpeelliseksi pitää voimassa kansalliset säännöksensä tai määräyksensä, jäsenvaltio antaa tiedoksi komissiolle nämä säännökset ja määräykset sekä perusteet niiden voimassa pitämiseksi.

5. Jos jäsenvaltio sen jälkeen, kun yhdenmukaistamistoimenpide on hyväksytty eurooppalailla tai -puitelaililla taikka komission eurooppa-asetuksella, lisäksi katsoo tarpeelliseksi ottaa käyttöön uuteen, ympäristönsuojelua tai työympäristön suojelua koskevaan tieteelliseen näyttöön perustuvia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä kyseisen jäsenvaltion erityisen ongelman vuoksi, joka on ilmennyt yhdenmukaistamistoimenpiteen hyväksymisen jälkeen, jäsenvaltio antaa suunnitellut säännökset ja määräykset sekä niiden perusteet tiedoksi komissiolle, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 kohdan soveltamista.

6. Komissio tekee eurooppapäätöksen kyseisten kansallisten säännösten tai määräysten hyväksymisestä tai hylkäämisestä kuuden kuukauden kuluessa 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuista tiedoksi antamisista tutkittuaan ensin, ovatko ne keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen tai muodostavatko ne esteen sisämarkkinoiden toiminnalle.

Jollei komissio tee päätöstä määräajan kuluessa, 4 ja 5 kohdassa tarkoitettuja kansallisia säännöksiä tai määräyksiä pidetään hyväksytyinä.

Komissio voi ilmoittaa kyseiselle jäsenvaltiolle, että tässä kohdassa määrätty määräaika voidaan pidentää edelleen kuudella kuukaudella, jos se on perusteltua asian monitahoisuuden vuoksi eikä määräajan pidentäminen vaaranna ihmisten terveyttä.

7. Jos jäsenvaltio on [6 kohdan] mukaisesti oikeutettu pitämään voimassa tai ottamaan käyttöön yhdenmukaistamistoimenpiteestä poikkeavia kansallisia säännöksiä tai määräyksiä, komissio tutkii viipymättä, onko sillä syytä ehdottaa kyseisen toimenpiteen mukauttamista.

8. Jos jäsenvaltio ottaa esille kansanterveyttä koskevan erityisen ongelman alalla, jolla on aiemmin hyväksytty yhdenmukaistamistoimenpiteitä, se ilmoittaa ongelmasta komissiolle, joka tutkii välittömästi, olisiko ehdotettava aiheellisia toimenpiteitä.

9. Poiketen [III-261 ja III-262 artiklassa (ent. 226 ja 227 artiklassa)] määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio voi saattaa asian suoraan tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos se katsoo, että jokin jäsenvaltio käyttää väärin tämän artiklan mukaisia valtuuksiaan.

10. Tässä artiklassa tarkoitettuihin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, unionin valvontamenettelyn alaisina, toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä yhdestä tai useammasta [III-40 artiklassa (ent. 30 artiklassa)] mainitusta, muusta kuin taloudellisesta syystä.

III-63 artikla (ent. 96 artikla)

Jos komissio toteaa, että jokin eroavuus jäsenvaltioiden lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten välillä vääristää kilpailun edellytyksiä sisämarkkinoilla ja johtaa vääristymään, joka on poistettava, se neuvottelee niiden jäsenvaltioiden kanssa, joita asia koskee.

Jollei neuvotteluissa päästä sopimukseen, vääristymä poistetaan eurooppapuitelaililla. Mitä tahansa muitakin aiheellisia, tämän perustuslain mukaisia toimenpiteitä voidaan hyväksyä.

III-64 artikla (ent. 97 artikla)

1. Jos on aihetta epäillä, että kansallisen lain, asetuksen tai hallinnollisen määräyksen antaminen tai muuttaminen johtaa [III-63 artiklassa (ent. 96 artiklassa)] tarkoitettuun vääristymään, jäsenvaltio, joka haluaa toteuttaa uudistuksen, neuvottelee asiasta komission kanssa. Jäsenvaltioita kuultuaan komissio antaa valtioille, joita asia koskee, suosituksen vääristymän välttämiseksi aiheellisista toimenpiteistä.
2. Jos jäsenvaltio, joka haluaa antaa kansallisia säännöksiä tai määräyksiä taikka muuttaa niitä, ei noudata komission sille antamaa suositusta, muiden jäsenvaltioiden ei tarvitse [III-63 artiklan (ent. 96 artiklan)] nojalla muuttaa kansallisia säännöksiään tai määräyksiään tällaisen vääristymän poistamiseksi. Jos jäsenvaltio, joka ei ole noudattanut komission suositusta, aiheuttaa vääristymää vain omaksi vahingokseen, [III-63 artiklaa (ent. 96 artiklaa)] ei sovelleta.

III-65 artikla (uusi)

Sisämarkkinoiden toteuttamisen yhteydessä eurooppalailla tai puitelailla vahvistetaan toimenpiteet, jotka koskevat eurooppalaisen suojan luomista teollis- ja tekijänoikeuden yhdenmukaisen suojan varmistamiseksi unionissa ja keskitettyjen luvananto-, koordinointi- ja valvontajärjestelmien käyttöön ottamista unionin tasolla.

Ministerineuvoston eurooppalailla vahvistetaan eurooppalaista suojaa koskevat kielijärjestelyt. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

II LUKU

TALOUS- JA RAHAPOLITIikka

III-66 artikla (ent. 4 artikla)

1. Edellä I-3 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi jäsenvaltioiden ja unionin toimintaan sisältyy tässä perustuslaissa määrättyin edellytyksin sellaisen talouspolitiikan käyttöön ottaminen, joka perustuu jäsenvaltioiden talouspolitiikan tiiviiseen yhteensovittamiseen, sisämarkkinoihin ja yhteisten tavoitteiden määrittelyyn ja jota harjoitetaan vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti.
2. Sen ohella tähän toimintaan sisältyy tässä perustuslaissa määrättyin edellytyksin ja siinä määrättyjä menettelyjä noudattaen yhteinen raha, euro, sekä sellaisen yhtenäisen rahapolitiikan ja sellaisen yhtenäisen valuuttapolitiikan määrittely ja harjoittaminen, joiden ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta, ja mainittua tavoitetta kuitenkin rajoittamatta tukea yleistä talouspolitiikkaa unionissa vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti.
3. Tämä jäsenvaltioiden ja unionin toiminta merkitsee, että seuraavia johtavia periaatteita noudatetaan: vakaa hintataso, terve julkinen talous ja rahatalous sekä kestävä maksutase.

1 JAKSO

TALOUSPOLITIikka

III-67 artikla (ent. 98 artikla)

Jäsenvaltiot harjoittavat talouspolitiikkaansa niin, että ne myötävaikuttavat I-3 artiklassa määriteltyjen unionin tavoitteiden toteuttamiseen [III-68 (ent. 99) artiklan 2 kohdassa] tarkoitetut yleislinjat huomioon ottaen. Jäsenvaltiot ja unioni toimivat [III-66 (ent. 4) artiklassa] määrättyjen periaatteiden mukaisesti noudattaen voimavarojen tehokasta kohdentamista suosivan, vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatetta.

III-68 artikla (ent. 99 artikla)

1. Jäsenvaltiot pitävät talouspolitiikkaansa yhteistä etua koskevana asiana ja sovittavat talouspolitiikkansa yhteen ministerineuvostossa [III-67 (ent. 98) artiklan] mukaisesti.
2. Ministerineuvosto laatii komission suosituksesta ehdotuksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan yleislinjoiksi ja antaa niistä kertomuksen Eurooppa-neuvostolle.

Eurooppa-neuvosto keskustelee ministerineuvoston kertomuksen pohjalta jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan yleislinjoista tehtävästä päätelmästä. Tämän päätelmän perusteella ministerineuvosto antaa suosituksen, jossa vahvistetaan nämä yleislinjat. Se antaa suosituksestaan tiedon Euroopan parlamentille.

3. Turvataksaan jäsenvaltioiden talouspolitiikan tiiviimmän yhteensovittamisen ja niiden taloudellisen suorituskyvyn jatkuvan lähentymisen ministerineuvosto valvoo komission antamien kertomusten perusteella kunkin jäsenvaltion sekä unionin talouden kehitystä sekä sitä, onko niiden talouspolitiikka 2 kohdassa tarkoitettujen yleislinjojen mukaista, ja suorittaa säännöllisesti kokonaisarvion.

Tätä monenvälistä valvontaa varten jäsenvaltiot toimittavat komissiolle tietoja toteuttamistaan tärkeistä talouspoliittisista toimenpiteistä sekä muut tarpeellisina pitämänsä tiedot.

4. Jos 3 kohdassa tarkoitettussa menettelyssä todetaan, että jäsenvaltion talouspolitiikka ei ole 2 kohdassa tarkoitettujen yleislinjojen mukaista tai että se voi vaarantaa talous- ja rahaliiton moitteettoman toiminnan, komissio voi antaa varoituksen jäsenvaltiolle, jota asia koskee. Ministerineuvosto voi komission suosituksesta antaa tarpeelliset suositukset jäsenvaltiolle, jota asia koskee. Ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta päättää julkistaa suosituksensa.

Tätä kohtaa sovellettaessa ministerineuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta lukuun sen jäsenvaltion edustajan ääntä, jota asia koskee, ja määräenemmistöllä tarkoitetaan muiden jäsenvaltioiden äänten enemmistöä, joka edustaa vähintään kolmea viidesosaa kyseisten valtioiden väestöstä.

5. Ministerineuvoston puheenjohtaja ja komissio antavat Euroopan parlamentille kertomuksen monenvälisen valvonnan tuloksista. Ministerineuvoston puheenjohtaja voidaan kutsua kuultavaksi Euroopan parlamentin toimivaltaiseen valiokuntaan, jos ministerineuvosto on julkistanut suosituksensa.

6. Eurooppalailla voidaan vahvistaa 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen monenvälisen valvontamenettelyn yksityiskohtaiset säännöt.

III-69 artikla (ent. 100 artikla)

1. Ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta tehdä eurooppapäätöksen, jossa vahvistetaan taloudellisen tilanteen kannalta aiheellisia toimenpiteitä erityisesti, jos ilmenee suuria vaikeuksia tiettyjen tuotteiden saatavuudessa, sanotun kuitenkin rajoittamatta muiden tässä perustuslaissa määrättyjen menettelyjen soveltamista.

2. Jos luonnonkatastrofit tai poikkeukselliset tapahtumat, joihin jäsenvaltio ei voi vaikuttaa, ovat aiheuttaneet tuolle jäsenvaltiolle vaikeuksia tai vakavasti uhkaavat aiheuttaa sille suuria vaikeuksia, ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta tehdä eurooppapäätöksen unionin rahoitusavun myöntämisestä tietyin edellytyksin kyseiselle jäsenvaltiolle. Ministerineuvoston puheenjohtaja antaa tiedon päätöksestä Euroopan parlamentille.

III-70 artikla (ent. 101 artikla)

1. Tilinylitysoikeudet ja muut sellaiset luottojärjestelyt Euroopan keskuspankissa tai jäsenvaltioiden keskuspankeissa, jäljempänä 'kansalliset keskuspankit', unionin toimielinten, elinten tai erillisvirastojen, jäsenvaltioiden keskushallintojen, alueellisten, paikallisten tai muiden viranomaisten, muiden julkisoikeudellisten laitosten tai julkisten yritysten hyväksi ovat kiellettyjä samoin kuin se, että Euroopan keskuspankki tai kansalliset keskuspankit hankkivat suoraan niiltä velkasitoumuksia.
2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta julkisessa omistuksessa oleviin luottolaitoksiin, joita kansallisten keskuspankkien ja Euroopan keskuspankin on kohdeltava samalla tavalla kuin yksityisiä luottolaitoksia keskuspankkirahoituksen osalta.

III-71 artikla (ent. 102 artikla)

1. Kaikki toimenpiteet ja säännökset, joilla unionin toimielimille, elimille tai erillisvirastoille, jäsenvaltioiden keskushallinnoille, alueellisille, paikallisille tai muille viranomaisille, muille julkisoikeudellisille laitoksille tai julkisille yrityksille annetaan erityisoikeuksia rahoituslaitoksissa, ovat kiellettyjä, jos ne eivät perustu toiminnan vakauden valvontaan liittyviin seikkoihin.
2. Ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta hyväksyä eurooppa-asetuksia tai -päätöksiä, joilla täsmennetään 1 kohdassa tarkoitetun kiellon soveltamiseksi tarvittavat määritelmät. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

III-72 artikla (ent. 103 artikla)

1. Unioni ei ole vastuussa eikä ota vastatakseen sitoumuksista, joita jäsenvaltioiden keskushallinnoilla, alueellisilla, paikallisilla tai muilla viranomaisilla, muilla julkisoikeudellisilla laitoksilla tai julkisilla yrityksillä on, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta vastavuoroisten taloudellisten takuiden antamista tietyn hankkeen yhteiseksi toteuttamiseksi. Jäsenvaltio ei ole vastuussa eikä ota vastatakseen sitoumuksista, joita toisen jäsenvaltion keskushallinnolla, alueellisilla, paikallisilla tai muilla viranomaisilla, muilla julkisoikeudellisilla laitoksilla tai julkisilla yrityksillä on, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta vastavuoroisten taloudellisten takuiden antamista tietyn hankkeen yhteiseksi toteuttamiseksi.
2. Ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta hyväksyä eurooppa-asetuksia tai -päätöksiä, joilla täsmennetään [III-70 (ent. 101) artiklassa] ja tässä artiklassa tarkoitetun kiellon soveltamiseksi tarvittavat määritelmät. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

III-73 artikla (ent. 104 artikla)

1. Jäsenvaltiot välttävät liiallisia julkisen talouden alijäämiä.
2. Komissio valvoo jäsenvaltioiden talousarvion tilanteen ja julkisen velan määrän kehitystä vakavien virheiden tunnistamiseksi. Se tarkastelee erityisesti kurinalaisen budjettipolitiikan noudattamista seuraavilla kahdella arviointiperusteella:
 - a) ylittääkö ennakoitun tai toteutuneen julkisen talouden alijäämän suhde bruttokansantuotteeseen viitearvon, paitsi
 - i) jos alijäämäsuhte on pienentynyt merkittävästi ja jatkuvasti tasolle, joka on lähellä viitearvoa, taikka
 - ii) jos viitearvon ylittäminen on vain poikkeuksellista ja väliaikaista ja alijäämäsuhte pysyy lähellä viitearvoa;
 - b) ylittääkö julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen viitearvon, ottamatta lukuun tapauksia, joissa tämä suhde pienenee riittävästi ja lähestyy riittävän nopeasti viitearvoa.

Viitearvot täsmennetään liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä tehdyssä pöytäkirjassa.

3. Jos jäsenvaltio ei täytä jommankumman tai kummankaan arviointiperusteen mukaisia vaatimuksia, komissio laatii asiasta kertomuksen. Komission kertomuksessa otetaan huomioon myös se, ylittääkö julkisen talouden alijäämä julkiset investointimenot, sekä muut merkitykselliset tekijät, jäsenvaltion keskipitkän aikavälin talouskehitys ja julkisen talouden rahoitusasema mukaan luettuina.

Komissio voi laatia kertomuksen silloinkin, kun arviointiperusteiden mukaiset vaatimukset täyttyvät, jos se katsoo, että jäsenvaltiossa on liiallisen alijäämän vaara.

4. Talous- ja rahoituskomitea antaa lausunnon komission kertomuksesta.

5. Jos komissio katsoo, että jäsenvaltiossa on tai siellä voi ilmetä liiallinen alijäämä, komissio antaa asiasta lausunnon jäsenvaltiolle, jota asia koskee.

6. Ministerineuvosto päättää komission ehdotuksesta, ottaen huomioon sen jäsenvaltion mahdolliset huomautukset, jota asia koskee, sekä kokonaistilanteen arvioituaan, onko liiallinen alijäämä olemassa. Jos näin on, se antaa samoja menettelyjä noudattaen sille jäsenvaltiolle, jota asia koskee, suosituksia tilanteen lopettamiseksi määräajassa. Jollei 8 kohdasta muuta johdu, näitä suosituksia ei julkisteta.

Tätä kohtaa sovellettaessa ministerineuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta lukuun sen jäsenvaltion edustajan ääntä, jota asia koskee, ja määränemmistöllä tarkoitetaan muiden jäsenvaltioiden äänten enemmistöä, joka edustaa vähintään kolmea viidesosaa kyseisten valtioiden väestöstä.

7. Ministerineuvosto hyväksyy komission suosituksesta 8–11 kohdassa tarkoitetut eurooppapäätökset ja suositukset. Neuvosto tekee ratkaisunsa ottamatta lukuun sen jäsenvaltion edustajan ääntä, jota asia koskee, ja määräenemmistöllä tarkoitetaan muiden jäsenvaltioiden äänten enemmistöä, joka edustaa vähintään kolmea viidesosaa kyseisten valtioiden väestöstä.

8. Jos ministerineuvosto toteaa, että suositus ei asetetussa määräajassa ole johtanut tuloksellisiin toimiin, se voi julkistaa suosituksensa.

9. Jos jäsenvaltio ei edelleenkään noudata ministerineuvoston suosituksia, tämä voi tehdä eurooppapäätöksen, jossa vaaditaan jäsenvaltiota toteuttamaan määräajassa sellaisia alijäämää pienentäviä toimia, joita ministerineuvosto pitää tarpeellisina tilanteen korjaamiseksi.

Ministerineuvosto voi tällaisessa tilanteessa pyytää jäsenvaltiota, jota asia koskee, antamaan tietyn aikataulun mukaisesti kertomuksia voidakseen tarkastella kyseisen jäsenvaltion mukauttamispyrkimyksiä.

10. Kunnes jäsenvaltio on alkanut noudattaa 9 kohdan nojalla tehtyä eurooppapäätöstä, ministerineuvosto voi päättää soveltaa tai tarvittaessa tehostaa jotakin tai joitakin seuraavista toimenpiteistä:

- a) kyseistä jäsenvaltiota vaaditaan julkistamaan neuvoston täsmentämät lisätiedot ennen kuin se laskee liikkeeseen obligatioita ja arvopapereita;
- b) Euroopan investointipankkia pyydetään tarkistamaan kyseiseen jäsenvaltioon soveltamaansa lainanantopolitiikkaa;
- c) kyseistä jäsenvaltiota vaaditaan tekemään unionille aiheellisen suuruinen koroton talletus ajaksi, joka päättyy silloin, kun ministerineuvosto katsoo, että liiallinen alijäämä on oikaistu;
- d) määrätään aiheellisen suuruinen sakko.

Ministerineuvoston puheenjohtaja antaa Euroopan parlamentille tiedon hyväksytyistä toimenpiteistä.

11. Ministerineuvosto kumoaa kaikki 6 ja 8–10 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet tai jotkin niistä siltä osin kuin se katsoo, että liiallinen alijäämä jäsenvaltiossa, jota asia koskee, on oikaistu. Jos ministerineuvosto on ennen tätä julkistanut suosituksensa, se antaa heti, kun 8 kohdassa tarkoitettu päätös on kumottu, julkisuuteen lausuman siitä, että kyseisessä jäsenvaltiossa ei enää ole liiallista alijäämää.

12. Sitä kanneoikeutta, josta määrätään [III-261 ja III-262 (ent. 226 ja 227) artiklassa], ei voida käyttää 1–6 eikä 8 ja 9 kohdassa tarkoitetuissa asioissa.

13. Täydentävät määräykset tässä artiklassa tarkoitetun menettelyn täytäntöönpanosta ovat liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä tehdyssä pöytäkirjassa.

Ministerineuvoston eurooppalailla vahvistetaan aiheelliset toimenpiteet, joilla mainittu pöytäkirja korvataan. Se tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia ja Euroopan keskuspankkia kuultuaan.

Jollei tämän kohdan muista määräyksistä muuta johdu, ministerineuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta eurooppa-asetukset ja -päätökset, joilla vahvistetaan mainitun pöytäkirjan määräysten soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt ja määritelmät. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

2 JAKSO

RAHAPOLITIIKKA

III-74 artikla (ent. 105 artikla)

1. Euroopan keskuspankkijärjestelmän ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta. Euroopan keskuspankkijärjestelmä tukee yleistä talouspolitiikkaa unionissa osallistuakseen I-3 artiklassa määriteltyjen unionin tavoitteiden saavuttamiseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta hintatason vakauden tavoitetta. Euroopan keskuspankkijärjestelmä toimii vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatteen mukaisesti suosien voimavarojen tehokasta kohdentamista ja noudattaen [III-66 (ent. 4) artiklassa] määrättyjä periaatteita.
2. Euroopan keskuspankkijärjestelmän perustehtäviä ovat:
 - a) unionin rahapolitiikan määrittelemine ja toteuttaminen;
 - b) valuuttamarkkinatoimien suorittaminen [III-223 (ent. 111) artiklan] mukaisesti;
 - c) jäsenvaltioiden virallisten valuuttavarantojen hallussapito ja hoito;
 - d) maksujärjestelmien moitteettoman toiminnan edistäminen.
3. Mitä 2 kohdan c alakohdassa määrätään, sovelletaan sen kuitenkin rajoittamatta jäsenvaltioiden hallitusten mahdollisuutta pitää hallussaan ja hoitaa valuuttamääriä käyttövaroja.
4. Euroopan keskuspankkia kuullaan:
 - a) ehdotuksista unionin säädöksiksi sen toimivaltaan kuuluvilla aloilla;
 - b) suunnitelmista lainsäädännöksi sen toimivaltaan kuuluvilla aloilla, mutta niissä rajoissa ja sellaisin ehdoin, jotka ministerineuvosto vahvistaa [III-76 (ent. 107) artiklan 6 kohdassa] määrättyä menettelyä noudattaen; tällöin Euroopan keskuspankkia kuulevat kansalliset viranomaiset.

Euroopan keskuspankki voi toimivaltaansa kuuluvilla aloilla antaa lausuntoja unionin toimielimille, elimille ja erillisvirastoille sekä kansallisille viranomaisille.

5. Euroopan keskuspankkijärjestelmä myötävaikuttaa luottolaitosten toiminnan vakauden valvontaan ja rahoitusjärjestelmän vakauteen liittyvän toimivaltaisten viranomaisten politiikan moitteettomaan harjoittamiseen.

6. Eurooppalailla voidaan antaa Euroopan keskuspankille erityistehtäviä, jotka koskevat luottolaitosten sekä muiden rahoituslaitosten kuin vakuutusyriyten toiminnan vakauden valvontaan liittyvää politiikkaa. Laki annetaan, kun Euroopan keskuspankkia on kuultu.

III-75 artikla (ent. 106 artikla)

1. Euroopan keskuspankilla on yksinoikeus antaa lupa euroseteleiden liikkeeseen laskemiseen unionissa. Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit voivat laskea liikkeeseen euroseteleitä. Vain Euroopan keskuspankin ja kansallisten keskuspankkien liikkeeseen laskemat setelit ovat laillisina maksuvälineinä kelpaavia seteleitä unionissa.

2. Jäsenvaltiot voivat laskea liikkeeseen eurometallirahoja saatuaan Euroopan keskuspankin hyväksymisen liikkeeseen laskemisen määrälle. Ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta antaa eurooppa-asetukset, joilla vahvistetaan toimenpiteitä kaikkien liikkeeseen laskettavien metallirahojen yksikköarvojen ja teknisten eritelmien yhdenmukaistamiseksi, siinä laajuudessa kuin se on tarpeen niiden moitteettoman liikkeen turvaamiseksi unionissa. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja Euroopan keskuspankkia kuultuaan.

III-76 artikla (ent. 107 artikla)

1. Euroopan keskuspankkijärjestelmän muodostavat Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit.

2. Euroopan keskuspankki on oikeushenkilö.

3. Euroopan keskuspankkijärjestelmää johtavat Euroopan keskuspankin päätöksentekuelimet, jotka ovat Euroopan keskuspankin neuvosto ja johtokunta.

4. Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussääntö on Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyssä pöytäkirjassa.

5. Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4 ja 32.6 artiklaa, 33.1 artiklan a alakohtaa sekä 36 artiklaa voidaan muuttaa eurooppalailla, joka annetaan joko

- a) komission ehdotuksesta, kun Euroopan keskuspankkia on kuultu, tai
- b) Euroopan keskuspankin suosituksesta, kun komissiota on kuultu.

6. Ministerineuvosto antaa eurooppa-asetukset ja -päätökset, joissa vahvistetaan Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 ja 34.3 artiklassa tarkoitetut toimenpiteet. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan joko

- a) komission ehdotuksesta ja Euroopan keskuspankkia kuultuaan taikka
- b) Euroopan keskuspankin suosituksesta ja komissiota kuultuaan.

III-77 artikla (ent. 108 artikla)

Käyttäessään sille tällä perustuslailla ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöllä annettuja valtuuksiaan tai suorittaessaan niillä sille annettuja tehtäviään ja velvollisuuksiaan Euroopan keskuspankki tai kansallinen keskuspankki taikka Euroopan keskuspankin tai kansallisen keskuspankin päätöksentekuelimen jäsen ei pyydä eikä ota ohjeita unionin toimielimiltä, elimiltä tai erillisvirastoilta, jäsenvaltioiden hallituksilta eikä miltään muultakaan taholta. Unionin toimielimet, elimet ja erillisvirastot sekä jäsenvaltioiden hallitukset sitoutuvat kunnioittamaan tätä periaatetta ja pidättymään yrityksistä vaikuttaa Euroopan keskuspankin tai kansallisten keskuspankkien päätöksentekuelinten jäseniin heidän suorittaessaan tehtäviään.

III-78 artikla (ent. 109 artikla)

Jokainen jäsenvaltio huolehtii siitä, että sen kansallinen lainsäädäntö, sen kansallisen keskuspankin perussääntö mukaan luettuna, on sopusoinnussa tämän perustuslain ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön kanssa.

III-79 artikla (ent. 110 artikla)

1. Euroopan keskuspankkijärjestelmälle uskottujen tehtävien suorittamiseksi Euroopan keskuspankki tämän perustuslain mukaisesti ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännössä määrätyn edellytyksin hyväksyy:

- a) eurooppa-asetuksia, siinä laajuudessa kuin se on tarpeen Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön 3.1 artiklan ensimmäisessä luetelmakohdassa taikka 19.1, 22 tai 25.2 artiklassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi, sekä tapauksissa, joista säädetään [III-76 (ent. 107) artiklan 6 kohdassa] tarkoitetuissa eurooppa-asetuksissa ja -päätöksissä;
- b) eurooppapäätökset, jotka ovat tarpeen Euroopan keskuspankkijärjestelmälle tällä perustuslailla sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännössä uskottujen tehtävien suorittamiseksi;
- c) suosituksia ja lausuntoja.

2. Euroopan keskuspankki voi päättää julkistaa eurooppapäätöksensä, suosituksensa ja lausuntonsa.

3. Ministerineuvosto antaa [III-76 (ent. 107) artiklan 6 kohdassa] määrättyä menettelyä noudattaen eurooppa-asetukset, joissa vahvistetaan rajat ja ehdot, joiden mukaisesti Euroopan keskuspankki voi määrätä yrityksille sakkoja ja uhkasakkoja, jollei sen antamia asetuksia tai tekemiä eurooppapäätöksiä noudateta.

III-80 artikla (ent. 123 artiklan 4 kohta)

Euroopan keskuspankin toimivaltaa rajoittamatta eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen euron käytössä jäsenvaltioiden yhteisenä rahana. Laki tai puitelaki annetaan, kun Euroopan keskuspankkia on kuultu.

III-81 artikla (...)

3 JAKSO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

III-82 artikla (ent. 112 artikla)

1. Euroopan keskuspankin neuvoston muodostavat Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenet sekä niiden jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien pääjohtajat, joita ei koske [III-86 artiklassa] tarkoitettu poikkeus.
2. a) Johtokunnan muodostavat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja neljä muuta jäsentä.
b) Johtokunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja muut jäsenet nimitetään valtion- tai hallitusten päämiesten tasolla jäsenvaltioiden hallitusten ministerineuvoston suosituksesta tekemällä yhteisellä sopimuksella henkilöistä, joilla on arvostettu asema ja ammattikokemus rahatalouden tai pankkitoiminnan alalla; neuvosto antaa suosituksensa, kun Euroopan parlamenttia ja Euroopan keskuspankin neuvostoa on kuultu.

Heidän toimikautensa on kahdeksan vuotta, eikä heitä voida nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Johtokunnan jäsenenä voi olla vain jäsenvaltion kansalainen.

III-83 artikla (ent. 113 artikla)

1. Ministerineuvoston puheenjohtaja ja yksi komission jäsen voi osallistua Euroopan keskuspankin neuvoston kokouksiin, mutta heillä ei ole äänioikeutta.

Ministerineuvoston puheenjohtaja voi tehdä aloitteen Euroopan keskuspankin neuvostossa käsiteltäväksi asiaksi.

2. Euroopan keskuspankin puheenjohtaja kutsutaan ministerineuvoston kokouksiin, jos niissä käsitellään Euroopan keskuspankkijärjestelmän tavoitteisiin ja tehtäviin liittyviä asioita.
3. Euroopan keskuspankki laatii vuosittain Euroopan keskuspankkijärjestelmän toiminnasta sekä edellisen ja kuluvan vuoden rahapolitiikasta kertomuksen Euroopan parlamentille, ministerineuvostolle ja komissiolle sekä Eurooppa-neuvostolle. Euroopan keskuspankin puheenjohtaja esittelee tämän kertomuksen ministerineuvostolle sekä Euroopan parlamentille, joka voi käydä yleiskeskustelun sen pohjalta.

Euroopan keskuspankin puheenjohtajaa ja muita Euroopan keskuspankin johtokunnan jäseniä voidaan Euroopan parlamentin pyynnöstä tai heidän omasta aloitteestaan kuulla Euroopan parlamentin toimivaltaisissa valiokunnissa.

III-84 artikla (ent. 114 artikla)

1. Perustetaan talous- ja rahoituskomitea edistämään jäsenvaltioiden politiikan yhteensovittamista sisämarkkinoiden toiminnan kannalta tarpeellisessa laajuudessa.
2. Kyseisen komitean tehtävänä on:
 - a) antaa ministerineuvostolle ja komissiolle lausuntoja niiden pyynnöstä tai omasta aloitteestaan;
 - b) seurata jäsenvaltioiden ja unionin taloudellista tilannetta ja rahoitustilannetta sekä antaa niistä, erityisesti rahoitussuhteista kolmansiin maihin ja kansainvälisiin laitoksiin, säännöllisesti kertomuksia ministerineuvostolle ja komissiolle;
 - c) osallistua ministerineuvoston [III-45 artiklassa, III-68 artiklan 2, 3, 4 ja 6 kohdassa, III-69, III-71, III-72 ja III-73 artiklassa, III-74 artiklan 6 kohdassa, III-75 artiklan 2 kohdassa, III-76 artiklan 5 ja 6 kohdassa, III-80 ja III-85 c artiklassa, 87 artiklan 2 ja 3 kohdassa, III-90 artiklassa, III-91 artiklan 2 ja 3 kohdassa sekä III-219 ja III-223 artiklassa] tarkoitetun työn valmisteluun sekä suorittaa muut ministerineuvoston sille antamat neuvoa-antavat tehtävät ja valmistelutehtävät, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta [III-242 artiklan] soveltamista;
 - d) ainakin kerran vuodessa tarkastella tämän perustuslain ja unionin säädösten soveltamisen tuloksena saavutettua pääomanliikkeiden ja maksujen vapauden tilannetta; tarkastelu koskee kaikkia pääomanliikkeisiin ja maksuihin liittyviä toimenpiteitä; komitea antaa komissiolle ja ministerineuvostolle kertomuksen tarkastelun tuloksista.

Jäsenvaltiot, komissio ja Euroopan keskuspankki nimeävät kukin enintään kaksi jäsentä komiteaan.

3. Ministerineuvosto tekee komission ehdotuksesta eurooppapäätöksen, jolla vahvistetaan talous- ja rahoituskomitean kokoonpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Se tekee ratkaisunsa Euroopan keskuspankkia ja kyseistä komiteaa kuultuaan. Ministerineuvoston puheenjohtaja antaa päätöksestä tiedon Euroopan parlamentille.
4. Edellä 2 kohdassa määrättyjen tehtävien lisäksi komitea seuraa asianomaisten jäsenvaltioiden rahamarkkinoiden tilaa ja rahoitustilannetta sekä niiden yleisiä maksujärjestelmiä ja antaa niistä säännöllisesti kertomuksia ministerineuvostolle ja komissiolle, jos on ja niin kauan kuin on jäsenvaltioita, joita koskee [III-86 artiklassa] tarkoitettu poikkeus.

III-85 artikla (ent. 115 artikla)

Asioissa, jotka kuuluvat [III-68 artiklan 4 kohdan, III-73 artiklan, sen 13 kohtaa lukuun ottamatta, III-80, III-85 c ja III-86 artiklan, III-87 artiklan 3 kohdan sekä III-223 artiklan] soveltamisalaan, ministerineuvosto tai jäsenvaltio voi pyytää komissiota tapauksen mukaan joko antamaan suosituksen tai tekemään ehdotuksen. Komissio tutkii tällaisen pyynnön ja esittää viipymättä päätelmänsä ministerineuvostolle.

3 A JAKSO

EUROALUEESEEN KUULUVIA JÄSENVALTIOITA KOSKEVAT ERITYISMÄÄRÄYKSET

III-85 a artikla (uusi)

1. Talous- ja rahaliiton moitteettoman toiminnan varmistamiseksi ja tämän perustuslain asiaa koskevien määräysten mukaisesti hyväksytään euroalueeseen kuuluvia jäsenvaltioita koskevia toimenpiteitä, joilla
 - a) vahvistetaan kyseisten jäsenvaltioiden kurinalaisten budjettipolitiikkojen yhteensovittamista ja kurinalaisuuden valvontaa;
 - b) laaditaan kyseisiä jäsenvaltioita koskevat talouspolitiikan yleislinjat ja huolehditaan siitä, että ne ovat sopusoinnussa koko unionin osalta hyväksyttävien talouspolitiikan yleislinjojen kanssa, sekä varmistetaan niiden valvonta.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä äänestävät ainoastaan ne ministerineuvoston jäsenet, jotka edustavat euroalueeseen kuuluvia jäsenvaltioita. Määräenemmistöllä tarkoitetaan enemmistöä niiden jäsenvaltioiden edustajien äänistä, jotka kuuluvat euroalueeseen ja jotka edustavat vähintään kolmea viidesosaa kyseisten jäsenvaltioiden väestöstä. Yksimielisyyttä vaativien säädösten antamisen edellytyksenä on näiden ministerineuvoston jäsenten yksimielisyys.

III-85 b artikla

Euroalueeseen kuuluvien jäsenvaltioiden ministereiden välisiä kokouksia koskevat järjestelyt vahvistetaan euroryhmää koskevassa pöytäkirjassa.

III-85 c artikla

1. Euron aseman varmistamiseksi kansainvälisessä valuuttajärjestelmässä ministerineuvosto tekee komission ehdotuksesta ja Euroopan keskuspankkia kuultuaan päätöksen, jolla vahvistetaan yhteiset kannat kysymyksistä, joilla on erityistä merkitystä talous- ja rahaliiton kannalta toimivaltaisissa kansainvälisissä rahoituslaitoksissa ja -konferensseissa.
2. Tässä artiklassa tarkoitetuista toimenpiteistä äänestävät ainoastaan ne ministerineuvoston jäsenet, jotka edustavat euroalueeseen kuuluvia jäsenvaltioita. Määräenemmistöllä tarkoitetaan enemmistöä niiden jäsenvaltioiden edustajien äänistä, jotka kuuluvat euroalueeseen ja jotka edustavat vähintään kolmea viidesosaa kyseisten jäsenvaltioiden väestöstä. Yksimielisyyttä vaativien säädösten antamisen edellytyksenä on näiden ministerineuvoston jäsenten yksimielisyys.
3. Ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta hyväksyä aiheelliset toimenpiteet yhtenäisen edustuksen varmistamiseksi kansainvälisissä rahoituslaitoksissa ja -konferensseissa. Tällöin sovelletaan 1 ja 2 kohdan määräyksiä menettelystä.

4 JAKSO

SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET

III-86 artikla (ent.122 artikla)

1. Niistä jäsenvaltioista, joiden osalta ministerineuvosto ei ole päättänyt niiden täyttävän euron käyttöön ottamiseksi vaadittavat edellytykset, käytetään jäljempänä nimitystä 'jäsenvaltiot, joita koskee poikkeus'.
2. Jäsenvaltioihin, joita koskee poikkeus, ei sovelleta seuraavia tämän perustuslain määräyksiä:
 - a) talouspolitiikan yleislinjojen niiden jaksojen hyväksyminen, jotka liittyvät euroalueeseen yleisesti (III-68 artiklan 2 kohta)
 - b) pakkotoimet liiallisten alijäämien korjaamiseksi (III-73 artiklan 9 ja 10 kohta)
 - c) Euroopan keskuspankkijärjestelmän tavoitteet ja tehtävät (III-74 artiklan 1, 2, 3 ja 5 kohta)
 - d) euron liikkeeseen laskeminen (III-75 artikla)
 - e) Euroopan keskuspankin toimet (III-79 artikla)
 - f) euron käyttöä koskevat toimenpiteet (III-80 artikla)
 - g) valuuttasopimukset ja muut valuuttapolitiikkaa koskevat toimenpiteet (III-223 artikla)
 - h) Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenten nimittäminen (III-82 artiklan 2 kohdan b alakohta).

Edellä mainituissa artikloissa "jäsenvaltioilla" tarkoitetaan siis jäsenvaltioita, joita ei koske poikkeus.

3. Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön IX luvun mukaisesti Euroopan keskuspankkijärjestelmään sisältyvät oikeudet ja velvollisuudet eivät koske jäsenvaltioita, joita koskee poikkeus, eivätkä niiden keskuspankkeja.
4. Niiden ministerineuvoston jäsenten, jotka edustavat jäsenvaltioita, joita koskee poikkeus, äänioikeus pidetään silloin kun ministerineuvosto hyväksyy 2 kohdassa luetelluissa artikloissa tarkoitettuja toimenpiteitä. Määräenemmistöllä tarkoitetaan enemmistöä niiden jäsenvaltioiden edustajien äänistä, joita kyseinen poikkeus ei koske ja jotka edustavat vähintään kolmea viidesosaa kyseisten jäsenvaltioiden väestöstä. Yksimielisyyttä vaativien säädösten edellytyksenä on niiden jäsenvaltioiden yksimielisyys.

III-87 artikla (ent. 121 artikla, 122 artiklan 2 kohta ja 123 artiklan 5 kohta)

1. Vähintään joka toinen vuosi tai sellaisen jäsenvaltion pyynnöstä, jota koskee poikkeus, komissio ja Euroopan keskuspankki antavat ministerineuvostolle kertomuksen niiden jäsenvaltioiden, joita koskee poikkeus, edistymisestä talous- ja rahaliiton toteuttamiseen liittyvien velvollisuuksiensa täyttämiseksi. Näissä kertomuksissa tarkastellaan erityisesti, onko kunkin kyseessä olevan jäsenvaltion kansallinen lainsäädäntö, sen kansallisen keskuspankin perussääntö mukaan luettuna, sopusoinnussa [III-77 ja III-78 artiklan] sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussääntönsä kanssa. Kertomuksissa tarkastellaan myös sitä, onko kestävässä lähentymisessä päästy korkealle tasolle, arvioimalla missä määrin kukin kyseessä oleva jäsenvaltio on täyttänyt seuraavat arviointiperusteet:

- a) hintatason pysyminen mahdollisimman vakaana; tämä on ilmeistä, jos inflaatio on lähellä korkeintaan kolmen hintatason vakauden parhaiten saavuttaneen jäsenvaltion vastaavaa inflaatiovauhtia;
- b) kestävä julkisen talouden tilanne; tämä on ilmeistä, jos julkisen talouden rahoitusaseman osalta on tilanne, jossa ei ole [III-73 artiklan 6 kohdassa] tarkoitettua liiallista alijäämää;
- c) valuuttakurssijärjestelmässä määrättyjen tavanomaisten vaihteluvälien noudattaminen ainakin kahden vuoden ajan siten, ettei valuutan ulkoista arvoa ole alennettu suhteessa euroon;
- d) jäsenvaltion, jota koskee poikkeus, saavuttaman lähentymisen ja kyseisen jäsenvaltion valuuttakurssijärjestelmään osallistumisen pysyvyys, sellaisena kuin se ilmenee pitkän aikavälin korkojen tasossa.

Tässä kohdassa mainittuja neljää arviointiperustetta ja ajanjaksoja, joihin niitä on noudatettava, täsmennetään lähentymisperusteista tehdyssä pöytäkirjassa. Komission ja Euroopan keskuspankin kertomuksissa otetaan huomioon myös markkinoiden yhdentymisen tulokset, vaihtotaseiden tasapainon tilanne ja kehitys sekä yksikkötyökustannusten ja muiden hintaindeksien kehityksen tarkastelu.

2. Euroopan parlamentin kuulemisen ja Eurooppa-neuvostossa käydyn keskustelun jälkeen ministerineuvosto tekee komission ehdotuksesta eurooppa-päätöksen, jossa vahvistetaan, mitkä niistä jäsenvaltioista, joita koskee poikkeus, täyttävät vaadittavat edellytykset [1 kohdassa] vahvistettujen arviointiperusteiden perusteella, ja kumoaa poikkeukset niiden jäsenvaltioiden osalta.

3. Jos 2 kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti päätetään lopettaa poikkeus, ministerineuvosto antaa komission ehdotuksesta eurooppa-asetukset tai -päätökset, joilla vahvistetaan peruuttamattomasti kurssi, jolla euro korvaa kyseisen jäsenvaltion valuutan, sekä muut toimenpiteet, jotka ovat tarpeen euron käyttöönottamiseksi yhteisenä rahana kyseisessä jäsenvaltiossa; ne ministerineuvoston jäsenet, jotka edustavat jäsenvaltioita, joita ei koske poikkeus, ja se jäsenvaltio, jota asia koskee, antavat tällaisen eurooppa-asetuksen tai -päätöksen yksimielisesti. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan keskuspankkia kuultuaan.

III-88 artikla (ent. 123 artiklan 3 kohta ja 117 artiklan 2 kohta)

1. Jos on ja niin kauan kuin on jäsenvaltioita, joita koskee poikkeus, Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön 45 artiklassa tarkoitettu Euroopan keskuspankin yleisneuvosto toimii Euroopan keskuspankin kolmantena päätöksentekuelimenä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta [III-76 artiklan 3 kohdan] soveltamista.
2. Jos on ja niin kauan kuin on jäsenvaltioita, joita koskee poikkeus, Euroopan keskuspankin tehtävänä on näiden jäsenvaltioiden osalta:
 - a) lujittaa kansallisten keskuspankkien välistä yhteistyötä;
 - b) lujittaa jäsenvaltioiden rahapolitiikan yhteensovittamista hintatason vakauden turvaamiseksi;
 - c) seurata valuuttakurssijärjestelmän toimintaa;
 - d) neuvotella sellaisista kansallisten keskuspankkien toimivaltaan kuuluvista kysymyksistä, jotka vaikuttavat rahoituslaitosten ja -markkinoiden vakauteen;
 - e) hoitaa Euroopan raha-asiain yhteistyörahaston entisiä tehtäviä, joista Euroopan rahapoliittinen instituutti oli aiemmin ottanut vastatakseen.

III-89 artikla (ent. 124 artiklan 1 kohta)

Jokainen jäsenvaltio, jota koskee poikkeus, pitää valuuttakurssipolitiikkaansa yhteistä etua koskevana asiana. Tällöin asianomainen jäsenvaltio ottaa huomioon kokemukset, jotka on saatu valuuttakurssijärjestelmän puitteissa.

III-90 artikla (ent. 119 artikla)

1. Jos jäsenvaltiolla, jota koskee poikkeus, on maksutasettaan koskevia vaikeuksia tai tällaiset vaikeudet uhkaavat sitä vakavasti joko sen kokonaismaksutaseen epätasapainon tai sen käytettävissä olevien valuuttojen vuoksi ja nämä vaikeudet ovat omiaan erityisesti vaarantamaan sisämarkkinoiden toimintaa tai yhteisen kauppapolitiikan toteuttamista, komissio tutkii viipymättä kyseisen valtion tilanteen sekä toimet, jotka tämä valtio on kaikin käytettävissään olevin keinoin toteuttanut tai voi toteuttaa tämän perustuslain mukaisesti. Komissio ilmoittaa, mitä toimenpiteitä se suosittaa kyseisen jäsenvaltion toteuttavan.

Jos sellaisen jäsenvaltion toteuttamat toimet, jota koskee poikkeus, ja komission ehdottamat toimenpiteet eivät osoittaudu riittäviksi syntyneiden tai uhkaavien vaikeuksien poistamiseksi, komissio talous- ja rahoituskomiteaa kuultuaan suosittaa ministerineuvostolle keskinäisen avun antamista ja sen antamiseksi aiheellisia menetelmiä.

Komissio antaa ministerineuvostolle säännöllisesti tietoja tilanteesta ja sen kehittymisestä.

2. Ministerineuvosto päättää keskinäisen avun antamisesta; se antaa asetukset tai eurooppapäätökset, joilla vahvistetaan avun edellytykset ja sitä koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Keskinäistä apua voivat olla etenkin:

- a) niihin muihin kansainvälisiin järjestöihin kohdistuva yhtenäinen toiminta, joiden puoleen jäsenvaltiot, joita koskee poikkeus, voivat kääntyä;
- b) kaupan vinoutumisen välttämiseksi tarvittavat toimenpiteet silloin, kun vaikeuksissa oleva jäsenvaltio, jota koskee poikkeus, pitää voimassa tai ottaa uudelleen käyttöön kolmansiin maihin kohdistuvia määrällisiä rajoituksia;
- c) rajoitetut luotot muilta jäsenvaltioilta niiden suostumuksella.

3. Jos ministerineuvosto ei ole myöntänyt komission suosittamaa keskinäistä apua tai jos annettu keskinäinen apu ja toteutetut toimenpiteet ovat riittämättömät, komissio antaa vaikeuksiin joutuneelle jäsenvaltiolle, jota koskee poikkeus, luvan toteuttaa suojatoimenpiteet, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt komissio määrittelee.

Ministerineuvosto voi peruuttaa tämän luvan taikka muuttaa sen edellytyksiä tai sitä koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä.

III-91 artikla (ent. 120 artikla)

1. Jos syntyy äkillinen maksutasekriisi eikä [III-90 artiklan 2 kohdassa] tarkoitettua säädöstä tehdä välittömästi, jäsenvaltio, jota koskee poikkeus, voi kaiken varalta toteuttaa tarvittavat suojatoimenpiteet. Toimenpiteiden on oltava sellaisia, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän häiriötä sisämarkkinoiden toiminnalle, eivätkä ne saa olla laajempia kuin on ehdottomasti tarpeen syntyneiden äkillisten vaikeuksien poistamiseksi.

2. Näistä suojatoimenpiteistä on annettava tieto komissiolle ja muille jäsenvaltioille viimeistään niiden tullessa voimaan. Komissio voi suosittaa ministerineuvostolle keskinäisen avun antamista [III-90 artiklan] mukaisesti.

3. Ministerineuvosto voi komission lausunnon saatuaan ja talous- ja rahoituskomiteaa kuultuaan tehdä päätöksen, jossa säädetään, että asianomaisen jäsenvaltion on muutettava edellä tarkoitettuja suojatoimenpiteitä, lykättävä niitä tai kumottava ne.

III LUKU

MUITA ERITYISALOJA KOSKEVAT POLITIIKAT

1 JAKSO

TYÖLLISYYS

III-92 artikla (ent. 125 artikla)

Unioni ja jäsenvaltiot pyrkivät tämän [osaston] mukaisesti kehittämään yhteensovitetun työllisyysstrategian ja erityisesti edistämään ammattitaitoisen, koulutetun ja sopeutumiskykyisen työvoiman sekä talouden muutoksiin nopeasti reagoivien työmarkkinoiden kehittymistä [I-3 artiklassa] määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

III-93 artikla (ent. 126 artikla)

1. Jäsenvaltiot pyrkivät omalla työllisyyspolitiikallaan edistämään [III-92 (ent. 125) artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista [III-68 (ent. 99) artiklan 2 kohdan] nojalla hyväksytyjen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan yleislinjojen mukaisesti.
2. Jäsenvaltiot pitävät työllisyyden edistämistä yhteistä etua koskevana asiana ja sovittavat ministerineuvostossa yhteen sitä koskevan toimintansa [III-95 (ent. 128) artiklan] määräysten mukaisesti, ottaen huomioon työmarkkinaosapuolten velvollisuuksiin liittyvät kansalliset käytännöt.

III-94 artikla (ent. 127 artikla)

1. Unioni myötävaikuttaa korkeaan työllisyystasoon edistämällä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tukemalla ja tarvittaessa täydentämällä niiden toimintaa. Unionin ottaa tällöin huomioon jäsenvaltioiden toimivallan.
2. Korkeaa työllisyystasoa koskeva tavoite otetaan huomioon unionin politiikan ja toiminnan määrittelyssä ja toteutuksessa.

III-95 artikla (ent. 128 artikla)

1. Eurooppa-neuvosto arvioi ministerineuvoston ja komission yhteisen vuosittaisen selvityksen perusteella vuosittain unionin työllisyystilannetta ja antaa siitä päätelmät.

2. Ministerineuvosto hyväksyy Eurooppa-neuvoston päätelmien perusteella komission ehdotuksesta vuosittain suuntaviivat, jotka jäsenvaltiot ottavat huomioon työllisyyspolitiikassaan. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia, alueiden komiteaa, talous- ja sosiaalikomiteaa sekä työllisyyskomiteaa kuultuaan.

Näiden suuntaviivojen on oltava [III-68 (ent. 99) artiklan 2 kohdan] nojalla hyväksytyjen yleislinjojen mukaisia.

3. Kukin jäsenvaltio antaa ministerineuvostolle ja komissiolle vuosittain selvityksen tärkeimmistä 2 kohdassa tarkoitettujen työllisyyttä koskevien suuntaviivojen mukaisesti toteuttamistaan työllisyyspoliittisista toimenpiteistä.

4. Ministerineuvosto tarkastelee vuosittain 3 kohdassa tarkoitettujen selvitysten perusteella ja työllisyyskomitean lausunnon saatuaan jäsenvaltioiden toteuttamaa työllisyyspolitiikkaa ottaen huomioon työllisyyttä koskevat suuntaviivat. Ministerineuvosto voi komission suosituksesta antaa suosituksia jäsenvaltioille.

5. Ministerineuvosto ja komissio laativat kyseisen tarkastelun tulosten perusteella Eurooppa-neuvostolle yhteisen vuosittaisen selvityksen unionin työllisyystilanteesta ja työllisyyttä koskevien suuntaviivojen toteuttamisesta.

III-96 artikla (ent. 129 artikla)

Eurooppalailla tai -puitelaila voidaan vahvistaa kannustustoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukea niiden toimintaa työllisyyden alalla tekemällä aloitteita, joilla pyritään kehittämään tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, laatimalla vertailevia analyyseja, tarjoamalla neuvontaa sekä edistämällä innovatiivisia lähestymistapoja ja arvioimalla kokemuksia etenkin kokeiluhankkeita toteuttamalla. Eurooppalaki tai -puitelaki annetaan, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

Eurooppalakiin tai -puitelakiin ei kuulu jäsenvaltioiden lakien ja asetusten yhdenmukaistamista.

III-97 artikla (ent. 130 artikla)

Ministerineuvosto tekee yksinkertaisella enemmistöllä eurooppapäätöksen, jolla perustetaan neuvoa-antava työllisyyskomitea edistämään jäsenvaltioiden työllisyys- ja työvoimapolitiikan yhteensovittamista. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Komitean tehtävänä on:

a) seurata jäsenvaltioiden ja unionin työllisyystilannetta ja -politiikkaa;

- b) laatia joko ministerineuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja sekä myötävaikuttaa [III-95 (ent. 128) artiklassa] tarkoitetun, ministerineuvostossa tapahtuvan käsittelyn valmisteluun, sanotun kuitenkin rajoittamatta [III-242 (ent. 207) artiklan] soveltamista.

Tehtäväänsä toteuttaessaan komitea kuulee työmarkkinaosapuolia.

Kukin jäsenvaltio ja komissio nimittävät komiteaan kaksi jäsentä.

2 JAKSO

SOSIAALIPOLITIikka

III-98 artikla (ent. 136 artikla)

Ottaen huomioon sosiaaliset perusoikeudet sellaisina kuin ne ovat Torinossa 18 päivänä lokakuuta 1961 allekirjoitetussa Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa ja vuoden 1989 työntekijöiden sosiaalisia perusoikeuksia koskevassa yhteisön peruskirjassa unionin ja jäsenvaltioiden tavoitteena on työllisyyden edistäminen, elin- ja työolojen parantaminen niiden tasoa yhdenmukaistaen, riittävä sosiaalinen suojele, työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu, inhimillisten voimavarojen kehittämisen niin, että voidaan saavuttaa korkea ja kestävä työllisyys, sekä syrjäytymisen torjuminen.

Tätä varten unioni ja jäsenvaltiot toimivat siten, että ne ottavat huomioon kansallisten käytäntöjen erot, joita esiintyy erityisesti sopimussuhteissa, sekä unionin talouden kilpailukyvyyn säilyttämisen.

Unioni ja jäsenvaltiot katsovat, että tällainen kehitys seuraa sekä sisämarkkinoiden toiminnasta, joka edistää sosiaalisten järjestelmien yhdenmukaistamista, että tässä perustuslaissa määrättyistä menettelyistä ja lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä.

III-99 artikla (ent. 137 artikla)

1. Edellä [III-98 (ent. 136) artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi unioni tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa seuraavilla aloilla:

- a) erityisesti työympäristön parantaminen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi;
- b) työolot ja työehdot;
- c) työntekijöiden sosiaaliturva ja sosiaalinen suojele;
- d) työntekijöiden suojele työsopimuksen päättymisen yhteydessä;
- e) tiedottaminen työntekijöille ja työntekijöiden kuuleminen;
- f) työntekijöiden ja työnantajien edustaminen ja heidän etujensa kollektiivinen turvaaminen, mukaan lukien yhteistoiminta työpaikalla, jollei 6 kohdasta muuta johdu;
- g) unionin alueella laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työntöon ehdot;

- h) työmarkkinoilta syrjäytyneiden henkilöiden integroiminen, sanotun kuitenkin rajoittamatta [III-178 (ent. 150) artiklan] määräyksiä;
- i) miesten ja naisten välinen tasa-arvo asioissa, jotka koskevat heidän mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla sekä heidän kohteluaan työssä;
- j) sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen;
- k) sosiaalisen suojelun järjestelmien nykyaikaistaminen, sanotun kuitenkin rajoittamatta c alakohdan soveltamista.

2. Tätä varten voidaan:

- a) eurooppalailla tai -puitelaila vahvistaa toimenpiteitä, joilla pyritään edistämään jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä tekemällä aloitteita tietämyksen lisäämiseksi, tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihdon kehittämiseksi, innovatiivisten lähestymistapojen edistämiseksi sekä kokemusten arvioimiseksi, ilman että jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia yhdenmukaistetaan;
- b) 1 kohdan a–i alakohdassa tarkoitetuilla aloilla vahvistaa eurooppapuitelaila vähimmäisvaatimuksia, jotka pannaan täytäntöön asteittain, ottaen huomioon olosuhteet ja voimassa oleva tekninen sääntely kussakin jäsenvaltiossa. Tällaisessa puitelaissa vältetään säätämästä sellaisia hallinnollisia, taloudellisia tai oikeudellisia raskaita, jotka vaikeuttaisivat pienten tai keskisuurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä.

Eurooppalaki tai -puitelaki annetaan kaikissa tapauksissa sen jälkeen, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

3. Poiketen 2 kohdasta ministerineuvosto antaa 1 kohdan c, d, f ja g alakohdassa tarkoitetuilla aloilla eurooppalain tai -puitelain yksimielisesti Euroopan parlamenttia, alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

Ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta tehdä eurooppapäätöksen, jonka mukaan tämän artiklan 1 kohdan d, f ja g kohtaan sovelletaan tavanomaista lainsäätämisyjärjestystä. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

4. Jäsenvaltio voi antaa 2 kohdan soveltamiseksi annettujen eurooppapuitelakien täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi niiden yhteisestä pyynnöstä.

Tällöin jäsenvaltio varmistaa, että viimeistään sinä päivänä, jona eurooppapuitelaki on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä, työmarkkinaosapuolet ovat sopimusteitse toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet; kyseisen jäsenvaltion on myös toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta se voi aina taata kyseisessä puitelaissa edellytettyjen tulosten saavuttamisen.

5. Tämän artiklan nojalla annetut eurooppalait ja -puitelait:

- a) eivät rajoita jäsenvaltioiden oikeutta määritellä omien sosiaaliturvajärjestelmiensä peruseriaatteen eivätkä ne saa vaikuttaa olennaisesti näiden järjestelmien rahoitustasapainoon;

- b) eivät voi estää jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä, jos ne ovat sopusoinnussa tämän perustuslain kanssa.
6. Tätä artiklaa ei sovelleta palkkoihin, yhdistymisoikeuteen, lakko-oikeuteen eikä oikeuteen määrätä työsulusta.

III-100 artikla (ent. 138 artikla)

1. Komission tehtävänä on edistää työmarkkinaosapuolten kuulemista unionin tasolla, ja se toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden osapuolten vuoropuhelun helpottamiseksi tukemalla molempia osapuolia tasapuolisesti.
2. Ennen kuin komissio tekee ehdotuksia sosiaalipolitiikan alalla, se kuulee työmarkkinaosapuolia unionin toiminnan mahdollisesta suunnasta.
3. Jos komissio työmarkkinaosapuolia kuultuaan pitää tarkoituksenmukaisena, että unioni toimii asiassa, se kuulee työmarkkinaosapuolia suunnitellun ehdotuksen sisällöstä. Työmarkkinaosapuolet antavat komissiolle ehdotuksesta lausunnon tai tarvittaessa suosituksen.
4. Tällaisen kuulemisen yhteydessä työmarkkinaosapuolet voivat ilmoittaa komissiolle halustaan aloittaa [III-101 (ent. 139) artiklassa] tarkoitettu menettely. Menettely ei saa kestää yli yhdeksää kuukautta, elleivät kyseiset työmarkkinaosapuolet ja komissio yhdessä sovi sen pidentämisestä.

III-101 artikla (ent. 139 artikla)

1. Työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu unionin tasolla voi johtaa osapuolten niin halutessa sopimussuhteisiin, mukaan lukien sopimusten tekeminen.
2. Unionin tasolla tehdyt sopimukset pannaan täytäntöön joko työmarkkinaosapuolten ja jäsenvaltioiden omien menettelyjen ja käytäntöjen mukaisesti tai, [III-99 (ent. 137) artiklassa] tarkoitettujen kysymysten osalta, allekirjoittajaosapuolten yhteisestä pyynnöstä ministerineuvoston komission ehdotuksesta hyväksymillä eurooppa-asetuksilla tai -päätöksillä. Euroopan parlamentille tiedotetaan asiasta.

Silloin kun kyseisessä sopimuksessa on yksi tai useampi sellaista alaa koskeva määräys, jonka osalta edellytetään yksimielisyyttä [III-99 (ent. 137) artiklan 3 kohdan] mukaisesti, ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

III-102 artikla (ent. 140 artikla)

Edellä [III-98 (ent. 136) artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, tämän kuitenkin rajoittamatta tämän perustuslain muiden määräysten soveltamista, komissio edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja helpottaa niiden toiminnan yhteensovittamista niillä sosiaalipolitiikan aloilla, joita [tämä jakso] koskee, ja erityisesti asioissa, jotka koskevat:

- a) työllisyyttä;
- b) työoikeutta ja työehtoja;
- c) ammatillista perus- ja jatkokoulutusta;
- d) sosiaaliturvaa;
- e) työtaturmien ja ammattitautien ehkäisemistä;
- f) työhygieniää;
- g) järjestäytymisoikeutta sekä työnantajien ja työntekijöiden välisiä kollektiivisia neuvotteluja.

Tätä varten komissio kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioiden kanssa tekee tutkimuksia, antaa lausuntoja ja järjestää neuvotteluja sekä kansallisista kysymyksistä että kansainvälisiä järjestöjä koskevista kysymyksistä **ja tekee erityisesti aloitteita, joilla on tarkoitus vahvistaa suuntaviivoja ja indikaattoreita, järjestää tietojen vaihtoa parhaista käytännöistä sekä valmistella tarvittavat tekijät säännöllistä seurantaa ja arviointia varten. Euroopan parlamentti pidetään täysin ajan tasalla.**

Komissio kuulee talous- ja sosiaalikomiteaa ennen kuin se antaa tässä artikkelissa tarkoitetun lausunnon.

III-103 artikla (ent. 141 artikla)

1. Kukin jäsenvaltio huolehtii sen periaatteen noudattamisesta, jonka mukaan miehille ja naisille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka.
2. Tässä artikkelissa palkalla tarkoitetaan tavallista perus- tai vähimmäispalkkaa ja muuta korvausta, jonka työntekijä suoraan tai välillisesti saa työnantajaltaan työstä tai tehtävästä rahana tai luontoisetuna.

Samapalkkaisuudella ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää tarkoitetaan, että:

- a) samasta työstä maksettava urakkapalkka lasketaan saman mittayksikön mukaan;
- b) työstä maksettava aikapalkka on sama samasta tehtävästä.

3. Eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan toimenpiteet, joilla varmistetaan miesten ja naisten tasa-arvoisten mahdollisuuksien ja tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltaminen työtä ja ammattia koskevissa kysymyksissä, mukaan lukien samasta tai samanarvoisesta työstä maksettavan saman palkan periaate. Laki tai puitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

4. Jotta miesten ja naisten välinen täysi todellinen tasa-arvo toteutuisi työelämässä, tasa-arvoisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta sellaisia erityisetuja tarjoavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa aliedustettuna olevan sukupuolen ammatillisen toiminnan harjoittamista taikka ehkäistä tai hyvittää ammattiuraan kohdistuvia haittoja.

III-104 artikla (ent. 142 artikla)

Jäsenvaltiot pyrkivät säilyttämään palkallisia lomiaminimien järjestelmiensä olemassa olevan samankaltaisuuden.

III-105 artikla (ent. 143 artikla)

Komissio laatii vuosittain kertomuksen [III-98 (ent. 136) artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisesta ja väestötilanteesta unionissa. Komissio toimittaa kertomuksen Euroopan parlamentille, ministerineuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle.

III-106 artikla (ent. 144 artikla)

Ministerineuvosto tekee yksinkertaisella enemmistöllä eurooppapäätöksen, jolla perustetaan neuvoa-antava sosiaalisen suojelun komitea edistämään yhteistyötä sosiaalisen suojelun alalla jäsenvaltioiden kesken ja komission kanssa. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Komitean tehtävänä on:

- a) seurata sosiaalista tilannetta sekä sosiaalisen suojelun alalla harjoitettavan politiikan kehittymistä jäsenvaltioissa ja unionissa;
- b) edistää tietojen, kokemusten ja hyvien toimintatapojen vaihtoa jäsenvaltioiden kesken ja komission kanssa;
- c) laatia selvityksiä, antaa lausuntoja tai suorittaa muita toimivaltaansa kuuluvia tehtäviä joko ministerineuvoston tai komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta [III-242 (ent. 207) artiklan] soveltamista.

Tehtävänsä toteuttaessaan komitea on tarvittaessa yhteydessä työmarkkinaosapuoliin.

Kukin jäsenvaltio ja komissio nimittävät komiteaan kaksi jäsentä.

III-107 artikla (ent. 145 artikla)

Komission Euroopan parlamentille antamassa vuosikertomuksessa on erillinen luku, joka koskee sosiaalisen tilanteen kehitystä unionissa.

Euroopan parlamentti voi kehottaa komissiota laatimaan kertomuksia sosiaalista tilannetta koskevista erityisongelmista.

1 alajakso

Euroopan sosiaalirahasto

III-108 artikla (ent. 146 artikla)

Työntekijöiden työllistymismahdollisuuksien parantamiseksi sisämarkkinoilla ja siten elintason nostamiseksi perustetaan Euroopan sosiaalirahasto, joka pyrkii edistämään työntekijöiden työnsaantia sekä heidän alueellista ja ammatillista liikkuvuuttaan unionissa sekä helpottamaan mukautumista teollisiin muutoksiin ja tuotantojärjestelmien kehitykseen erityisesti ammatillisella koulutuksella ja uudelleenkoulutuksella.

III-109 artikla (ent. 147 artikla)

Rahastoa hallinnoi komissio.

Komissiota avustaa tässä tehtävässä komitea, jonka puheenjohtajana on komission jäsen ja joka muodostuu jäsenvaltioiden sekä työntekijä- ja työnantajajärjestöjen edustajista.

III-110 artikla (ent. 148 artikla)

Euroopan sosiaalirahastoa koskevat täytäntöönpanotoimenpiteet vahvistetaan eurooppalailla. Laki annetaan, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

3 JAKSO

TALOUDELLINEN, SOSIAALINEN JA ALUEELLINEN YHTEENKUULUVUUS

III-111 artikla (ent. 158 artikla)

Edistääkseen koko unionin sopusointuista kehitystä unioni kehittää ja harjoittaa toimintaansa, jolla pyritään lujittamaan taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta.

Unioni pyrkii erityisesti vähentämään eri alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden tai saarien jälkeenjääneisyyttä, maaseutu mukaan luettuna.

III-112 artikla (ent. 159 artikla)

Jäsenvaltioiden on harjoitettava ja yhteensovittava talouspolitiikkaansa siten, että myös [III-111 (ent. 158) artiklassa] tarkoitetut tavoitteet saavutetaan. Unionin politiikan ja toiminnan suunnittelussa ja täytäntöönpanossa sekä sisämarkkinoiden toteuttamisessa otetaan huomioon kyseiset tavoitteet ja osallistutaan niiden toteuttamiseen. Myös unioni tukee tätä tavoitteiden toteuttamista toiminnallaan, jota se harjoittaa rakennerahastojen (Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosasto, Euroopan sosiaalirahasto, Euroopan aluekehitysrahasto), Euroopan investointipankin ja muiden olemassa olevien rahoitusvälineiden kautta.

Komissio antaa Euroopan parlamentille, ministerineuvostolle, alueiden komitealle sekä talous- ja sosiaalikomitealle joka kolmas vuosi kertomuksen siitä, miten taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden toteuttamisessa on edistytty, sekä siitä, miten tässä artiklassa määrätyt eri keinot ovat myötävaikuttaneet siihen. Kertomukseen liitetään tarvittaessa aiheellisia ehdotuksia.

Eurooppalailla tai -puitelailla voidaan vahvistaa rahastojen ulkopuoliset erityistoimenpiteet, sanotun kuitenkin rajoittamatta unionin muussa politiikassa hyväksytyjen toimenpiteiden soveltamista. Eurooppalaki tai -puitelaki annetaan, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

III-113 artikla (ent. 160 artikla)

Euroopan aluekehitysrahaston tarkoituksena on myötävaikuttaa keskeisimmän alueellisen epätasapainon poistamiseen unionissa osallistumalla kehityksessä jälkeen jääneiden alueiden kehittämiseen ja rakenteelliseen mukauttamiseen sekä taantuvien teollisuusalueiden uudistamiseen.

III-114 artikla (ent. 161 artikla)

Eurooppalailla määritellään rakennerahastojen tehtävät, ensisijaiset tavoitteet ja rakenteet, mihin voi sisältyä rahastojen uudelleenryhmittely, ja rahastoihin sovellettavat yleiset säännöt, säännökset, jotka tarvitaan rahastojen tehokkuuden turvaamiseksi sekä eri rahastojen keskinäistä, että rahastojen ja muiden rahoitusvälineiden välistä yhteensovittamista varten, sanotun kuitenkin rajoittamatta [III-115 (ent. 162) artiklan] soveltamista.

Eurooppalailla perustettu koheesiorahasto osallistuu ympäristöalan hankkeiden rahoittamiseen sekä Euroopan laajuisten verkkohankkeiden rahoittamiseen liikenteen infrastruktuurin alalla.

Eurooppalaki annetaan kaikissa tapauksissa sen jälkeen, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti 1 päivään tammikuuta 2007 asti.

III-115 artikla (ent. 162 artikla)

Euroopan aluekehitysrahastoa koskevat täytäntöönpanotoimenpiteet vahvistetaan eurooppalailla. Laki annetaan, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastoon ja Euroopan sosiaalirahastoon sovelletaan vastaavasti, mitä [III-122 ja III-110 (ent. 37 ja 148) artiklassa] määrätään.

4 JAKSO

MAATALOUS JA KALASTUS

III-116 artikla (uusi)

Unioni määrittelee yhteisen maatalous- ja kalastuspolitiikan ja toteuttaa sitä.

Maataloustuotteilla tarkoitetaan maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita sekä sellaisia ensimmäisen jalostusasteen tuotteita, jotka suoraan liittyvät näihin tuotteisiin. Viittauksilla yhteiseen maatalouspolitiikkaan tai maatalouteen ja ilmaisulla 'maatalous-' tarkoitetaan myös kalastusta tämän alan erityispiirteet huomioon ottaen.

III-117 artikla (ent. 32 artikla)

1. Sisämarkkinat käsittävät myös maatalouden ja maataloustuotteiden kaupan.
2. Sisämarkkinoiden toteuttamista koskevia määräyksiä sovelletaan maataloustuotteisiin, jollei [III-118–III-123 (ent. 33–38) artiklassa] toisin määrätä.
3. [Liitteessä I] lueteltuihin tuotteisiin sovelletaan III-118–III-123 (ent. 33–38) artiklaa.
4. Maataloustuotteiden sisämarkkinoiden toiminnan ja kehittämisen yhteydessä on toteutettava yhteinen maatalouspolitiikka.

III-118 artikla (ent. 33 artikla)

1. Yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteena on:
 - a) lisätä maatalouden tuottavuutta edistämällä teknistä kehitystä sekä varmistamalla, että maataloustuotantoa kehitetään järkipäisesti ja että tuotannontekijöitä, varsinkin työvoimaa, hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla;
 - b) taata näin maatalousväestölle kohtuullinen elintaso erityisesti lisäämällä maataloudessa työskentelevien henkeä kohti laskettuja tuloja;
 - c) vakauttaa markkinat;
 - d) varmistaa tarvikkeiden saatavuus;
 - e) taata kohtuulliset kuluttajahinnat.
2. Yhteistä maatalouspolitiikkaa ja sen mahdollisia erityismenetelmiä suunniteltaessa otetaan huomioon:
 - a) maatalouselinkeinon erityisluonne, joka johtuu maatalouden yhteiskunnallisesta rakenteesta sekä eri maatalousalueiden välisistä rakenteellisista eroista ja luonnonolojen eroista;

- b) aiheellisten mukautusten toteuttaminen asteittain;
- c) se, että maatalous on jäsenvaltioissa tuotannonala, joka liittyy läheisesti talouteen kokonaisuudessaan.

III-119 artikla (ent. 34 artikla)

1. Edellä [III-118 (ent. 33) artiklassa] lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi toteutetaan yhteinen maatalouden markkinajärjestely.

Tuotteen mukaan järjestelynä on jokin seuraavista:

- a) yhteiset kilpailusäännöt;
- b) erilaisten kansallisten markkinajärjestelyjen pakollinen yhteensovittaminen;
- c) Euroopan markkinajärjestely.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu yhteinen järjestely voi käsittää kaikki [III-118 (ent. 33) artiklassa] lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet, erityisesti hintasääntelyn, tuen tuotteiden tuotantoa ja myyntiä varten, varastois- ja tasausjärjestelyt sekä yhteiset viennin ja tuonnin vakauttamisjärjestelmät.

Yhteisen järjestelyn tulee rajoittua vain [III-118 (ent. 33) artiklassa] lueteltujen tavoitteiden toteuttamiseen, eikä se saa syrjiä tuottajia tai kuluttajia unionissa.

Mahdollisen yhteisen hintapolitiikan tulee pohjautua yhteisiin perusteisiin ja yhdenmukaisiin laskentamenetelmiin.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun yhteisen järjestelyn tavoitteiden toteuttamiseksi voidaan perustaa yksi tai useampi maatalouden ohjaus- ja tukirahasto.

III-120 artikla (ent. 35 artikla)

Edellä [III-118 (ent. 33) artiklassa] lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi yhteisessä maatalouspolitiikassa voidaan:

- a) sovittaa tehokkaalla tavalla yhteen pyrkimykset ammatillisessa koulutuksessa, tutkimuksessa ja maatalousneuvonnassa, jolloin voidaan yhteisesti rahoittaa hankkeita tai laitoksia;
- b) yhteisin toimin edistää joidenkin tuotteiden kulutusta.

III-121 artikla (36 artikla)

1. Maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan sovelletaan kilpailusääntöjä koskevaa [jaksoa] vain siltä osin kuin eurooppalaissa tai -puitelaissa [III-122 (ent. 37) artiklan 2 kohdan] mukaisesti määritellään ottaen huomioon [III-118 (ent. 33) artiklassa] luetellut tavoitteet.
2. Ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta hyväksyä eurooppa-asetuksen tai -päätöksen, jolla annetaan lupa tuen myöntämiseen:
 - a) rakenteellisista syistä tai luonnonolojen vuoksi epäedullisessa asemassa olevien yritysten suojelemiseksi;
 - b) taloudellisten kehitysohjelmien mukaisesti.

III-122 artikla (ent. 37 artikla)

1. Komissio tekee ehdotuksia yhteisen maatalouspolitiikan suunnittelemisesta, sen toteuttamisesta ja kansallisten järjestelyjen korvaamisesta jollakin [III-119 (ent. 34) artiklan 1 kohdassa] tarkoitetulla yhteisellä järjestelmällä sekä [tässä jaksossa] mainittujen toimenpiteiden toteuttamisesta.

Näissä ehdotuksissa otetaan huomioon tässä jaksossa mainittujen maatalousasioiden keskinäinen riippuvuus.

2. Eurooppalailla tai -puitelailla vahvistetaan [III-119 (ent. 34) artiklan 1 kohdassa] tarkoitettu yhteinen maatalouden markkinajärjestely sekä muut yhteisen maatalous- ja kalastuspolitiikan tavoitteiden toteuttamisessa tarvittavat säännökset. Laki tai puitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.
3. Ministerineuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta hintojen vahvistamiseen, maksuihin, tukiin ja määrällisiin rajoituksiin sekä kalastusmahdollisuuksien vahvistamiseen ja jakamiseen liittyvät eurooppa-asetukset tai -päätökset.
4. Kansalliset markkinajärjestelyt voidaan korvata [III-119 (ent. 34) artiklan 1 kohdassa] tarkoitetulla yhteisellä järjestelyllä, [2 kohdassa] säädetyin edellytyksin, jos:
 - a) yhteinen järjestely antaa niille korvaamista vastustaville jäsenvaltioille, joilla on kansallinen järjestely kyseistä tuotantoa varten, yhtäläiset takeet niiden tuottajien työllisyydestä ja elintasosta, joita asia koskee; tällöin otetaan huomioon mahdollisen mukauttamisen ja tarpeellisen erikoistumisen aikataulu; ja
 - b) tämä järjestely takaa kaupankäynnille unionissa vastaavat edellytykset kuin kansallisilla markkinoilla.

5. Jos joitakin raaka-aineita varten muodostetaan yhteinen järjestely ennen kuin on olemassa yhteinen järjestely vastaavia jalostettuja tuotteita varten, näitä raaka-aineita voidaan tuoda unionin ulkopuolelta, jos niitä käytetään jalostettuihin tuotteisiin, jotka on tarkoitettu vietäviksi kolmansiin maihin.

III-123 artikla (ent. 38 artikla)

Jos jotakin tuotetta koskee jäsenvaltiossa sellainen kansallinen markkinajärjestely tai siihen sovelletaan sellaista vaikutukseltaan vastaavaa kansallista sääntelyä, joka vaikuttaa toisen jäsenvaltion vastaavanlaiseen tuotantoon, jäsenvaltiot perivät tasoitusmaksua tuottaessa tätä tuotetta jäsenvaltiosta, jossa kyseinen järjestely on tai jossa kyseistä sääntelyä sovelletaan, jollei tämä valtio peri tasoitusmaksua tuotteen viennistä.

Komissio hyväksyy eurooppa-asetukset tai -päätökset, joilla vahvistetaan nämä maksut niin suuriksi kuin tasapainon palauttamiseksi on tarpeen; komissio voi myös antaa luvan muihin toimenpiteisiin, joiden edellytykset ja joita koskevat yksityiskohtaiset säännöt se määrittelee.

5 JAKSO

YMPÄRISTÖ

III-124 artikla (ent. 174 artikla)

1. Unionin ympäristöpolitiikalla myötävaikutetaan seuraavien tavoitteiden saavuttamiseen:
 - a) ympäristön laadun säilyttäminen, suojeleminen ja parantaminen;
 - b) ihmisten terveyden suojeleminen;
 - c) luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö;
 - d) sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin.
2. Unionin ympäristöpolitiikalla pyritään korkeatasoiseen suojelemaan yhteisön eri alueiden tilanteiden erilaisuus huomioon ottaen. Unionin ympäristöpolitiikka perustuu ennalta varautumisen ja ennalta ehkäisemisen periaatteille sekä periaatteille, joiden mukaan ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä ja saastuttajan olisi maksettava.

Tässä yhteydessä ympäristönsuojelun vaatimusten täyttämiseksi toteutettaviin yhdenmukaistamistoimenpiteisiin sisällytetään aiheellisissa tapauksissa suojalauseke, jonka nojalla jäsenvaltiot saavat, unionin valvontamenettelyn alaisina, toteuttaa ympäristöä koskeviin, muihin kuin taloudellisiin seikkoihin perustuvia väliaikaisia toimenpiteitä.

3. Ympäristöpolitiikkaansa valmistellessaan unioni ottaa huomioon:
 - a) saatavilla olevat tieteelliset ja tekniset tiedot;
 - b) ympäristöolot unionin eri alueilla;
 - c) toimien toteuttamisesta tai toteuttamatta jättämisestä mahdollisesti johtuvat edut ja kustannukset;
 - d) unionin koko taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen ja yhteisön eri alueiden tasapainoisen kehityksen.
4. Unioni ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. Unionin yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia unionin ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, jotka neuvotellaan ja tehdään [III-222 (ent. 300) artiklan] mukaisesti.

Mitä edellisessä alakohdassa määrätään, ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä toimielimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

III-125 artikla (ent. 175 artikla)

1. Eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan toimet [III-124 (ent. 174) artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Laki tai puitelaki annetaan, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.
2. Poiketen 1 kohdasta ja rajoittamatta [III-62 (ent. 95) artiklan] soveltamista, ministerineuvosto antaa yksimielisesti eurooppalait tai -puitelait, joissa vahvistetaan:
 - a) toimenpiteitä, jotka ovat etupäässä verotuksellisia;
 - b) toimenpiteet, jotka vaikuttavat:
 - i) kaavoitukseen;
 - ii) vesivarojen määrän hallintaan tai jotka koskevat suoraan tai välillisesti vesivarojen saatavuutta;
 - iii) maankäyttöön jätehuoltoa lukuun ottamatta;
 - c) toimenpiteet, jotka vaikuttavat merkittävästi jäsenvaltion valintaan eri energianlähteiden välillä ja jäsenvaltion energiahuollon yleiseen rakenteeseen.

Ministerineuvosto voi tehdä yksimielisesti eurooppapäätöksen siitä, että tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin asioihin sovelletaan tavanomaista lainsäätämisyjärjestystä.

Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa kaikissa tapauksissa sen jälkeen, kun Euroopan parlamenttia, alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

3. Eurooppalailla vahvistetaan yleisiä toimintaohjelmia, joissa asetetaan ensisijaiset tavoitteet. Laki annetaan, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

Toimintaohjelmien täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet hyväksytään tapauksen mukaan joko 1 tai 2 kohdassa määrättyin ehdoin.

4. Jäsenvaltiot huolehtivat ympäristöpolitiikan rahoittamisesta ja täytäntöönpanosta, sanotun kuitenkin rajoittamatta eräitä unionin hyväksymiä toimenpiteitä.
5. Rajoittamatta sen periaatteen soveltamista, jonka mukaan saastuttajan olisi maksettava, jos 1 kohdan määräyksiin perustuva toimenpide aiheuttaisi jäsenvaltioiden viranomaisille suhteettomia pidettäviä kustannuksia, kyseisessä toimenpiteessä säädetään siinä muodossa kuin on aiheellista:
 - a) väliaikaisista poikkeuksista; sekä/taikka
 - b) koheesiorahastosta annettavasta taloudellisesta tuesta.

III-126 artikla (ent. 176 artikla)

Suojatoimenpiteet, jotka on hyväksytty [III-125 (ent. 175) artiklan] nojalla, eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai vahvistamasta tiukempia suojasäännöksiä. Näiden toimenpiteiden on oltava sopusoinnussa tämän perustuslain kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.

6 JAKSO

KULUTTAJANSUOJA

III-127 artikla (ent. 153 artikla)

1. Kuluttajien etujen suojaamiseksi ja korkeatasoisen kuluttajansuojan varmistamiseksi unioni myötävaikuttaa kuluttajien terveyden, turvallisuuden ja taloudellisten etujen suojaamiseen sekä edistää kuluttajien oikeutta tiedonsaantiin ja koulutukseen sekä oikeutta järjestäytyä etujensa valvomiseksi.
2. Unioni myötävaikuttaa 1 kohdassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseen:
 - a) toimenpiteillä, jotka hyväksytään [III-62 (ent. 95) artiklan] nojalla sisämarkkinoiden toteuttamisen yhteydessä;
 - b) toimenpiteillä, jotka tukevat ja täydentävät ja joilla seurataan jäsenvaltioiden harjoittamaa politiikkaa.
3. Eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet. Laki tai puitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.
4. Säädökset, jotka on annettu 3 kohdan mukaisesti, eivät estä jäsenvaltiota pitämästä voimassa tai vahvistamasta tiukempia suojatoimenpiteitä. Näiden toimenpiteiden on oltava sopusoinnussa tämän perustuslain kanssa. Niistä ilmoitetaan komissiolle.

7 JAKSO

LIIKENNE

III-128 artikla (ent. 70 artikla)

Tämän perustuslain tavoitteita toteutetaan tämän osaston alaan kuuluvissa asioissa yhteisellä liikennepolitiikalla.

III-129 artikla (ent. 71 artikla)

Eurooppalailla tai -puitelailla pannaan täytäntöön [III-128 (ent. 70) artikla], liikenteen erityispiirteet huomioon ottaen. Laki tai puitelaki annetaan, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

Eurooppalaki tai -puitelaki voi sisältää:

- a) yhteisiä sääntöjä, joita sovelletaan jäsenvaltion alueelle tai sen alueelta taikka yhden tai useamman jäsenvaltion alueen kautta tapahtuvaan kansainväliseen liikenteeseen;
- b) edellytyksiä, joilla muut kuin jäsenvaltiossa asuvat liikenteenharjoittajat saavat harjoittaa liikennettä kyseisessä jäsenvaltiossa;
- c) toimenpiteitä liikenneturvallisuuden parantamiseksi;
- d) muita aiheellisia toimenpiteitä.

III-130 artikla (ent. 72 artikla)

Ennen kuin [III-129 (71 artiklan) 1 kohdassa] tarkoitettu eurooppalaki tai -puitelaki on annettu, jäsenvaltio ei saa ilman ministerineuvoston yksimielisesti antamaa eurooppapäätöstä, jolla myönnetään poikkeuslupa, muuttaa liikennettä koskevia, 1 päivänä tammikuuta 1958, tai kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, liittymispäivänä voimassa olleita säännöksiään sellaisiksi, että ne ovat muista jäsenvaltioista oleville liikenteenharjoittajille suoralta tai välilliseltä vaikutukseltaan epäedullisempia kuin kyseisestä jäsenvaltiosta oleville liikenteenharjoittajille.

III-131 artikla (ent. 73 artikla)

Tuki on tämän perustuslain mukainen, jos se on tarpeen liikenteen yhteensovittamiseksi tai korvausta julkisten palvelujen käsitteeseen kuuluvien velvoitteiden täyttämiseksi.

III-132 artikla (ent. 74 artikla)

Tämän perustuslain nojalla hyväksytyissä kuljetusmaksuja ja -ehtoja koskevissa toimenpiteissä on otettava huomioon liikenteenharjoittajien taloudellinen tilanne.

III-133 artikla (ent. 75 artikla)

1. Unionin sisäisessä liikenteessä on kiellettyä syrjintä, joka ilmenee siten, että liikenteenharjoittaja soveltaa kuljetettavien tavaroiden alkuperä- tai määräjäsenvaltion perusteella eri kuljetusmaksuja tai -ehtoja samanlaisten tavaroiden kuljetuksiin samoilla reiteillä.
2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei estä antamasta muita eurooppalakeja tai -puitelakeja [III-129 (ent. 71 artiklan) 1 kohdan] mukaisesti.
3. Ministerineuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta eurooppa-asetukset ja -päätökset, joilla turvataan 1 kohdan täytäntöönpano. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

Ministerineuvosto voi erityisesti hyväksyä tarvittavat eurooppa-asetukset ja -päätökset, jotta toimielimet voivat valvoa, että 1 kohtaa noudatetaan ja että käyttäjät saavat siitä täyden hyödyn.

4. Komissio tutkii omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä kaikki 1 kohdassa tarkoitetut syrjintätapaukset ja kuultuaan niitä jäsenvaltioita, joita asia koskee, tekee tarvittavat eurooppapäätökset 3 kohdassa tarkoitettujen eurooppa-asetusten ja -päätösten puitteissa.

III-134 artikla (ent. 76 artikla)

1. Sellaiset jäsenvaltion unionin sisäisessä liikenteessä käytettäviksi määräämät kuljetusmaksut ja -ehdot, joilla tavalla tai toisella tuetaan tai suojellaan tiettyä yritystä tai toimialaa taikka tiettyjä yrityksiä tai toimialoja, ovat kiellettyjä, jollei niihin anneta lupaa komission eurooppapäätöksellä.
2. Komissio tutkii omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä 1 kohdassa tarkoitetut maksut ja ehdot ottaen erityisesti huomioon yhtäältä tarkoituksenmukaisen alueellisen talouspolitiikan vaatimukset, alikehittyneiden alueiden tarpeet ja niiden alueiden ongelmat, joihin poliittiset olot ovat vakavasti vaikuttaneet, sekä toisaalta tällaisten maksujen ja ehtojen vaikutukset eri liikennemuotojen väliseen kilpailuun.

Komissio tekee tarvittavat eurooppapäätökset kuultuaan niitä jäsenvaltioita, joita asia koskee.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa ei sovelleta kilpailutariffeihin.

III-135 artikla (ent. 77 artikla)

Maksut tai kulut, jotka liikenteenharjoittaja veloittaa rajanylityksestä kuljetusmaksujen lisäksi, eivät saa olla kohtuuttomia rajanylityksestä tosiasiallisesti aiheutuviin kustannuksiin nähden.

Jäsenvaltiot pyrkivät pienentämään näitä kustannuksia.

Komissio voi antaa jäsenvaltioille suosituksia tämän artiklan soveltamisesta.

III-136 artikla (ent. 78 artikla)

Tämän [jakson] määräykset eivät estä toteuttamasta Saksan liittotasavallassa toimenpiteitä Saksan jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi, jos toimenpiteet ovat tarpeen sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin jako on vaikuttanut.

III-137 artikla (ent. 79 artikla)

Komission yhteyteen perustetaan neuvoa-antava komitea, jossa on jäsenvaltioiden hallitusten nimeämät asiantuntijat. Komissio kuulee komiteaa liikenneasioissa aina, kun se katsoo sen tarpeelliseksi.

III-138 artikla (ent. 80 artikla)

1. Tätä jaksoa sovelletaan rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen.
2. Eurooppalailla tai -puitelailla voidaan vahvistaa meri- ja lentoliikennettä koskevat aiheelliset toimenpiteet. Laki tai puitelaki annetaan, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

8 JAKSO

EUROOPAN LAAJUISET VERKOT

III-139 artikla (ent. 154 artikla)

1. Myötävaikuttaakseen [III-11 ja III-111 (ent. 14 ja 158) artiklassa] määrättyjen tavoitteiden toteuttamiseen ja mahdollistaakseen sen, että unionin kansalaiset, taloudelliset toimijat sekä alueelliset ja paikalliset yhteisöt voivat saada täyden hyödyn sellaisen alueen toteuttamisesta johtuvista eduista, jolla ei ole sisäisiä rajoja, unioni myötävaikuttaa Euroopan laajuisten verkkojen perustamiseen ja kehittämiseen liikenteen, teletoiminnan ja energian infrastruktuurien aloilla.
2. Unioni pyrkii toiminnallaan avointen markkinoiden ja kilpailumarkkinoiden järjestelmässä edistämään kansallisten verkkojen yhteenliittämistä ja yhteentoimivuutta sekä pääsyä tällaisiin verkkoihin. Se ottaa erityisesti huomioon tarpeen liittää saarialueet, erillisalueet ja syrjäseutualueet unionin keskusalueisiin.

III-140 artikla (ent. 155 artikla)

1. Toteuttaakseen [III-139 (ent. 154) artiklassa] tarkoitetut tavoitteet unioni:
 - a) vahvistaa joukon suuntaviivoja, jotka koskevat suunniteltujen toimien tavoitteita, painopisteitä ja pääperiaatteita Euroopan laajuisten verkkojen alalla; näissä suuntaviivoissa määritetään yhteistä etua koskevia hankkeita;
 - b) panee erityisesti teknisen standardoinnin alalla täytäntöön kaikki toimet, jotka saattavat osoittautua tarpeellisiksi verkkojen yhteentoimivuuden turvaamiseksi;
 - c) voi erityisesti toteuttamiskelpoisuutta koskevilla selvityksillä, lainatakuilla tai korkotuella tukea sellaisia jäsenvaltioiden tukemia yhteistä etua koskevia hankkeita, jotka määritetään alakohdassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa; unioni voi myös osallistua tiettyjen liikenteen infrastruktuurin alan hankkeiden rahoittamiseen jäsenvaltioissa koheesiorahaston kautta.

Unionin toiminnassa otetaan huomioon hankkeiden ajateltavissa oleva taloudellinen elinkelpoisuus.

2. Eurooppalailla tai -puitelilla vahvistetaan 1 kohdassa tarkoitetut suuntaviivat ja muut toimenpiteet. Laki tai puitelaki annetaan, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

Niihin suuntaviivoihin ja niihin yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka koskevat jonkin jäsenvaltion aluetta, tarvitaan tuon jäsenvaltion suostumus.

3. Jäsenvaltiot yhteen sovittavat keskenään yhteistyössä komission kanssa sellaisen kansallisen politiikan, jolla voi olla merkittävä vaikutus [III-139 (154) artiklassa] tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Komissio voi kiinteässä yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa tehdä aiheellisia aloitteita edistääkseen tätä yhteensovittamista.
4. Unioni voi tehdä yhteistyötä kolmansien maiden kanssa edistääkseen yhteistä etua koskevia hankkeita ja turvatakseen verkkojen yhteentoimivuuden.

9 JAKSO

TUTKIMUS JA TEKNOLOGIAN KEHITTÄMINEN SEKÄ AVARUUS

III-141 artikla (ent. 163 artikla)

1. Unioni pyrkii lujittamaan unionin teollisuuden tieteellistä ja teknologista perustaa ja tukemaan unionin teollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyyn kehittämistä sekä edistämään kaikkea tutkimustoimintaa, jota pidetään tarpeellisena tämän perustuslain muiden lukujen perusteella.
2. Tätä varten unioni kannustaa kaikkialla unionissa yrityksiä, pienet ja keskisuuret yritykset mukaan luettuina, tutkimuskeskuksia ja korkeakouluja niiden korkealaatuiseen tutkimukseen ja teknologian kehittämiseen liittyvissä pyrkimyksissä; se tukee niiden pyrkimyksiä keskinäiseen yhteistyöhön varsinkin avaamalla kansalliset julkiset hankinnat, määrittelemällä yhteiset standardit sekä poistamalla yhteistyön oikeudelliset ja verotukselliset esteet ja pyrkii näin erityisesti siihen, että tutkijat voivat tehdä yhteistyötä vapaasti rajoista riippumatta ja yritykset voivat käyttää hyväkseen sisämarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia."
3. Kaikesta tähän perustuslakiin perustuvasta unionin toiminnasta tutkimuksen ja teknologian kehittämisen aloilla, demonstrointihankkeet mukaan luettuina, päätetään ja se pannaan täytäntöön [tämän jakson] mukaisesti.

III-142 artikla (ent. 164 artikla)

Pyrkinessään näihin tavoitteisiin unioni toteuttaa seuraavia jäsenvaltioissa harjoitettua toimintaa täydentäviä toimia:

- a) tutkimusta, teknologian kehittämistä ja demonstrointia koskevien ohjelmien täytäntöönpano edistämällä yhteistyötä yritysten, tutkimuskeskusten ja korkeakoulujen kanssa ja niiden kesken;
- b) yhteistyön edistäminen kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa unionin tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin alalla;
- c) unionin tutkimukseen, teknologian kehittämiseen ja demonstrointiin liittyvän toiminnan tuloksia koskevan tiedon levittäminen ja näiden tulosten hyväksi käyttäminen;
- d) unionin tutkijoiden koulutuksen ja liikkumisen kannustaminen.

III-143 artikla (ent. 165 artikla)

1. Unioni ja jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa tutkimuksen ja teknologian kehittämisen alalla turvatakseen kansallisen politiikan ja unionin politiikan keskinäisen yhtenäisyyden.
2. Komissio voi kiinteässä yhteistoiminnassa jäsenvaltioiden kanssa tehdä aiheellisia aloitteita edistääkseen 1 kohdassa tarkoitettua yhteensovittamista **ja tekee erityisesti aloitteita, joilla on tarkoitus vahvistaa suuntaviivoja ja indikaattoreita, järjestää tietojen vaihtoa parhaista käytännöistä sekä valmistella tarvittavat tekijät säännöllistä seurantaa ja arviointia varten. Euroopan parlamentti pidetään täysin ajan tasalla.**

III-144 artikla (ent. 166 artikla)

1. Eurooppalailla vahvistetaan kaikki unionin toimet kattava monivuotinen puiteohjelma. Laki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

Puiteohjelmassa:

- a) vahvistetaan ne tieteelliset ja teknologiset tavoitteet, jotka [III-142 (ent. 164) artiklassa] tarkoitetuilla toimilla on tarkoitus saavuttaa, sekä niihin liittyvät painopisteet;
 - b) osoitetaan tällaisten toimien pääperiaatteet;
 - c) vahvistetaan suurin kokonaismäärä, jolla unioni osallistuu puiteohjelman rahoitukseen, ja yksityiskohtaiset säännöt unionin osallistumisesta ohjelman rahoitukseen sekä kunkin suunnitellun toimien osuus.
2. Puiteohjelmaa mukautetaan tai täydennetään tilanteen kehityksen mukaisesti.
 3. Puiteohjelma toteutetaan kutakin tointa vastaavien erityisohjelmien avulla. Kussakin erityisohjelmassa täsmennetään ohjelman toteuttamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt, vahvistetaan ohjelman kesto ja osoitetaan tarpeelliseksi arvioidut varat. Erityisohjelmissa vahvistetut tarpeelliseksi arvioitujen varojen määrät eivät saa ylittää puiteohjelmalle ja kullekin toimelle vahvistettua suurinta kokonaismäärää.
 4. Ministerineuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta eurooppa-asetukset tai -päätökset, joilla vahvistetaan erityisohjelmat. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

III-145 artikla (ent. 167 artikla)

Monivuotisen puiteohjelman toteuttamiseksi eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan:

- a) yritysten, tutkimuskeskusten ja korkeakoulujen osallistumista koskevat säännöt;
- b) tutkimustulosten levittämistä koskevat säännöt.

Eurooppalaki tai -puitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

III-146 artikla (ent. 168 artikla)

Monivuotista puiteohjelmaa toteutettaessa eurooppalailla voidaan vahvistaa täydentäviä ohjelmia, joihin osallistuvat vain jotkin jäsenvaltiot; nämä jäsenvaltiot huolehtivat ohjelmien rahoittamisesta, jollei unioni mahdollisesti osallistu.

Kyseisellä lailla vahvistetaan täydentäviin ohjelmiin sovellettavat säännöt, erityisesti tulosaineiston levittämisestä ja muiden jäsenvaltioiden osallistumismahdollisuuksista. Laki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu, ja niiden jäsenvaltioiden suostumuksella, joita asia koskee.

III-147 artikla (ent. 169 artikla)

Monivuotista puiteohjelmaa toteutettaessa eurooppalailla voidaan, niiden jäsenvaltioiden suostumuksella, joita asia koskee, säätää osallistumisesta useiden jäsenvaltioiden käynnistämiin tutkimus- ja kehitysohjelmiin sekä näiden ohjelmien toteuttamista koskeviin rakenteisiin.

Kyseinen laki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

III-148 artikla (ent. 170 artikla)

Unioni voi monivuotista puiteohjelmaa toteutettaessa säätää unionin tutkimusta, teknologian kehittämistä ja demonstroitua koskevasta yhteistyöstä kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Tätä yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia unionin ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, jotka neuvotellaan ja tehdään [III-222 (ent. 300) artiklan] mukaisesti.

III-149 artikla (ent. 171 artikla)

Ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta hyväksyä eurooppa-asetuksia tai -päätöksiä, joilla on tarkoitus perustaa yhteisyrityksiä tai muita järjestelmiä, jotka ovat tarpeen, jotta unionin tutkimusta, teknologian kehittämistä ja demonstroitua koskevat ohjelmat voidaan toteuttaa asianmukaisesti. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

III-150 artikla (uusi)

1. Edistääkseen tieteellistä ja teknistä kehitystä, teollisuuden kilpailukykyä ja politiikkansa toteuttamista unioni laatii eurooppalaisen avaruuspolitiikan. Se voi tätä varten edistää yhteisiä aloitteita, tukea tutkimusta ja teknologian kehittämistä sekä sovittaa yhteen avaruuden tutkimuksen ja käytön edellyttämiä toimia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan tarvittavat toimenpiteet, joiden toteuttamismuotona voi olla eurooppalainen avaruusohjelma.

III-151 artikla (ent. 173 artikla)

Jokaisen vuoden alussa komissio antaa Euroopan parlamentille ja ministerineuvostolle kertomuksen. Kertomuksessa annetaan tiedot edellisen vuoden toiminnasta tutkimuksessa ja teknologian kehittämisessä sekä tulosten levittämisessä sekä kuluvan vuoden työohjelmasta.

10 JAKSO

ENERGIA

III-152 artikla (uusi)

1. Sisämarkkinoiden toteuttamisen yhteydessä ja ympäristön säilyttämistä ja sen tilan parantamista koskevan vaatimuksen huomioon ottaen unionin energiapolitiikalla pyritään:
 - a) varmistamaan energiamarkkinoiden toimivuus,
 - b) varmistamaan energian toimitusvarmuus unionissa, ja
 - c) edistämään energiatehokkuutta ja energiansäästöä sekä uusista ja uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan energian kehittämistä.

2. Eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Laki tai puitelaki annetaan, kun alueiden komiteaa sekä talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

Kyseinen laki tai puitelaki ei vaikuta jäsenvaltion eri energialähteiden välillä tekemiin valintoihin eikä jäsenvaltion energiahuollon yleiseen rakenteeseen, sanotun rajoittamatta [III-125 (entisen 175) artiklan 2 kohdan c alakohdan] soveltamista.

IV LUKU

VAPAUTEEN, TURVALLISUUTEEN JA OIKEUTEEN PERUSTUVA ALUE¹

1 JAKSO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

III-153 artikla (ent. 1 artikla)

1. Unioni muodostaa vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen, jossa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon jäsenvaltioiden eri oikeusperinteet ja -järjestelmät.
2. Unioni varmistaa sen, ettei sisärajoilla suoriteta henkilötarkastuksia, sekä kehittää turvapaikka-asioissa, maahanmuuttoasioissa ja ulkorajojen valvonnassa yhteisen politiikan, joka perustuu jäsenvaltioiden väliseen yhteisvastuuseen ja joka on oikeudenmukainen kolmansien maiden kansalaisia kohtaan. Tätä lukua sovellettaessa kansalaisuudettomat henkilöt rinnastetaan kolmansien maiden kansalaisiin.
3. Unioni pyrkii toiminnallaan varmistamaan korkean turvallisuustason rikollisuutta sekä rasismia ja muukalaisvihaa ehkäisevillä ja torjuvilla toimenpiteillä, poliisiviranomaisten ja rikosoikeudellisia asioita käsittelevien viranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten välisillä koordinoituihin toimenpiteisiin ja yhteistyöllä sekä rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisella tunnustamisella ja tarvittaessa rikoslainsäädäntöjen lähentämisellä.
4. Unioni parantaa oikeussuojan saatavuutta muun muassa yksityisoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioistuinten päätösten ja muiden päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta soveltamalla.

III-154 artikla (ent. 2 artikla)

Eurooppa-neuvosto määrittelee lainsäädännön suunnittelun ja operatiivisen toiminnan strategiset yleislinjat vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella.

III-155 artikla (ent. 3 artikla)

1. Jäsenvaltioiden kansalliset parlamentit valvovat, että tämän luvun 4 ja 5 jakson mukaisesti esitetyissä lainsäädäntöehdotuksissa ja -aloitteissa on noudatettu toissijaisuusperiaatetta toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamista koskevassa pöytäkirjassa määrättyjen erityissääntöjen mukaisesti.

Jäsenvaltioiden kansalliset parlamentit voivat osallistua III-156 artiklassa tarkoitettuihin arviointijärjestelmiin sekä Europolin poliittiseen valvontaan ja Eurojustin toiminnan arviointiin III-169 ja III-172 artiklan mukaisesti.

¹ Tässä luvussa viittauksilla entisiin artikloihin tarkoitetaan artikloja, jotka puheenjohtajisto on esittänyt valmistelukunnalle (CONV 614/03).

III-156 artikla (ent. 4 artikla)

Ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta hyväksyä eurooppa-asetuksia ja -päätöksiä, joissa vahvistetaan yksityiskohtaisia sääntöjä, joiden avulla jäsenvaltiot suorittavat yhteistoiminnassa komission kanssa objektiivisen ja puolueettoman arvioinnin siitä, miten jäsenvaltioiden viranomaiset toteuttavat tässä luvussa tarkoitettuja unionin politiikkoja, erityisesti edistääkseen vastavuoroista tunnustamista koskevan periaatteen täysimääräistä soveltamista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [III-261–III-263] artiklan soveltamista. Euroopan parlamentille sekä jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille tiedotetaan tämän arvioinnin sisällöstä ja tuloksista.

III-157 artikla (ent. 5 artikla)

Ministerineuvoston yhteyteen perustetaan pysyvä komitea varmistamaan unionin sisällä toteutettavan operatiivisen yhteistyön edistämistä ja tehostamista sisäiseen turvallisuuteen kuuluvissa asioissa. Rajoittamatta [III-242] artiklan soveltamista tämä komitea edistää jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten toiminnan yhteensovittamista. Unionin elinten ja asianomaisten erillisvirastojen edustajat voidaan ottaa mukaan komitean työskentelyyn. Euroopan parlamentille ja jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille annetaan tietoja työskentelystä.

III-158 artikla (ent. 6 artikla)

Tämän luvun määräyksillä ei rajoiteta niitä velvollisuuksia, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden takaamiseksi.

III-159 artikla (ent. 7 artikla)

Ministerineuvosto antaa eurooppa-asetuksia varmistaakseen jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen sekä näiden viranomaisten ja komission välisen hallinnollisen yhteistyön tähän lukuun kuuluvilla aloilla. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa komission ehdotuksesta, tämän vaikuttamatta [III-160] artiklan soveltamiseen, ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

III-160 artikla (ent. 8 artikla)

Tämän luvun 4 ja 5 jaksossa tarkoitettut toimenpiteet toteutetaan

- a) komission ehdotuksesta, tai
- b) aloitteesta, jota yksi neljäsosa jäsenvaltioista kannattaa.

2 JAKSO

RAJATARKASTUKSIIN, TURVAPAikkaAN JA MAAHANMUUTTOON LIITTYVÄ POLITIIKKA

III-161 artikla (ent. 10 artikla)

1. Unioni kehittää politiikan, jolla pyritään
 - a) varmistamaan, ettei sisärajoja ylittävillä henkilöille tehdä henkilötarkastuksia, riippumatta siitä, mikä heidän kansalaisuutensa on;
 - b) varmistamaan henkilötarkastukset ja tehokas valvonta ulkorajojen ylittämisen yhteydessä;
 - c) ottamaan vaiheittain käyttöön yhdenmukainen ulkorajojen valvontajärjestelmä.
2. Tätä varten eurooppalaisilla tai -puitelaisilla vahvistetaan toimenpiteet, jotka koskevat:
 - a) yhteistä viisumeita ja muita lyhytaikaista oleskelua varten myönnettäviä oleskelulupia koskevaa politiikkaa;
 - b) tarkastuksia, joita tehdään ulkorajoja ylittävillä henkilöille;
 - c) edellytyksiä, joiden mukaisesti kolmansien maiden kansalaiset voivat vapaasti matkustella unionissa lyhyen ajan;
 - d) kaikkia tarvittavia toimenpiteitä, joilla otetaan vaiheittain käyttöön yhdenmukainen ulkorajojen valvontajärjestelmä;
 - e) sisärajoja ylittävillä henkilöille tehtävien henkilötarkastusten poistamista riippumatta siitä, mikä heidän kansalaisuutensa on.
3. Tämä artikla ei rajoita valtion rajojen maantieteelliseen määrittelyyn liittyvää jäsenvaltioiden toimivaltaa kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

III-162 artikla (ent. 11 artikla)

1. Unioni kehittää yhteisen turvapaikka-alan ja tilapäisen suojelun politiikan, jonka tarkoituksena on antaa asianmukainen asema kaikille kansainvälistä suojelua tarvitseville kolmansien maiden kansalaisille ja taata palauttamiskiellon periaatteen noudattaminen. Tämän politiikan on oltava pakolaisten oikeusasemaa koskevan, 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn Geneven yleissopimuksen ja 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyn pöytäkirjan sekä muiden asiaan liittyvien sopimusten mukaista.

2. Tätä varten vahvistetaan eurooppalailla tai -puitelailta toimenpiteet, jotka koskevat yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, johon sisältyvät

- a) koko unionissa pätevä yhdenmukainen turvapaikka-asema kolmansien maiden kansalaisille;
- b) yhdenmukainen toissijaisen suojelun asema kolmansien maiden kansalaisille, jotka eivät saa eurooppalaista turvapaikkaa mutta jotka tarvitsevat kansainvälistä suojelua;
- c) yhteinen järjestelmä tilapäisen suojelun antamiseksi kotiseudultaan siirtymään joutuneille joukkomaahantulon yhteydessä;
- d) yhteisiä menettelyjä yhdenmukaisen turvapaikka-aseman tai toissijaisen suojelun myöntämisessä ja peruuttamisessa;
- e) perusteet ja menettelyt turvapaikkahakemuksen tai toissijaista suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastaavan jäsenvaltion määrittämiseksi;
- f) turvapaikanhakijoiden tai toissijaista suojelua hakevien vastaanottoa koskevat vaatimukset;
- g) kumppanuus ja yhteistyö kolmansien maiden kanssa turvapaikkaa tai toissijaista tai tilapäistä suojelua hakevien suurten henkilömäärien hallinnoimiseksi.

3. Jos kolmansien maiden kansalaisten äkillinen joukkomaahantulo aiheuttaa yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa hätätilanteen, ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta hyväksyä väliaikaisia toimenpiteitä koskevia eurooppa-asetuksia tai -päätöksiä kyseisen jäsenvaltion tai kyseisten jäsenvaltioiden hyväksi. Se tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

III-163 artikla (ent. 12 artikla)

1. Unioni kehittää yhteisen maahanmuuttopolitiikan, jolla pyritään kaikissa vaiheissa varmistamaan muuttovirtojen tehokas hallinta, jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten oikeudenmukainen kohtelu sekä laittoman maahanmuuton ja ihmiskaupan tehostettu ehkäiseminen ja torjunta.

2. Tätä varten eurooppalailla tai -puitelailta vahvistetaan toimenpiteet seuraavilla aloilla:

- a) maahantuloa ja maassa oleskelua koskevat edellytykset ja vaatimukset pitkäaikaisten viisumien ja oleskelulupien myöntämisestä jäsenvaltioissa, perheenyhdistäminen mukaan luettuna;
- b) jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten oikeuksien määrittely, mukaan lukien edellytykset, jotka koskevat liikkumis- ja oleskeluvapautta muissa jäsenvaltioissa;

- c) laitton maahantulo ja laitton oleskelu, laittomasti maassa oleskelevien henkilöiden maasta poistaminen ja palauttaminen mukaan luettuna;
- d) ihmiskaupan, erityisesti nais- ja lapsikaupan torjunta.

3. Unioni voi tehdä kolmansien maiden kanssa sopimuksia laittomasti maassa oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten takaisinotosta kotimaahan tai viimeiseen oleskelumaahan [III-222] artiklan mukaisesti.

4. Eurooppalailla tai -puitelaililla voidaan vahvistaa toimenpiteitä, joilla kannustetaan ja tuetaan jäsenvaltioiden toimia alueellaan laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten kotoutumisen edistämiseksi, lukuun ottamatta jäsenvaltioiden lainsäädännön ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistamista.

5. Tämä artikla ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen päättää siitä, kuinka paljon kolmansien maiden kansalaisia päästetään niiden alueelle etsimään työtä palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana.

III-164 artikla (ent. 13 artikla)

Tässä jaksossa tarkoitetuissa unionin politiikoissa ja niiden täytäntöönpanossa noudatetaan jäsenvaltioiden yhteisvastuun ja oikeudenmukaisen vastuunjaon periaatetta, myös rahoituksen osalta. Unionin tämän jakson määräysten nojalla antamiin säädöksiin sisällytetään aina tarvittaessa asianmukaisia säännöksiä tämän periaatteen soveltamisesta.

3 JAKSO

OIKEUDELLINEN YHTEISTYÖ YKSITYISOIKEUDEN ALALLA

III-165 artikla (ent. 14 artikla)

1. Unioni kehittää oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia. Tämä yhteistyö perustuu tuomioistuinten päätösten ja muiden päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen. Yhteistyöhön voi kuulua jäsenvaltioiden lakien ja asetusten lähentämistä koskevien toimenpiteiden hyväksymistä.
2. Tätä varten lailla tai puitelaillla vahvistetaan toimenpiteitä, joilla pyritään muun muassa varmistamaan
 - a) jäsenvaltioiden tuomioistuinten päätösten ja muiden päätösten vastavuoroinen tunnustaminen ja niiden täytäntöönpano;
 - b) oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksianto valtiosta toiseen;
 - c) lainvalintaa ja tuomioistuimen toimivallan määräytymistä koskevien jäsenvaltioiden sääntöjen yhteensopivuus;
 - d) todisteiden vastaanottamista koskeva yhteistyö;
 - e) korkeatasoiset oikeussuojakeinot;
 - f) riita-asiain oikeudenkäyntien moitteeton sujuminen edistämällä tarvittaessa riita-asiain oikeudenkäyntiä koskevien jäsenvaltioissa sovellettavien säännösten yhteensopivuutta;
 - g) vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien kehittäminen;
 - h) tuomareiden ja tuomioistuinten henkilöstön koulutuksen tukeminen.
3. Poiketen 2 kohdasta perheoikeudelliset toimenpiteet, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia, vahvistetaan ministerineuvoston eurooppalaillla tai -puitelaillla. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta tehdä eurooppapäätöksen, jolla määritetään ne perheoikeudelliset näkökohdat, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia ja jotka voidaan hyväksyä tavanomaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

4 JAKSO

OIKEUDELLINEN YHTEISTYÖ RIKOSASIOISSA

III-166 artikla (ent. 15 artikla)

1. Oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa perustuu unionissa tuomioistuinten tuomioiden ja päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen, ja se sisältää jäsenvaltioiden lakien ja asetusten lähentämisen 2 kohdassa ja [III-167] artiklassa tarkoitetuilla aloilla.

Eurooppalailla tai -puitelailla vahvistetaan toimenpiteet, joilla pyritään

- a) laatimaan sääntöjä ja menettelytapoja, joilla pyritään varmistamaan kaikenmuotoisten tuomioiden ja tuomioistuinten päätösten tunnustaminen koko unionissa;
- b) ehkäisemään ja ratkaisemaan jäsenvaltioiden välisiä tuomioistuimen toimivaltaa koskevia ristiriitoja;
- c) edistämään tuomareiden ja oikeuslaitoksen henkilöstön koulutusta;
- d) helpottamaan jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten tai vastaavien viranomaisten yhteistyötä rikoksiin liittyvien syytetoimien ja päätösten täytäntöönpanon yhteydessä.

2. Tuomioistuinten tuomioiden ja päätösten vastavuoroisen tunnustamisen ja poliisiyhteistyön ja oikeudellisen yhteistyön helpottamiseksi rikosasioissa, joilla on rajatylittävä ulottuvuus, eurooppapuitelailla voidaan vahvistaa seuraavia asioita koskevia vähimmäissääntöjä:

- a) todisteiden vastavuoroinen hyväksyttävyyys jäsenvaltioissa;
- b) yksilön oikeudet rikosoikeudellisen menettelyn aikana;
- c) rikosten uhrien oikeudet;
- d) muut rikosoikeudellisen menettelyn erityistekijät, jotka ministerineuvosto on määrittänyt ennalta eurooppapäätöksellä. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.

Tällaisten vähimmäissääntöjen hyväksyminen ei estä jäsenvaltioita pitämästä yllä tai ottamasta käyttöön korkeatasoisempaa suojelua yksilön oikeuksien turvaamiseksi rikosoikeudellisessa menettelyssä.

III-167 artikla (ent. 17 artikla)

1. Eurooppapuitelailla voidaan vahvistaa rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevia yhteisiä vähimmäissääntöjä erityisen vakavan ja rajat ylittävän rikollisuuden aloilla. Nämä ominaisuudet johtuvat joko rikoksen luonteesta, sen vaikutuksista tai erityisestä tarpeesta torjua rikoksia yhteisin perustein.

Tällaisia rikollisuuden aloja ovat terrorismi, ihmiskauppa ja naisten ja lasten seksuaalinen hyväksikäyttö, laiton huumausainekauppa, laiton asekauppa, rahanpesu, lahjonta, maksuvälineiden väärentäminen, tietokonerikollisuus ja järjestäytynyt rikollisuus.

Rikollisuuden kehittymisen myötä ministerineuvosto voi tehdä eurooppapäätöksen, jossa määritetään muitakin rikollisuuden aloja, jotka täyttävät tässä kohdassa tarkoitetut edellytykset. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.

2. Kun rikosoikeuden normien lähentäminen osoittautuu välttämättömäksi unionin politiikan tehokkaan täytäntöönpanon varmistamisessa alalla, jolla on toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä, eurooppapuitelailta voidaan vahvistaa rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevia vähimmäissääntöjä tällä alalla.

Puitelaki annetaan edellisessä kohdassa tarkoitettujen yhdenmukaistamistoimenpiteiden hyväksymisessä noudatettavaa menettelyä noudattaen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [III-160] artiklan soveltamista.

III-168 artikla (ent. 18 artikla)

Eurooppalailla tai -puitelailta voidaan vahvistaa toimenpiteitä, joilla kannustetaan ja tuetaan jäsenvaltioiden toimia rikollisuuden ehkäisemiseksi. Nämä toimenpiteet eivät saa merkitä jäsenvaltioiden lakien ja asetusten lähentämistä.

III-169 artikla (ent. 19 artikla)

1. Eurojustin tehtävänä on tukea ja tehostaa jäsenvaltioiden viranomaisten ja Europolin toteuttamien operaatioiden ja toimittamien tietojen perusteella niiden kansallisten viranomaisten toiminnan yhteensovittamista ja yhteistyötä, jotka tutkivat vakavaa rikollisuutta, joka vaikuttaa kahteen tai useampaan jäsenvaltioon tai joka edellyttää yhteisin perustein toteutettavia tutkintatoimia.

2. Eurooppalailla määritetään Eurojustin rakenne, toiminta, toiminta-ala ja tehtävät. Näitä tehtäviä voivat olla

- a) toimivaltaisten kansallisten viranomaisten toteuttamien syytetoimien käynnistäminen ja yhteensovittaminen erityisesti niiden koskiessa unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia;
- b) oikeudellisen yhteistyön tiivistäminen, myös tuomioistuinten toimivaltaa koskevien ristiriitojen ratkaiseminen ja tiivis yhteistyö Euroopan oikeudellisen verkoston kanssa.

Eurooppalailla vahvistetaan myös menettelytavat, jotka koskevat Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien osallistumista Eurojustin toiminnan arviointiin.

3. Tässä määräyksessä tarkoitettujen syytetoimien yhteydessä toimivaltaiset kansalliset viranomaiset tekevät viralliset tuomioistuinmenettelyyn kuuluvat ratkaisut, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [III-170] artiklan soveltamista.

III-170 artikla (ent. 20 artikla)

1. Rajat ylittävän vakavan rikollisuuden ja unionin etuja vahingoittavien rikosten torjumiseksi ministerineuvoston eurooppalailla voidaan perustaa Euroopan syyttäjänvirasto. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.
2. Euroopan syyttäjänvirastolla, joka on tarvittaessa yhteydessä Europoliin, on toimivalta tutkia useita jäsenvaltioita koskevia vakavia rikoksia ja unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia, jotka määritetään 1 kohdan mukaisessa eurooppalaissa, sekä asettaa syytteeseen niiden tekijät ja avunantajat. Se ajaa tällaisia tekoja koskevia syytteitä jäsenvaltioiden toimivaltaisissa tuomioistuimissa.
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettulla eurooppalailla vahvistetaan Euroopan syyttäjänviraston perussääntö, sen tehtävien hoitamista koskevat ehdot, sen toimintaan sovellettavat ja todisteiden hyväksyttävyyttä koskevat menettelysäännöt sekä Euroopan syyttäjänviraston tehtäviensä hoidossa vahvistamien prosessitoimien oikeudelliseen valvontaan sovellettavat säännöt.

5 JAKSO

POLIISIYHTEISTYÖ

III-171 artikla (ent. 21 artikla)

1. Unioni kehittää jäsenvaltioiden kaikkien toimivaltaisten viranomaisten, kuten poliisi- ja tulliviranomaisten sekä rikosten ehkäisemiseen, paljastamiseen ja tutkintaan erikoistuneiden muiden lainvalvontaviranomaisten välisen poliisiyhteistyön.
2. Eurooppalailla tai -puitelaila voidaan vahvistaa toimenpiteitä, jotka koskevat
 - a) asiaa koskevien tietojen keräämistä, tallentamista, käsittelyä, analysointia ja vaihtoa;
 - b) henkilöstön koulutuksen tukemista sekä henkilöstönvaihtoa, välineistöä ja rikostutkintaa koskevaa yhteistyötä;
 - c) yhteisiä tutkintatekniikoita vakavan järjestäytyneen rikollisuuden paljastamiseksi.
3. Ministerineuvoston eurooppalailla tai -puitelaila voidaan vahvistaa toimenpiteitä, jotka koskevat tässä artiklassa tarkoitettujen viranomaisten välistä operatiivista yhteistyötä. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

III-172 artikla (ent. 22 artikla)

1. Europolin tehtävä on tukea ja tehostaa jäsenvaltioiden poliisiviranomaisten ja muiden lainvalvontaviranomaisten toimintaa ja niiden keskinäistä yhteistyötä, jolla ehkäistään ja torjutaan vakavaa kahta tai useampaa jäsenvaltiota uhkaavaa rikollisuutta, terrorismia ja jonkin unionin politiikan tavoitteena olevaa yhteistä etua vahingoittavia rikollisuuden muotoja.
2. Eurooppalailla määritetään Europolin rakenne, toiminta, toiminta-ala ja tehtävät. Näihin tehtäviin voi sisältyä
 - a) erityisesti jäsenvaltioiden, kolmansien maiden tai kolmansien elinten viranomaisten välittämien tietojen kerääminen, tallentaminen, käsittely, analysointi ja vaihto;
 - b) yhdessä jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa toteutettujen tai yhteisten tutkintaryhmien toteuttamien tutkintatoimien ja operatiivisten toimien yhteensovittaminen, järjestäminen ja toteuttaminen, tarvittaessa yhteydessä Eurojustiin.

Eurooppalailla vahvistetaan myös se, millä tavoin Euroopan parlamentti valvoo Europolin toimintaa yhdessä jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien kanssa.

3. Europolin kaiken operatiivisen toiminnan tulee tapahtua yhteydessä sen jäsenvaltion tai niiden jäsenvaltioiden viranomaisiin, joiden alueella toimitaan, ja yhteisymmärryksessä näiden viranomaisten kanssa. Pakkokeinojen käyttö kuuluu yksinomaan toimivaltaisille kansallisille viranomaisille.

III-173 artikla (ent. 23 artikla)

Ministerineuvoston eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan ne edellytykset ja rajoitukset, joiden mukaisesti [III-166 ja III-171] artiklassa tarkoitetut jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat toimia toisen jäsenvaltion alueella yhteydessä kyseisen jäsenvaltion viranomaisiin ja niiden suostumuksella. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

V LUKU

ALAT, JOILLA UNIONI VOI PÄÄTTÄÄ TOTEUTTAA YHTEENSOVITUSTOIMIA, TÄYDENNYSTOIMIA JA TUKITOIMIA

1 JAKSO

KANSANTERVEYS

III-174 artikla (ent. 152 artikla)

1. Kaikkien unionin politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojeleminen.

Unionin toiminta täydentää kansallista politiikkaa ja suuntautuu kansanterveyden parantamiseen, ihmisten sairauksien ja tautien ehkäisemiseen sekä ruumiillista ja henkistä terveyttä vaarantavien tekijöiden torjuntaan. Kyseiseen toimintaan kuuluu myös laajalle levinneiden vaarallisten sairauksien torjunta edistämällä niiden syiden, leviämisen ja ehkäisemisen tutkimusta sekä terveysvalistusta ja -kasvatusta.

Unioni täydentää huumausaineiden aiheuttamien terveyshaittojen vähentämiseen tähtäävää jäsenvaltioiden toimintaa myös tiedotus- ja ehkäisemistoimien avulla.

2. Unioni edistää jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä tässä artiklassa tarkoitetuilla aloilla ja tarvittaessa tukee niiden toimintaa.

Jäsenvaltiot yhteensovittavat keskenään politiikkansa ja toimintaohjelmansa 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla ollen yhteydessä komissioon. Komissio voi kiinteässä yhteydessä jäsenvaltioihin tehdä tarvittavia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi **ja tekee erityisesti aloitteita, joilla on tarkoitus vahvistaa suuntaviivoja ja indikaattoreita, järjestää tietojen vaihtoa parhaista käytännöistä sekä valmistella tarvittavat tekijät säännöllistä seurantaa ja arviointia varten. Euroopan parlamentti pidetään täysin ajan tasalla.**

3. Unioni ja jäsenvaltiot edistävät kansanterveysalan yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

4. Eurooppalailla tai -puitelaila myötävaikutetaan tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseen vahvistamalla seuraavat toimenpiteet, joilla voidaan vastata seuraaviin yhteisiin turvallisuuskysymyksiin:

- a) toimenpiteitä, joilla asetetaan ihmisestä peräisin oleville elimille ja aineille sekä verelle ja verivalmisteille korkeat laatu- ja turvallisuusvaatimukset; nämä toimenpiteet eivät estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä;
- b) eläinlääkintä- ja kasvinsuojelualalla toimenpiteitä, joiden välittömänä tarkoituksena on kansanterveyden suojeleminen.

Eurooppalaki tai -puitelaki annetaan, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

5. Eurooppalailla tai -puitelailta voidaan myös vahvistaa kannustustoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ihmisten terveyden suojeleminen ja parantaminen ja rajatylittävien laajalle levinneiden vaarallisten sairauksien torjunta, ilman että jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia yhdenmukaistetaan. Eurooppalaki tai -puitelaki annetaan, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

6. Ministerineuvosto voi tässä artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi myös antaa komission ehdotuksesta suosituksia.

7. Unionin toiminnassa kansanterveyden alalla otetaan täysin huomioon terveystalvelujen ja sairaanhoidon järjestämiseen ja tarjoamiseen liittyvät jäsenvaltioiden velvollisuudet. Edellä 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettut toimenpiteet eivät vaikuta elinten ja veren luovuttamista tai lääketieteellistä käyttöä koskeviin kansallisiin säännöksiin ja määräyksiin.

2 JAKSO

TEOLLISUUS

III-175 artikla (ent. 157 artikla)

1. Unioni ja jäsenvaltiot huolehtivat siitä, että unionin teollisuuden kilpailukyvyn kannalta tarpeelliset edellytykset turvataan.

Tällöin niiden toiminnalla pyritään avointen kilpailumarkkinoiden järjestelmän mukaisesti

- a) nopeuttamaan teollisuuden mukauttamista rakennemuutoksiin;
- b) edistämään kaikkialla unionissa yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, aloittamisen ja kehittämisen kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;
- c) edistämään yritysten välisen yhteistyön kannalta suotuisaa toimintaympäristöä;
- d) edistämään innovointia, tutkimusta ja teknologian kehittämistä koskevaan politiikkaan sisältyvien teollisten mahdollisuuksien parempaa hyväksikäyttöä.

2. Jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään ollen yhteydessä komissioon ja sovittavat tarvittaessa yhteen toimintansa. Komissio voi tehdä aiheellisia aloitteita tämän yhteensovittamisen edistämiseksi **ja tekee erityisesti aloitteita, joilla on tarkoitus vahvistaa suuntaviivoja ja indikaattoreita, järjestää tietojen vaihtoa parhaista käytännöistä sekä valmistella tarvittavat tekijät säännöllistä seurantaa ja arviointia varten. Euroopan parlamentti pidetään täysin ajan tasalla.**

3. Unioni myötävaikuttaa 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen tämän perustuslain muiden määräysten nojalla harjoittamallaan politiikalla ja toiminnalla. Eurooppalailla tai -puitelaila voidaan vahvistaa erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tukea jäsenvaltioiden toimia 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, ilman että jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia yhdenmukaistetaan. Eurooppalaki tai -puitelaki annetaan, kun talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

Tämä jakso ei anna unionille perustetta toteuttaa mitään toimenpiteitä, jotka voivat johtaa kilpailun vääristymiseen tai jotka käsittävät verotusta tai palkattujen työntekijöiden oikeuksia ja etuja koskevia säännöksiä tai määräyksiä.

3 JAKSO

KULTTUURI

III-176 artikla (ent. 151 artikla)

1. Unioni myötävaikuttaa jäsenvaltioiden kulttuurien kukoistukseen niiden kansallista ja alueellista monimuotoisuutta vaalien mutta samalla niiden yhteistä kulttuuriperintöä korostaen.
2. Unioni pyrkii toiminnallaan kannustamaan jäsenvaltioita keskinäiseen yhteistyöhön sekä tarvittaessa tukemaan ja täydentämään niiden toimintaa seuraavilla aloilla:
 - a) Euroopan kansojen kulttuurin ja historian tuntemuksen ja niitä koskevan tiedon levityksen parantaminen;
 - b) Euroopan kannalta merkittävän kulttuuriperinnön säilyttäminen ja suojaaminen;
 - c) muu kuin kaupallinen kulttuurivaihto;
 - d) taiteellinen ja kirjallinen luova toiminta, audiovisuaalialan toiminta mukaan luettuna.
3. Unioni ja jäsenvaltiot edistävät kulttuurialan yhteistyötä kolmansien maiden sekä toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen ja erityisesti Euroopan neuvoston kanssa.
4. Unioni ottaa kulttuurinäkökohdat huomioon muiden perustuslain määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti vaaliakseen ja edistääkseen kulttuuriensa monimuotoisuutta.
5. Tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisen edistämiseksi:
 - a) eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan kannustustoimia, ilman että jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia yhdenmukaistetaan. Eurooppalaki tai -puitelaki annetaan, kun alueiden komiteaa on kuultu.
 - b) ministerineuvosto antaa komission ehdotuksesta suosituksia.

4 JAKSO

KOULUTUS, AMMATILLINEN KOULUTUS, NUORISO JA URHEILU

III-177 artikla (ent. 149 artikla)

1. Unioni myötävaikuttaa laadukkaan koulutuksen kehittämiseen rohkaisemalla jäsenvaltioita keskinäiseen yhteistyöhön sekä tarvittaessa tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimintaa. Se ottaa täysin huomioon jäsenvaltioiden vastuun opetuksen sisällöstä ja koulutusjärjestelmän järjestämisestä sekä niiden sivistyksellisen ja kielellisen monimuotoisuuden.

Unioni myötävaikuttaa Euroopan urheiluun liittyvien asioiden edistämiseen urheilun yhteiskunnallinen ja kasvatuksellinen merkitys huomioon ottaen.

2. Unionin toiminnalla pyritään:

- a) kehittämään koulutuksen eurooppalaista ulottuvuutta erityisesti jäsenvaltioiden kielten opettamisen ja levittämisen avulla;
- b) parantamaan opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuutta muun muassa edistämällä tutkintotodistusten ja opintojaksojen akateemista tunnustamista;
- c) edistämään oppilaitosten välistä yhteistyötä;
- d) kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden koulutusjärjestelmille yhteisistä kysymyksistä;
- e) edistämään nuorisovaihtoa sekä sosiopedagogisten ohjaajien vaihtoa sekä kannustamaan nuorten osallistumista Euroopan demokratian toimintaan;
- f) edistämään etäopetuksen kehittämistä;
- g) kehittämään urheilun eurooppalaista ulottuvuutta edistämällä tasapuolisuutta kilpailuissa ja urheilujärjestöjen välistä yhteistyötä sekä suojelemalla urheilijoiden, erityisesti nuorten urheilijoiden, fyysistä ja henkistä koskemattomuutta.

3. Unioni ja jäsenvaltiot edistävät koulutusalan yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen ja erityisesti Euroopan neuvoston kanssa.

4. Tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisen edistämiseksi:

- a) eurooppalailla tai -puitelaililla vahvistetaan kannustustoimia, ilman että jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia yhdenmukaistetaan. Eurooppalaki tai -puitelaki annetaan, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.
- b) ministerineuvosto antaa komission ehdotuksesta suosituksia.

III-178 artikla (ent. 150 artikla)

1. Unioni toteuttaa ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa, joka tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia, ottaen samalla täysin huomioon jäsenvaltioiden vastuun ammatillisen koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä.
2. Unionin toiminnalla pyritään:
 - a) helpottamaan teollisuuden muutoksiin sopeutumista erityisesti ammatillisen koulutuksen ja uudelleen koulutuksen avulla;
 - b) parantamaan ammatillista perus- ja jatkokoulutusta ammattiin pääsyn ja ammattiin palaamisen helpottamiseksi työmarkkinoilla;
 - c) helpottamaan pääsyä ammatilliseen koulutukseen ja edistämään ammattiin kouluttavien ja ammattia opiskelevien, erityisesti nuorten, liikkuvuutta;
 - d) edistämään oppilaitosten tai ammatillisten oppilaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä ammatillista koulutusta koskevissa asioissa;
 - e) kehittämään tietojen ja kokemusten vaihtoa jäsenvaltioiden ammatillisille koulutusjärjestelmille yhteisistä kysymyksistä.
3. Unioni ja jäsenvaltiot edistävät ammatillisen koulutuksen alan yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.
4. Eurooppalailla tai -puitelaila myötävaikutetaan tässä artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseen, ilman että jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia yhdenmukaistetaan. Eurooppalaki tai -puitelaki annetaan, kun alueiden komiteaa ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.

5 JAKSO

PELASTUSPALVELU

III-179 artikla (uusi)

1. Unioni kannustaa jäsenvaltioita keskinäiseen yhteistyöhön niiden järjestelmien tehostamiseksi, joilla on tarkoitus ennaltaehkäistä luonnonkatastrofeja tai ihmisen aiheuttamia suuronnettomuuksia unionin alueella ja suojautua niiltä.

Unionin toiminnalla pyritään:

- a) tukemaan ja täydentämään jäsenvaltioiden kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason toimintaa, joka koskee vaarojen ennaltaehkäisyä, jäsenvaltioiden pelastuspalvelualan toimijoiden valmistautumista sekä luonnonkatastrofien tai ihmisen aiheuttamien suuronnettomuuksien yhteydessä toteutettavia toimia;
- b) edistämään nopeaa ja tehokasta operatiivista yhteistyötä kansallisten pelastuspalveluviranomaisten välillä;
- c) edistämään pelastuspalvelun alalla toteutettavien kansainvälisen tason toimien johdonmukaisuutta.

2. Eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan tarvittavat toimenpiteet, joilla myötävaikutetaan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseen, ilman että jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia yhdenmukaistetaan.

6 JAKSO

HALLINNOLLINEN YHTEISTYÖ

III-180 artikla (uusi)

1. Unionin lainsäädännön tosiasiallista täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa, mikä on ratkaisevan tärkeää unionin toimivuudelle, on pidettävä yhteistä etua koskevana asiana.
2. Unioni voi tukea jäsenvaltioiden toimia, joilla ne pyrkivät parantamaan hallinnollista valmiuttaan panna unionin lainsäädäntö täytäntöön. Kyseisiin toimiin voi kuulua tietojenvaihdon ja virkamiesvaihdon helpottaminen sekä koulutus- ja kehittämissuunnitelmien tukeminen. Jäsenvaltiota ei voida velvoittaa hyödyntämään kyseistä tukea. Tätä tarkoitusta varten eurooppalailla vahvistetaan tarpeelliset toimenpiteet, joilla myötävaikutetaan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseen, ilman että jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia yhdenmukaistetaan.
3. Tämä artikla ei rajoita jäsenvaltioiden velvoitetta panna unionin lainsäädäntö täytäntöön eikä komission etuoikeuksia tai velvollisuuksia. Tämä artikla ei myöskään rajoita tämän perustuslain muiden sellaisten määräysten soveltamista, jotka koskevat hallinnollista yhteistyötä jäsenvaltioiden välillä sekä jäsenvaltioiden ja unionin välillä.

IV OSASTO

MERENTAKAISTEN MAIDEN JA ALUEIDEN ASSOSIOINTI

III-181 artikla (ent. 182 artikla)

Ne Euroopan ulkopuoliset maat ja alueet, joilla on erityiset suhteet Tanskaan, Ranskaan, Alankomaihin ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, assosioidaan unioniin. Nämä maat ja alueet, jäljempänä 'maat ja alueet', luetellaan [liitteessä II].

Assosioinnin tavoitteena on edistää maiden ja alueiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä ja vahvistaa läheiset taloudelliset suhteet niiden ja koko unionin välille.

Assosioinnin tarkoituksena on ensisijaisesti edistää näiden maiden ja alueiden väestön etuja ja vaurautta, jotta ne voivat saavuttaa sen taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kehityksen, johon ne pyrkivät.

III-182 artikla (ent. 183 artikla)

Assosioinnilla pyritään seuraaviin tavoitteisiin:

- a) Jäsenvaltiot soveltavat kaupankäynnissään maiden ja alueiden kanssa samaa järjestelmää kuin perustuslain mukaan keskinäisessä kaupankäynnissään.
- b) Jokainen maa ja alue soveltaa kaupankäynnissään jäsenvaltioiden sekä muiden maiden ja alueiden kanssa samaa järjestelmää kuin kaupankäynnissä sen Euroopan valtion kanssa, johon sillä on erityiset suhteet.
- c) Jäsenvaltiot osallistuvat näiden maiden ja alueiden asteittaisen kehittymisen vaatimiin sijoituksiin.
- d) Unionin rahoittamiin sijoituksiin saa tarjouksin ja toimituksin osallistua yhtäläisin ehdoin jokainen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on jäsenvaltion taikka jonkin maan tai alueen kansalainen.
- e) Jäsenvaltioiden sekä maiden ja alueiden välisissä suhteissa kansalaisten ja yhtiöiden sijoittautumisoikeutta säännellään sijoittautumisoikeutta koskevan [alajakson] määräysten ja menettelyjen mukaisesti ja ketään syrjimättä, jollei [III-186 (ent. 187) artiklan] nojalla hyväksytyistä erityistoimenpiteistä muuta johdu.

III-183 artikla (ent. 184 artikla)

1. Maista ja alueilta peräisin oleviin, jäsenvaltioihin tuotaviin tavaroihin sovelletaan perustuslaissa määrättyä jäsenvaltioiden välistä tullikieltoa.
2. Maahan tai alueelle jäsenvaltioista taikka muista maista tai muilta alueilta tuotavien tavaroiden tullit ovat kiellettyjä [III-35 (ent. 25) artiklan] mukaisesti.
3. Maat ja alueet voivat kuitenkin periä tulleja, jotka ovat tarpeen niiden kehityksen ja teollistumisen kannalta taikka jotka ovat luonteeltaan fiskaalisia ja joiden tarkoituksena on tuottaa tuloa niiden talousarvioon.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettut tullit eivät saa olla korkeampia kuin siitä jäsenvaltiosta tuotavista tuotteista perittävät tullit, johon maalla tai alueella on erityiset suhteet.

4. Mitä 2 kohdassa määrätään, ei sovelleta maihin tai alueisiin, jotka niitä sitovien erityisten kansainvälisten velvoitteiden vuoksi jo soveltavat tullitariffia, joka ei ole syrjivä.
5. Maihin tai alueille tuotavia tavaroita koskevien tullien käyttöön ottaminen tai niiden muuttaminen ei saa oikeudellisesti tai tosiasiallisesti johtaa suoraan tai välilliseen syrjintään jäsenvaltioista tapahtuvassa tuonnissa.

III-184 artikla (ent. 185 artikla)

Jos niiden tullien taso, joita sovelletaan kolmannesta maasta peräisin oleviin tuotteisiin niiden tullessa maahan tai alueelle, on sellainen, että se, ottaen huomioon [III-183 (ent. 184) artiklan 1 kohdan] soveltamisen, johtaa kaupankäynnin vinoutumiseen jonkin jäsenvaltion vahingoksi, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiota ehdottamaan muille jäsenvaltioille toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen tilanteen korjaamiseksi.

III-185 artikla (ent. 186 artikla)

Jollei kansanterveyttä taikka yleistä turvallisuutta tai järjestystä koskevista määräyksistä muuta johdu, maista ja alueilta olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioissa ja jäsenvaltioista olevien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta maissa ja alueilla säännellään [III-186 (ent. 187) artiklan] mukaisesti hyväksytyillä toimenpiteillä.

III-186 artikla (ent. 187 artikla)

Ministerineuvosto antaa yksimielisesti maiden ja alueiden sekä unionin välisessä assosiaatiossa saatujen kokemusten pohjalta maiden ja alueiden sekä unionin välistä assosiaatiota koskeviin sääntöihin ja menettelyihin liittyvät eurooppa-asetukset ja -päätökset.

III-187 artikla (ent. 188 artikla)

Grönlantiin sovelletaan [III-181–III-186 (ent. 182–187) artiklaa], jollei Grönlantia koskevista erityisjärjestelyistä tehdyn pöytäkirjan erityismääräyksistä muuta johdu.

V OSASTO

UNIONIN ULKOINEN TOIMINTA

I LUKU

YLEISESTI SOVELLETTAVAT MÄÄRÄYKSET

III-188 artikla (ent. 1 artikla)

1. Euroopan unionin toiminta kansainvälisellä tasolla perustuu sen perustamisen, kehittämisen ja laajentumisen johtoajatukseksi oleviin periaatteisiin, joita unioni pyrkii edistämään kaikkialla maailmassa: demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien yleismaailmallisuus ja jakamattomuus, ihmisarvon kunnioittaminen, tasa-arvon ja yhteisvastuun periaatteet sekä kansainvälisen oikeuden noudattaminen Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti.

Unioni pyrkii kehittämään suhteita ja perustamaan kumppanuuksia sellaisten kolmansien maiden ja kansainvälisten, alueellisten tai maailmanlaajuisten, järjestöjen kanssa, jotka vaalivat samoja arvoja. Se pyrkii edistämään yhteisten ongelmien monenvälistä ratkaisemista erityisesti Yhdistyneissä Kansakunnissa.

2. Unioni määrittelee ja toteuttaa yhteistä politiikkaa ja toimintaa ja pyrkii saamaan aikaan pitkälle menevää yhteistyötä kaikilla kansainvälisten suhteiden aloilla tavoitteinaan

- a) turvata unionin arvot, perusedut, turvallisuus, riippumattomuus ja koskemattomuus;
- b) lujittaa ja tukea demokratiaa, oikeusvaltion periaatetta, ihmisoikeuksia ja kansainvälisen oikeuden periaatteita;
- c) säilyttää rauha, estää konflikteja ja lujittaa kansainvälistä turvallisuutta Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteita noudattaen;
- d) edistää kehitysmaiden talouden, yhteiskunnan ja ympäristön kannalta kestävä kehitystä ensisijaisena tarkoituksenaan poistaa köyhyys;
- e) kannustaa kaikkien maiden integroitumista maailmantalouteen, muun muassa poistamalla asteittain kansainvälisen kaupan esteitä;
- f) osallistua kansainvälisten toimenpiteiden kehittämiseen ympäristön laadun ja maapallon luonnonvarojen kestävä hoidon ylläpitämiseksi ja parantamiseksi ja siten varmistaa kestävä kehitys;
- g) auttaa kansoja, maita ja alueita selviytymään luonnonkatastrofeista tai ihmisen aiheuttamista suuronnettomuuksista, ja
- h) edistää kansainvälistä järjestelmää, joka perustuu entistä tiiviimpään monenväliseen yhteistyöhön, ja maailmanlaajuista hyvää hallintoa.

3. Unioni noudattaa 1 ja 2 kohdassa mainittuja periaatteita ja pyrkii niissä mainittuihin tavoitteisiin kehittäessään ja toteuttaessaan ulkoista toimintaansa tämän osaston soveltamisalaan kuuluvilla aloilla sekä muita politiikkojaan niiden ulkoisten näkökohtien osalta.

Unioni huolehtii johdonmukaisuudesta ulkoisen toimintansa eri alojen välillä sekä näiden ja muiden politiikkojensa välillä. Ministerineuvosto ja komissio huolehtivat unionin ulkoasiainministerin avustamana tästä johdonmukaisuudesta ja tekevät siinä tarkoituksessa yhteistyötä.

III-189 artikla (ent. 2 artikla)

1. Eurooppa-neuvosto määrittelee unionin strategiset edut ja tavoitteet [III-188 artiklassa] lueteltujen periaatteiden ja tavoitteiden pohjalta.

Unionin strategisia etuja ja tavoitteita koskevat Eurooppa-neuvoston eurooppapäätökset koskevat sekä yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa että muita unionin ulkoisen toiminnan aloja. Ne voivat koskea unionin suhteita yksittäiseen maahan tai alueeseen taikka tiettyä aihetta. Päätöksissä määritellään niiden kesto sekä keinot, jotka unionin ja jäsenvaltioiden on tarjottava niiden toteuttamista varten.

Eurooppa-neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti ministerineuvoston suosituksesta, jonka tämä antaa kunkin alan osalta määrättyjen menettelysääntöjen mukaisesti. Eurooppa-neuvoston eurooppapäätökset pannaan täytäntöön tässä perustuslaissa säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

2. Unionin ulkoasiainministeri yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alan osalta ja komissio muiden ulkoisen toiminnan alojen osalta voivat esittää yhteisiä ehdotuksia ministerineuvostolle.

II LUKU

YHTEINEN ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIikka

III-190 artikla (ent. 3 artikla)

1. Ottaen huomioon unionin ulkoisen toiminnan periaatteet ja tavoitteet unioni määrittelee ja toteuttaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, joka kattaa kaikki ulko- ja turvallisuuspolitiikan alat.
2. Jäsenvaltiot tukevat aktiivisesti ja varauksettomasti yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa uskollisuuden ja keskinäisen yhteisvastuullisuuden hengessä.

Jäsenvaltiot toimivat yhdessä lujittaakseen ja kehittääkseen keskinäistä poliittista yhteisvastuullisuuttaan. Ne pidättyvät kaikista toimista, jotka ovat unionin etujen vastaisia tai jotka voivat heikentää sen tehokkuutta yhtenäisenä voimana kansainvälisissä suhteissa.

Ministerineuvosto ja unionin ulkoasiainministeri huolehtivat siitä, että näitä periaatteita noudatetaan.

3. Unioni toteuttaa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa
 - a) määrittelemällä yleiset suuntaviivat
 - b) tekemällä eurooppapäätöksiä, jotka koskevat
 - i) unionin toimintaa
 - ii) unionin kantoja
 - iii) kantojen ja toimintojen täytäntöönpanoa
 - c) vahvistamalla jäsenvaltioiden välistä järjestelmällistä yhteistyötä niiden harjoittaessa politiikkaansa.

III-191 artikla (ent. 4 artikla)

1. Eurooppa-neuvosto määrittelee yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan yleiset suuntaviivat, myös asioissa, joilla on merkitystä puolustuksen alalla.

Jos kansainvälinen tilanne sitä edellyttää, Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja kutsuu koolle ylimääräisen Eurooppa-neuvoston unionin politiikan strategisten linjausten määrittelemiseksi kyseisen tilanteen osalta.

2. Ministerineuvosto tekee yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan määrittelemiseksi ja toteuttamiseksi tarvittavat eurooppapäätökset Eurooppa-neuvoston määrittelemien yleisten suuntaviivojen ja strategisten linjausten perusteella.

III-192 artikla (ent. 5 artikla)

1. Unionin ulkoasiainministeri, joka toimii ulkoasioiden ministerineuvoston puheenjohtajana, osallistuu ehdotuksillaan yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kehittämiseen ja huolehtii Eurooppa-neuvoston ja ministerineuvoston tekemien eurooppapäätösten täytäntöönpanosta.
2. Yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan kuuluvissa asioissa unionia edustaa unionin ulkoasiainministeri. Hän käy unionin nimissä poliittista vuoropuhelua ja esittää unionin kannan kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa.
3. Toteuttaessaan tehtäviään unionin ulkoasiainministeri tukeutuu eurooppalaiseen ulkoisen toiminnan yksikköön. Tämä yksikkö toimii yhteistyössä jäsenvaltioiden ulkoasiainhallinnon yksiköiden kanssa².

III-193 artikla (ent. 6 artikla)

1. Kun kansainvälinen tilanne edellyttää unionin operatiivista toimintaa, ministerineuvosto tekee tarvittavat eurooppapäätökset. Näissä päätöksissä vahvistetaan toiminnan tavoitteet, soveltamisala, unionin käyttöön asetettavat keinot, toiminnan toteuttamista koskevat edellytykset ja tarvittaessa sen kesto.

Jos olosuhteet muuttuvat siten, että se vaikuttaa olennaisesti kysymykseen, josta tällainen eurooppapäätös on tehty, ministerineuvosto tarkistaa toiminnan periaatteita ja tavoitteita sekä tekee tarpeelliset eurooppapäätökset. Unionin toimintaa koskevaa eurooppapäätöstä noudatetaan siihen saakka, kunnes ministerineuvosto tekee ratkaisunsa.

2. Eurooppapäätökset sitovat jäsenvaltioiden kannanottoja ja niiden toimintaa.
3. Kun 1 kohdassa tarkoitetun eurooppapäätöksen soveltamiseksi suunnitellaan kansallista kannanottoa tai kansallista toimintaa, siitä annetaan tietoja niin ajoissa, että asiasta ehditään tarvittaessa ennalta neuvotella ministerineuvostossa. Velvollisuus antaa tietoja ennalta ei koske toimenpiteitä, joilla vain saatetaan eurooppapäätöksiä osaksi kansallista lainsäädäntöä.
4. Jos se on tilanteen kehittymisen vuoksi ehdottoman välttämätöntä ja jos asiasta ei ole tehty uutta eurooppapäätöstä, jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavat kiireelliset toimenpiteet, joissa otetaan huomioon 1 kohdassa tarkoitetun eurooppapäätöksen yleiset tavoitteet. Jäsenvaltio, joka toteuttaa tällaisia toimenpiteitä, ilmoittaa niistä välittömästi ministerineuvostolle.

² Ks. liitteessä III oleva julistus Euroopan ulkoisen toiminnan yksikön perustamisesta.

5. Jos jollakin jäsenvaltiolla on suuria vaikeuksia soveltaa tässä artiklassa tarkoitettua eurooppapäätöstä, se saattaa asian ministerineuvoston käsiteltäväksi, joka keskustelee siitä ja pyrkii löytämään asianmukaisia ratkaisuja. Nämä ratkaisut eivät saa olla ristiriidassa toiminnan tavoitteiden kanssa tai haitata sen tehokkuutta.

III-194 artikla (ent. 7 artikla)

Ministerineuvosto tekee eurooppapäätökset, joissa määritellään unionin kanta tiettyyn maantieteelliseen tai aihekohtaiseen kysymykseen. Jäsenvaltiot varmistavat, että niiden kansallinen politiikka on unionin kantojen mukaista.

III-195 artikla (ent. 8 artikla)

1. Jokainen jäsenvaltio, unionin ulkoasiainministeri tai tämä ministeri komission tukemana voi saattaa ministerineuvoston käsiteltäväksi yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyviä kysymyksiä sekä tehdä sille ehdotuksia.
2. Tapauksissa, joissa päätös on tehtävä nopeasti, unionin ulkoasiainministeri kutsuu omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion pyynnöstä koolle ministerineuvoston ylimääräisen kokouksen 48 tunnin kuluessa ja ehdottoman välttämättömissä tapauksissa lyhyemmänkin ajan kuluessa.

III-196 artikla (ent. 9 artikla)

1. Ministerineuvosto tekee tässä luvussa tarkoitetut eurooppapäätökset yksimielisesti. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten äänestämästä pidäytyminen ei estä näiden päätösten tekemistä.

Äänestämästä pidäytyvä ministerineuvoston jäsen voi perustella pidäytymistään antamalla virallisen lausuman. Tällöin kyseinen jäsenvaltio ei ole velvollinen soveltamaan kyseistä eurooppapäätöstä, mutta se on velvollinen hyväksymään, että päätös sitoo unionia. Keskinäistä yhteisvastuullisuutta noudattaen kyseisen jäsenvaltion on pidättäydyttävä toimista, jotka voivat olla ristiriidassa mainittuun päätökseen perustuvan unionin toiminnan kanssa tai estää sen toteuttamisen, ja muiden jäsenvaltioiden on kunnioitettava sen kantaa. Jos tällä tavoin pidäytymisensä perustelleet ministerineuvoston jäsenet edustavat vähintään yhtä kolmasosaa jäsenvaltioista ja vähintään yhtä kolmasosaa unionin väestöstä, päätöstä ei tehdä.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa määrätään, ministerineuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä

- a) tehdessään unionin toimintoja ja kantoja koskevia eurooppapäätöksiä unionin strategisia etuja ja tavoitteita koskevan, [III-189 artiklan 1 kohdassa] tarkoitetun Eurooppa-neuvoston eurooppapäätöksen perusteella;
- b) tehdessään unionin toimintaa tai kantaa koskevan päätöksen, joka perustuu ehdotukseen, jonka ministeri esittää ministerineuvostolle sen jälkeen kun Eurooppa-neuvosto on omasta aloitteestaan tai ministerin aloitteesta sitä häneltä nimenomaisesti pyytänyt;

- c) tehdessään eurooppapäätöksen unionin toiminnan tai kannan täytäntöönpanosta;
- d) tehdessään eurooppapäätöksen erityisedustajan nimittämisestä [III-198 (ent. 11) artiklan] mukaisesti.

Jos ministerineuvoston jäsen ilmoittaa, että se esittämistään elintärkeistä kansalliseen politiikkaan liittyvistä syistä aikoo vastustaa eurooppapäätöksen tekemistä määräenemmistöllä, asiasta ei äänestetä. Unionin ulkoasiainministeri pyrkii tiiviisti asianomaisen jäsenvaltion kanssa neuvotellen löytämään ratkaisun, jonka tämä voi hyväksyä. Jollei tulokseen päästä, ministerineuvosto voi määräenemmistöllä pyytää, että asia saatetaan Eurooppa-neuvoston yksimielisesti ratkaistavaksi.

3. Eurooppa-neuvosto voi päättää yksimielisesti, että ministerineuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä muissa kuin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

4. Edellä 2 ja 3 kohtaa ei sovelleta päätöksiin, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

III-197 artikla (ent. 10 artikla)

1. Kun unioni on määritellyt [I-39 artiklan 5 kohdassa] tarkoitetun yhteisen lähestymistavan, unionin ulkoasiainministeri ja jäsenvaltioiden ulkoasiainministerit sovittavat toimintansa yhteen ministerineuvostossa.

2. Jäsenvaltioiden diplomaattiset edustustot ja unionin edustustot tekevät keskenään yhteistyötä kolmansissa maissa ja kansainvälisissä järjestöissä ja osallistuvat yhteisen lähestymistavan muotoiluun ja täytäntöönpanoon.

III-198 artikla (ent. 11 artikla)

Ministerineuvosto nimittää aiheellisiksi katsomissaan tapauksissa unionin ulkoasiainministerin aloitteesta erityisedustajan hoitamaan tiettyjä poliittisia erityistehtäviä. Erityisedustaja hoitaa tehtäviään unionin ulkoasiainministerin alaisuudessa.

III-199 artikla (ent. 12 artikla)

Unioni voi tämän luvun mukaisesti tehdä sopimuksia yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön kanssa [III-222 (ent. 33) artiklassa] esitettyä menettelyä noudattaen.

III-200 artikla (ent. 13 artikla)

1. Unionin ulkoasiainministeri kuulee Euroopan parlamenttia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, myös turvallisuus- ja puolustuspolitiikan, keskeisistä näkökohdista ja perusvalinnoista ja huolehtii siitä, että Euroopan parlamentin näkemykset otetaan asianmukaisesti huomioon. Unionin ulkoasiainministeri antaa Euroopan parlamentille säännöllisesti tietoja yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kehityksestä, yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka mukaan luettuna. Erityisedustajat voivat osallistua tietojen antamiseen Euroopan parlamentille.
2. Euroopan parlamentti voi osoittaa kysymyksiä tai laatia suosituksia ministerineuvostolle ja unionin ulkoasiainministerille. Euroopan parlamentissa käydään kahdesti vuodessa keskustelu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toteuttamisessa tapahtuneesta edistymisestä, yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka mukaan luettuna.

III-201 artikla (ent. 14 artikla)

1. Jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa. Ne puolustavat niissä unionin kantoja. Unionin ulkoasiainministeri vastaa tämän yhteensovittamisen järjestämisestä.

Niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa, joihin kaikki jäsenvaltiot eivät osallistu, ne jäsenvaltiot, jotka osallistuvat niihin, puolustavat unionin kantoja.

2. Niissä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisissä konferensseissa edustettuina olevat jäsenvaltiot, joissa kaikki jäsenvaltiot eivät ole edustettuina, antavat viimeksi mainituille jäsenvaltioille sekä unionin ulkoasiainministerille tietoja kaikista yhteistä etua koskevista asioista, tämän kuitenkin rajoittamatta 1 kohdan ja [III-193 (ent. 6) artiklan 3 kohdan] määräysten soveltamista.

Jäsenvaltiot, jotka ovat myös Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston jäseniä, neuvottelevat keskenään ja pitävät muut jäsenvaltiot ja unionin ulkoasiainministerin täysin ajan tasalla. Jäsenvaltiot, jotka ovat turvallisuusneuvoston jäseniä, puolustavat toiminnassaan unionin kantoja ja etuja, tämän kuitenkin rajoittamatta niitä velvollisuuksia, joita niillä on Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan määräysten nojalla.

Jos unioni määrittelee kannan Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston esityslistalla olevasta aiheesta, turvallisuusneuvoston jäsenenä olevat jäsenvaltiot pyytävät, että unionin ulkoasiainministeri kutsutaan esittämään unionin kanta.

III-202 artikla (ent. 15 artikla)

Jäsenvaltioiden diplomaattiset edustustot ja konsuliedustustot, unionin edustustot kolmansissa maissa ja kansainvälisiin konferensseihin osallistuvat unionin valtuuskunnat sekä jäsenvaltioiden ja unionin edustajat kansainvälisissä järjestöissä toimivat yhteistyössä sen varmistamiseksi, että unionin kantoja ja toimintoja koskevia ministerineuvoston eurooppapäätöksiä noudatetaan ja että ne pannaan täytäntöön. Ne tiivistävät yhteistyötään vaihtamalla tietoja ja laatimalla yhteisiä arvioita.

Ne tukevat perustuslain [I-8 artiklan 2 kohdassa] tarkoitettujen määräysten, jotka koskevat Euroopan kansalaisten oikeutta saada suojelua kolmannen maan alueella, sekä [III-8 artiklan] nojalla hyväksytyjen toimenpiteiden täytäntöönpanoa.

III-203 artikla (ent. 16 artikla)

Poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea seuraa kansainvälistä tilannetta yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan kuuluvilla aloilla sekä osallistuu politiikan määrittelemiseen antamalla ministerineuvoston tai unionin ulkoasiainministerin pyynnöstä tai omasta aloitteestaan lausuntoja neuvostolle, tämän kuitenkin rajoittamatta [III-242] artiklan soveltamista. Komitea seuraa myös sovitun politiikan toteuttamista, tämän kuitenkin rajoittamatta unionin ulkoasiainministerin toimivaltaa.

Tätä lukua sovellettaessa komitea huolehtii ministerineuvoston ja unionin ulkoasiainministerin johdolla [III-205 (ent. 17) artiklassa] määriteltyjen kriisinhallintaoperaatioiden poliittisesta valvonnasta ja strategisesta johdosta.

Ministerineuvosto voi, päätettyään kriisinhallintaoperaation toteuttamisesta ja sen kestosta, valtuuttaa komitean toteuttamaan operaation poliittista valvontaa ja strategista johtoa koskevia asianmukaisia toimenpiteitä.

III-204 artikla (ent. 16 a artikla)

Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan täytäntöönpaneminen ei vaikuta [I-12–I-14 ja I-16 artiklassa] lueteltuihin toimivaltuuksiin. Kyseisissä artikloissa lueteltujen politiikkojen täytäntöönpano ei vastaavasti vaikuta [I-15 artiklassa] tarkoitettuun toimivaltaan.

Unionin tuomioistuimella on toimivalta valvoa tämän artiklan noudattamista.

1 JAKSO

YHTEINEN TURVALLISUUS- JA PUOLUSTUSPOLITIikka

III-205 artikla (ent. 17 artikla)

1. Edellä olevan [I-40 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettuihin tehtäviin, joiden yhteydessä unioni voi asettaa käyttöön siviili- ja sotilasvoimavaroja, kuuluvat yhteiset toimet aseidenriisunnan alalla, humanitaariset ja pelastustehtävät, neuvonta ja tuki sotilasasioissa, konfliktinesto ja rauhanturvaaminen, taistelujoukkojen tehtävät kriisinhallinnassa, rauhanpalauttaminen mukaan lukien, ja konfliktin jälkeinen vakauttaminen. Kaikilla näillä tehtävillä voidaan osaltaan edistää terrorismin torjumista, myös antamalla tukea kolmansille maille terrorismin torjumiseksi niiden alueella.

2. Ministerineuvosto tekee yksimielisesti 1 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä koskevat eurooppapäätökset sekä määrittelee tehtävien tavoitteet ja laajuuden sekä niiden täytäntöönpanossa sovellettavat yleiset menettelysäännöt. Unionin ulkoasiainministeri valvoo ministerineuvoston alaisuudessa ja tiiviissä ja jatkuvassa yhteydessä poliittisten ja turvallisuusasioiden komiteaan näiden tehtävien siviilipuolen ja sotilaallisen puolen yhteensovittamista.

III-206 artikla (ent. 18 artikla)

1. Edellä olevan [III-205 artiklan (ent. 17 artikla)] mukaisesti tehtävien eurooppapäätösten yhteydessä ministerineuvosto voi antaa tehtävän toteuttamisen jäsenvaltioiden ryhmälle, jolla on tarvittavat voimavarat ja joka haluaa ryhtyä toteuttamaan tehtävää. Asianomaiset jäsenvaltiot sopivat keskenään yhteistyössä unionin ulkoasiainministerin kanssa tehtävän hoidosta.

a) Tehtävän toteuttamiseen osallistuvat jäsenvaltiot tiedottavat ministerineuvostolle säännöllisesti tehtävän toteuttamisen etenemisestä. Ne ottavat välittömästi asian esille ministerineuvostossa, jos tehtävän toteuttamisella on uusia merkittäviä seurauksia tai se edellyttää, että ministerineuvoston [III-205 artiklan (ent. 17 artikla)] mukaisesti hyväksymiä tehtävän tavoitetta tai laajuutta tai tehtävän toteuttamisessa sovellettavia menettelysääntöjä on muutettava. Tällaisessa tapauksessa ministerineuvosto tekee tarvittavat eurooppapäätökset.

III-207 artikla (ent. 19 artikla)

1. Ministerineuvoston alaisuudessa toimivan Euroopan puolustusmateriaali-, tutkimus- ja sotilasvoimavaraviraston tehtävänä on:

- a) osallistua jäsenvaltioiden sotilaallisia voimavaroja koskevien tavoitteiden määrittämiseen ja sen arvioimiseen, miten jäsenvaltiot täyttävät voimavaroja koskevat sitoumuksensa;
- b) edistää operatiivisten vaatimusten yhdenmukaistamista sekä tehokkaiden ja yhteensopivien hankintamenetelmien omaksumista;

- c) ehdottaa monenvälisiä hankkeita sotilaallisia voimavaroja koskevien tavoitteiden täyttämiseksi ja huolehtia jäsenvaltioiden toteuttamien ohjelmien yhteensovittamisesta sekä erityisten yhteistyöohjelmien hallinnoinnista;
- d) tukea puolustusteknologian alan tutkimusta sekä koordinoita ja suunnitella yhteisiä tutkimustoimia ja tutkimuksia, joilla pyritään löytämään teknisiä ratkaisuja tuleviin operatiivisiin vaatimuksiin;
- e) pyrkiä määrittämään ja tarvittaessa toteuttamaan tarpeelliset toimenpiteet, joilla vahvistetaan puolustusalan teollista ja teknologista perustaa ja joilla tehostetaan sotilasmenojen käyttöä.

2. Viraston toimintaan voivat osallistua kaikki halukkaat jäsenvaltiot. Ministerineuvosto tekee määränemmistöllä eurooppapäätöksen viraston perussäännöstä, kotipaikasta ja sen toimintaa koskevista menettelysäännöistä. Päätöksessä otetaan huomioon se, missä laajuudessa viraston toimintaan tosiasiaassa osallistutaan. Viraston sisälle muodostetaan erityisryhmiä yhteisiä hankkeita toteuttavien jäsenvaltioiden kesken. Virasto suorittaa tehtävänsä tarvittaessa yhteistyössä komission kanssa.

III-208 artikla (ent. 20 artikla)

1. Pöytäkirjassa [*nimi*] luetellut jäsenvaltiot, jotka täyttävät korkeammat sotilaallisia voimavaroja koskevat vaatimukset ja haluavat tehdä tällä alalla pidemmälle meneviä sitoumuksia vaativimpien tehtävien suorittamiseksi, aloittavat keskenään rakenneyhteistyön [I-40 artiklan 6 kohdan] mukaisesti. Kyseisessä pöytäkirjassa esitetään kyseisten jäsenvaltioiden määrittelemät sotilaallisia voimavaroja koskevat vaatimukset ja sitoumukset.
2. Jos jokin jäsenvaltio haluaa osallistua kyseiseen yhteistyöhön myöhemmässä vaiheessa omaksumalla sen mukaiset velvoitteet, se ilmoittaa Eurooppa-neuvostolle aikomuksestaan. Ministerineuvosto käsittelee kyseisen jäsenvaltion pyynnön. Äänestykseen osallistuvat vain rakenneyhteistyöhön osallistuvia jäsenvaltioita edustavat ministerineuvoston jäsenet.
3. Kun ministerineuvosto tekee rakenneyhteistyön kohdetta koskevat eurooppapäätökset, vain rakenneyhteistyöhön osallistuvia jäsenvaltioita edustavat ministerineuvoston jäsenet osallistuvat asioiden käsittelyyn ja päätösten tekemiseen. Unionin ulkoasiainministeri osallistuu asian käsittelyyn. Unionin ulkoasiainministeri tiedottaa muille jäsenvaltioille rakenneyhteistyön kehittymisestä asianmukaisella tavalla ja säännöllisesti.
4. Ministerineuvosto voi antaa kyseiseen yhteistyöhön osallistuvien jäsenvaltioiden vastuulle [III-205 artiklassa (ent. 17 artikla)] tarkoitetun tehtävän toteuttamisen unionin puitteissa.
5. Tiiviimpää yhteistyötä koskevia asiaankuuluvia määräyksiä sovelletaan tässä artiklassa tarkoitettuun rakenneyhteistyöhön, sanotun kuitenkin estämättä edellä olevien kohtien soveltamista.

III-209 artikla (ent. 21 artikla)

1. Edellä olevan [I-40 artiklan 7 kohdassa] tarkoitettuun läheisempään yhteistyöhön keskinäisen puolustuksen alalla voivat osallistua kaikki unionin jäsenvaltiot. Läheisempään yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot luetellaan julistuksessa [*nimi*]. Jäsenvaltio, joka haluaa myöhemmin osallistua kyseiseen yhteistyöhön ja hyväksyä sen mukaiset velvoitteet, ilmoittaa siitä Eurooppa-neuvostolle ja yhtyy kyseiseen julistukseen.
2. Tällaiseen yhteistyöhön osallistuva jäsenvaltio, jonka alueelle tehdään aseellinen hyökkäys, ilmoittaa tilanteesta muille osallistuville valtioille ja voi pyytää näiltä apua ja tukea. Osallistuvat jäsenvaltiot kokoontuvat ministeritasolla poliittisten ja turvallisuusasioiden komiteaan ja sotilaskomiteaan nimetyn edustajansa avustamana.
3. Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvostolle ilmoitetaan välittömästi kaikista aseellisista hyökkäyksistä sekä niiden johdosta toteutetuista toimenpiteistä.
4. Tämä artikla ei rajoita Pohjois-Atlantin sopimuksesta niille jäsenvaltioille, jotka ovat sen osapuolia, johtuvia oikeuksia ja velvoitteita.

2 JAKSO

VARAINHOITOA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

III-210 artikla (ent. 22 artikla)

1. Tässä luvussa tarkoitetuista määräyksistä toimitelmille aiheutuvat hallintomenot otetaan menoina unionin talousarvioon.
2. Kyseisten määräysten täytäntöönpanosta aiheutuvat toimintamenot otetaan myös menoina unionin talousarvioon, lukuun ottamatta sellaisista toimista johtuvia menoja, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla, sekä tapauksia, joista ministerineuvosto päättää toisin.

Jos menoja ei oteta menoina unionin talousarvioon, jäsenvaltiot vastaavat niistä bruttokansantulon mukaan määräytyvän asteikon mukaisesti, jollei ministerineuvosto päättää toisin. Ne jäsenvaltiot, joiden edustaja on antanut ministerineuvostossa virallisen lausuman [III-196 artiklan (ent. 9 artikla) 1 kohdan toisen alakohdan] mukaisesti, eivät ole velvollisia osallistumaan sellaisten menojen rahoitukseen, joilla on sotilaallista merkitystä tai merkitystä puolustuksen alalla.

3. Ministerineuvosto tekee eurooppapäätöksen, jolla vahvistetaan erityiset menettelyt sen varmistamiseksi, että voidaan saada nopeasti ja tehokkaasti käyttöön määrärahat, jotka on otettu unionin talousarvioon yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla tehtävien kiireellisten aloitteiden rahoittamista ja erityisesti [I-40 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettujen tehtävien valmistelutoimia varten. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Edellä olevan [I-40 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettujen tehtävien valmistelutoimet, joita ei oteta menoina unionin talousarvioon, rahoitetaan jäsenvaltioiden rahoitusosuuksista koostuvasta käynnistysrahastosta.

Ministerineuvosto tekee määränemmistöllä unionin ulkoasiainministerin ehdotuksesta eurooppapäätökset seuraavista asioista:

- a) käynnistysrahaston perustamista ja rahoittamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt, erityisesti rahastolle myönnettävät rahoitusmäärät ja rahaston kartuttamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt;
- b) käynnistysrahaston hoitoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt;
- c) varainhoidon valvontaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

Suunnitellessaan [I-40 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettua tehtävää, jonka valmistelutoimia ei voida ottaa menoina unionin talousarvioon, ministerineuvosto valtuuttaa unionin ulkoasiainministerin käyttämään kyseistä rahastoa. Unionin ulkoasiainministeri antaa ministerineuvostolle selvityksen tämän tehtävän hoitamisesta.

III LUKU

YHTEINEN KAUPPAPOLITIikka

III-211 artikla (ent. 23 artikla)

Unioni pyrkii jäsenvaltioiden välisen tulliliiton perustamisella edistämään yhteisen edun mukaisesti maailmankaupan sopusointuista kehitystä, kansainvälistä kauppaa koskevien rajoitusten asteittaista poistamista sekä tulli- ja muiden esteiden purkamista.

III-212 artikla (ent. 24 artikla)

1. Yhteinen kauppapolitiikka perustuu yhtenäisiin periaatteisiin etenkin tullien muuttamisessa, tavaroiden ja palvelujen kauppaa koskevien tulli- ja kauppasopimusten tekemisessä ja henkisen omaisuuden kauppaa koskevien näkökohtien alalla, suorien ulkomaisten sijoitusten osalta, vapauttamista koskevien toimenpiteiden yhtenäistämässä, vientipolitiikassa sekä kauppaa suojaavissa toimenpiteissä, kuten polkumyynti- ja tukipalkkiotapauksissa toteutettavissa toimenpiteissä. Yhteistä kauppapolitiikkaa harjoitetaan unionin ulkoista toimintaa koskevien periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti.

2. Eurooppalailla tai puitelailla vahvistetaan yhteisen kauppapolitiikan toteuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

3. Jos on neuvoteltava tai tehtävä yhden tai useamman valtion taikka kansainvälisen järjestön kanssa tehtäviä sopimuksia, sovelletaan [III-222 artiklan (ent. 33 artikla)] asiaa koskevia määräyksiä. Komissio esittää asiasta suosituksia ministerineuvostolle, joka valtuuttaa komission aloittamaan tarpeelliset neuvottelut. Ministerineuvoston ja komission tehtävänä on huolehtia, että neuvotellut sopimukset ovat unionin politiikkojen ja sisäisten sääntöjen mukaisia.

Komissio käy näitä neuvotteluja kuullen erityiskomiteaa, jonka ministerineuvosto nimeää avustamaan komissiota tässä tehtävässä, sekä niiden ohjeiden mukaisesti, joita ministerineuvosto voi antaa komissiolle. Komissio antaa erityiskomitealle ja Euroopan parlamentille säännöllisesti tietoja neuvottelujen etenemisestä.

4. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti sopimuksen neuvottelemisesta ja tekemisestä henkilöiden liikkumista edellyttävän palvelukaupan sekä henkisen omaisuuden kauppaa koskevien näkökohtien aloilla silloin, kun sopimus sisältää määräyksiä, joiden osalta sisäisten sääntöjen antaminen edellyttää yksimielisyyttä. **Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti myös kulttuuri- tai audiovisuaalisten palvelujen kaupan alan sopimusten neuvottelemista ja tekemistä koskevissa kysymyksissä, jos on olemassa vaara siitä, että sopimuksesta on haittaa unionin kulttuuriselle ja kielelliselle monimuotoisuudelle.**

Kuljetusalan kansainvälisten sopimusten neuvottelemiseen ja tekemiseen sovelletaan tämän osaston III luvun 7 jakson määräyksiä sekä III-222 artiklaa.

5. Tällä artiklalla annetun, kauppapolitiikan alaan kuuluvan toimivallan käyttäminen ei vaikuta unionin ja jäsenvaltioiden väliseen toimivallan jakoon eikä merkitse jäsenvaltioiden lakien tai asetusten yhdenmukaistamista siltä osin kuin tällainen yhdenmukaistaminen ei ole perustuslain mukaan mahdollista.

IV LUKU

YHTEISTYÖ KOLMANSIEN MAIDEN KANSSA JA HUMANITAARINEN APU

I JAKSO

KEHITYSYHTEISTYÖ

III-213 artikla (ent. 25 artikla)

1. Unionin kehitysyhteistyöpolitiikkaa toteutetaan ottaen huomioon unionin ulkoisen toiminnan periaatteet ja tavoitteet. Unionin ja jäsenvaltioiden kehitysyhteistyöpolitiikat täydentävät ja tukevat toisiaan.

Unionin politiikan päätavoite tällä alalla on köyhyyden vähentäminen ja lopulta sen poistaminen. Unioni ottaa huomioon kehitysyhteistyöpolitiikan tavoitteet muiden sellaisten politiikkojen täytäntöönpanossa, jotka voivat vaikuttaa kehitysmaihin.

2. Unioni ja jäsenvaltiot noudattavat niitä velvoitteita ja ottavat huomioon ne tavoitteet, jotka ne ovat hyväksyneet Yhdistyneissä Kansakunnissa ja muissa toimivaltaisissa kansainvälisissä järjestöissä.

III-214 artikla (ent. 26 artikla)

1. Eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen kehitysyhteistyöpolitiikan toteuttamiseksi ja jotka voivat koskea kehitysmaiden kanssa toteutettavia monivuotisia yhteistyöohjelmia tai aihekohtaisia ohjelmia.

2. Unioni voi tehdä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa aiheellisia sopimuksia [III-188 artiklassa (ent. 1 artikla)] tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kyseisistä sopimuksista neuvotellaan ja ne tehdään [III-222 artiklan (ent. 33 artikla)] mukaisesti.

Edellisen alakohdan määräykset eivät rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä toimielimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

3. Euroopan investointipankki myötävaikuttaa perussäännössään määrätyn ehdoin 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanoon.

III-215 artikla (ent. 27 artikla)

1. Edistääkseen toimiensa täydentävyyttä ja tehokkuutta unioni ja jäsenvaltiot sovittavat yhteen kehitysyhteistyöpolitiikkansa sekä neuvottelevat keskenään avustusohjelmistaan, myös kansainvälisissä järjestöissä ja konferensseissa. Ne voivat ryhtyä yhteisiin toimiin. Jäsenvaltiot myötävaikuttavat tarvittaessa unionin avustusohjelmien toteuttamiseen.
2. Komissio voi tehdä aiheellisia aloitteita 1 kohdassa tarkoitetun yhteensovittamisen edistämiseksi.
3. Unioni ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

2 JAKSO

TALOUDELLINEN, TEKNINEN JA RAHOITUSYHTEISTYÖ KOLMANSIEN MAIDEN KANSSA

III-216 artikla (ent. 28 artikla)

1. Unioni tekee muiden kolmansien maiden kuin kehitysmaiden kanssa taloudellista, teknistä ja rahoitusyhteistyötä, mukaan lukien apu erityisesti rahoituksen alalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän perustuslain muiden määräysten ja varsinkaan [III-213 – III-215 artiklan (ent. 25–27 artikla)] soveltamista. Yhteistyötoimet ovat yhdenmukaisia unionin kehitysyhteistyöpolitiikan kanssa, ja ne toteutetaan ottaen huomioon unionin ulkoisen toiminnan periaatteet ja tavoitteet. Unionin ja jäsenvaltioiden toimet täydentävät ja tukevat toisiaan.
2. Eurooppapuitelailla tai puitelailla vahvistetaan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen 1 kohdan täytäntöönpanemiseksi.
3. Unioni ja jäsenvaltiot tekevät kukin toimivaltaansa kuuluvaa yhteistyötä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa. Unionin yhteistyötä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voidaan sopia unionin ja asianomaisten kolmansien osapuolten välisin sopimuksin, joista neuvotellaan ja jotka tehdään [III-222 artiklan (ent. 33 artikla)] mukaisesti. Ministerineuvosto päättää yksimielisesti [III-221 artiklan (ent. 32 a artikla) 2 kohdassa] tarkoitetuista assosiaatiosopimuksista sekä unionin jäsenehdokasvaltioiden kanssa tehtävistä sopimuksista.

Edellisen alakohdan määräykset eivät rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä toimielimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.

III-217 artikla (ent. 29 artikla)

Jos tilanne kolmannessa maassa edellyttää unionin kiireellistä rahoitusapua, ministerineuvosto tekee tarvittavat eurooppapäätökset komission ehdotuksesta.

3 JAKSO

HUMANITAARINEN APU

III-218 artikla (ent. 30 artikla)

1. Humanitaariseen apuun liittyvät unionin toimet toteutetaan ottaen huomioon unionin ulkoisen toiminnan periaatteet ja tavoitteet. Toimien tarkoituksena on tapauskohtaisesti avustaa ja suojella sellaisten kolmansien maiden asukkaita, joissa on tapahtunut luonnonkatastrofi tai ihmisen aiheuttama suuronnettomuus, näistä eri tilanteista johtuvista humanitaarisista tarpeista huolehtimiseksi. Unionin ja jäsenvaltioiden toimet täydentävät ja tukevat toisiaan.
 2. Humanitaariseen apuun liittyviä toimia toteutetaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden periaatteiden, erityisesti puolueettomuuden ja syrjimättömyyden periaatteiden mukaisesti.
 3. Eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan toimenpiteet, joilla määritellään puitteet humanitaariseen apuun liittyvien unionin toimien toteuttamiselle.
 4. Unioni voi tehdä kolmansien maiden ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa sopimuksia, jotka edistävät [III-188 artiklassa (ent. 1 artikla)] tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista. Kyseiset sopimukset neuvotellaan ja tehdään [III-222 artiklan (ent. 33 artikla)] mukaisesti.
- Edellisen alakohdan määräykset eivät rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa neuvotella kansainvälisissä toimielimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia.
5. Jotta nuoret eurooppalaiset voisivat yhdessä osallistua unionin humanitaarisiin toimiin, perustetaan Euroopan vapaaehtoiset humanitaarisen avun joukot. Niiden perussääntö ja toimintatavat vahvistetaan eurooppalailla.
 6. Komissio voi tehdä aiheellisia aloitteita unionin toimien ja jäsenvaltioiden toimien yhteensovittamisen edistämiseksi voidakseen lujittaa unionin järjestelmien ja kansallisten järjestelmien täydentävyyttä ja tehokkuutta humanitaarisen avun alalla.
 7. Unioni huolehtii siitä, että sen humanitaariset toimet ovat yhteensopivia ja yhdenmukaisia kansainvälisten järjestöjen ja elinten toimien ja erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien järjestelmään kuuluvien toimien kanssa.

V LUKU

RAJOITUSTOIMENPITEET

III-219 artikla (ent. 31 artikla)

1. Jos tämän osaston II luvun yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevien määräysten nojalla tehdyssä, unionin kantaa tai toimintaa koskevassa eurooppapäätöksessä on päätetty kokonaan tai osittain keskeyttää talous- ja rahoitussuhteet yhden tai useamman kolmannen maan kanssa taikka vähentää niitä, ministerineuvosto antaa tarvittavat eurooppa-asetukset ja -päätökset määräenemmistöllä unionin ulkoasiainministerin ja komission yhteisestä ehdotuksesta. Ministerineuvosto antaa tästä tiedon Euroopan parlamentille.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuilla aloilla ministerineuvosto voi hyväksyä samaa menettelyä noudattaen luonnollisiin tai oikeushenkilöihin, ryhmiin tai muihin kuin valtiollisiin yhteisöihin kohdistuvia rajoitustoimenpiteitä.

VI LUKU

KANSAINVÄLISET SOPIMUKSET

III-220 artikla (ent. 32 artikla)

1. Unioni voi tehdä sopimuksia yhden tai useamman kolmannen valtion tai kansainvälisen järjestön kanssa silloin kun tässä perustuslaissa on asiasta määrätty tai kun sopimuksen tekeminen on välttämätöntä jonkin unionin politiikalle tässä perustuslaissa vahvistetun tavoitteen saavuttamiseksi, kun sopimuksen tekemisestä säädetään unionin velvoittavassa säädöksessä tai kun se vaikuttaa unionin sisäiseen säädökseen.
2. Unionin tekemät sopimukset sitovat unionin toimielimiä ja jäsenvaltioita.

III-221 artikla (ent. 32 a artikla)

1. Unioni voi tehdä assosiaatiosopimuksia yhden tai useamman kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön kanssa. Kyseisillä sopimuksilla luodaan assosiaatio, joka käsittää vastavuoroisia oikeuksia ja velvollisuuksia, yhteistä toimintaa ja erityismenettelyjä.

III-222 artikla (ent. 33 artikla)

1. Unionin ja kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen väliset sopimukset neuvotellaan ja tehdään seuraavassa esitetyn menettelyn mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta [III-212 artiklan (ent. 24 artikla)] erityismääräysten soveltamista.
2. Ministerineuvosto antaa luvan neuvottelujen aloittamiselle, vahvistaa neuvotteluohjeet ja tekee sopimukset.
3. Komissio tai, jos sopimus koskee yksinomaan tai pääasiassa yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, unionin ulkoasiainministeri esittää suosituksia ministerineuvostolle, joka tekee eurooppapäätöksen, jolla annetaan lupa aloittaa neuvottelut.
4. Ministerineuvosto nimeää neuvotteluvaltuutusta koskevan eurooppapäätöksen yhteydessä tulevan sopimuksen alan mukaan unionin neuvottelijan tai neuvotteluja käyvän ryhmän johtajan.
5. Ministerineuvosto voi osoittaa unionin neuvottelijalle neuvotteluohjeita ja nimetä erityiskomitean, jota on kuultava neuvottelujen aikana.
6. Ministerineuvosto tekee neuvottelijan ehdotuksesta eurooppapäätöksen, jolla annetaan lupa sopimuksen allekirjoittamiseen ja tarvittaessa sen väliaikaiseen soveltamiseen.

7. Ministerineuvosto tekee neuvottelijan ehdotuksesta eurooppapäätöksen sopimuksen tekemisestä.

Lukuun ottamatta tapauksia, joissa sopimus koskee yksinomaan yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, ministerineuvosto tekee ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun päätöksen Euroopan parlamenttia kuultuaan. Euroopan parlamentti antaa lausuntonsa määräajassa, jonka ministerineuvosto voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Jos lausuntoa ei kyseisessä määräajassa anneta, ministerineuvosto voi tehdä ratkaisunsa ilman sitä.

Euroopan parlamentin hyväksyntä vaaditaan, jos

- a) tehdään assosiaatiosopimuksia;
- b) unioni liittyy ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen;
- c) tehdään sopimuksia, joissa luodaan yhteistyömenettelyjä järjestämällä erityiset institutionaaliset rakenteet;
- d) tehdään sopimuksia, joista aiheutuu huomattavia vaikutuksia unionin talousarvioon;
- e) tehdään sopimuksia aloilla, joilla sovelletaan lainsäätämisyjärjestystä.

Euroopan parlamentti ja ministerineuvosto voivat kiireellisessä tapauksessa sopia määräajasta puoltavan hyväksynnän antamiselle.

8. Poiketen siitä, mitä 6, 7 ja 10 kohdassa määrätään, ministerineuvosto voi sopimusta tehtäessä valtuuttaa neuvottelijan hyväksymään unionin puolesta sopimukseen muutoksia, jos sopimuksessa määrätään, että muutokset on hyväksyttävä yksinkertaistetussa menettelyssä tai että kyseisellä sopimuksella perustetun elimen on ne hyväksyttävä; ministerineuvosto voi liittää valtuutukseen tiettyjä erityisehtoja.

9. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa koko menettelyn aikana määräenemmistöllä. Se tekee ratkaisunsa yksimielisesti, jos sopimus koskee alaa, jolla unionin säädöksen antaminen edellyttää yksimielisyyttä, jos tehdään assosiaatiosopimus tai jos unioni liittyy ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen.

10. Ministerineuvosto tekee unionin ulkoasiainministerin tai komission ehdotuksesta eurooppapäätöksen sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä ja sopimuksella perustetussa elimessä unionin nimissä esitettävien kantojen määrittelystä silloin, kun asianomaisen elimen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan sopimuksen institutionaalisia rakenteita.

11. Euroopan parlamentille tiedotetaan välittömästi ja tyhjentävästi menettelyn kaikissa vaiheissa.

12. Jäsenvaltio, Euroopan parlamentti, ministerineuvosto tai komissio voi hankkia unionin tuomioistuimen lausunnon siitä, onko suunniteltu sopimus sopusoinnussa perustuslain määräysten kanssa. Jos unionin tuomioistuimen lausunto on kielteinen, suunniteltu sopimus voi tulla voimaan vain siinä tapauksessa, että sitä muutetaan tai perustuslakia tarkistetaan [IV-6 artiklassa] tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

III-223 artikla (ent. 34 artikla)

1. Poiketen siitä, mitä [III-222 artiklassa (ent. 33 artikla)] määrätään, ministerineuvosto voi yksimielisesti Euroopan keskuspankin tai komission suosituksesta sekä kuultuaan Euroopan keskuspankkia pyrkien saavuttamaan hintatason vakauden tavoitteen kanssa sopuinnussa oleva yhteisymmärrys, ja Euroopan parlamenttia kuultuaan sekä noudattaen 3 kohdassa määrättyä menettelyä mainitussa kohdassa tarkoitettujen järjestelyjen määrittämiseksi tehdä muodollisia sopimuksia valuuttakurssijärjestelmästä, joka koskee euron suhdetta muihin kuin unionissa kelpaaviin laillisiin maksuvälineisiin.

Ministerineuvosto voi määräenemmistöllä joko komission suosituksesta ja Euroopan keskuspankkia kuultuaan tai Euroopan keskuspankin suosituksesta ja pyrkien saavuttamaan hintatason vakauden tavoitteen kanssa sopuinnussa olevan yhteisymmärryksen vahvistaa tai kumota euron keskuskurssit valuuttakurssijärjestelmässä taikka muuttaa niitä. Ministerineuvoston puheenjohtaja antaa Euroopan parlamentille tiedon euron keskuskurssien vahvistamisesta, muuttamisesta tai kumoamisesta.

2. Jos ei ole olemassa 1 kohdassa tarkoitettua valuuttakurssijärjestelmää suhteessa yhteen tai useampaan muuhun kuin unionissa kelpaavaan lailliseen maksuvälineeseen, ministerineuvosto voi joko komission suosituksesta ja Euroopan keskuspankkia kuultuaan taikka Euroopan keskuspankin suosituksesta laatia yleiset suuntaviivat tällaisia valuuttoja koskevaa valuuttakurssipolitiikkaa varten. Nämä yleiset suuntaviivat eivät vaikuta Euroopan keskuspankkijärjestelmän ensisijaiseen tavoitteeseen pitää yllä hintatason vakautta.

3. Poiketen siitä, mitä [III-222 artiklassa (ent. 33 artikla)] määrätään, tapauksissa, joissa on tarve unionin sekä yhden tai useamman valtion taikka kansainvälisen järjestön kesken neuvotella raha- ja valuuttaoloja koskevista sopimuksista, ministerineuvosto päättää komission suosituksesta ja Euroopan keskuspankkia kuultuaan näiden neuvottelujen järjestelyistä sekä näiden sopimusten tekemisestä. Näillä järjestelyillä turvataan se, että unioni esittää yhtenäisen kannan. Komissio on mukana neuvotteluissa.

4. Jäsenvaltiot voivat neuvotella kansainvälisissä elimissä ja tehdä kansainvälisiä sopimuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin toimivaltaa ja unionin sopimuksia talous- ja rahaliittoon liittyvillä aloilla.

VII LUKU

UNIONIN SUHTEET KANSAINVÄLISIIN JÄRJESTÖIHIN JA KOLMANSIIN MAIHIN SEKÄ UNIONIN EDUSTUSTOT

III-224 artikla (ent. 35 artikla)

1. Unioni toteuttaa kaiken aiheellisen yhteistyön Yhdistyneiden Kansakuntien, Euroopan neuvoston, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön sekä taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön kanssa.
2. Se huolehtii myös tarvittavista yhteyksistä muihin kansainvälisiin järjestöihin.
3. Unionin ulkoasiainministeri ja komissio huolehtivat tämän artiklan täytäntöönpanosta.

III-225 artikla (ent. 36 artikla)

1. Unionin edustustot kolmansissa maissa ja kansainvälisissä järjestöissä huolehtivat unionin edustuksesta.
2. Unionin edustustot toimivat unionin ulkoasiainministerin alaisuudessa ja tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden diplomaattisten edustustojen kanssa.

VIII LUKU

YHTEISVASTUULAUSEKKEEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

III-226 artikla (ent. X artikla)

1. Ministerineuvosto tekee komission ja unionin ulkoasiainministerin yhteisestä ehdotuksesta eurooppapäätöksen, jossa määritellään yksityiskohtaiset säännöt [I-42 artiklassa] tarkoitetun yhteisvastuulausekkeen täytäntöönpanolle. Asiasta ilmoitetaan Euroopan parlamentille.
2. Jos jäsenvaltiossa tapahtuu terrorihyökkäys tai luonnonkatastrofi tai ihmisen aiheuttama suuronnettomuus, muut jäsenvaltiot antavat sille apua sen poliittisten elinten pyynnöstä. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimensa ministerineuvostossa.
3. Ministerineuvostoa auttavat tämän artiklan soveltamisalalla poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan puitteissa kehitettyjen rakenteiden tukemana sekä [III-157 artiklan (ent. 5 artikla, YOS)] mukainen komitea, jotka antavat sille tarvittaessa yhteisiä lausuntoja.
4. Jotta unioni voisi toimia tehokkaasti, Eurooppa-neuvosto arvioi säännöllisesti unioniin kohdistuvia uhkia.

VI OSASTO

UNIONIN TOIMINTA

I LUKU

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

1 JAKSO

TOIMIELIMET

1 alajakso

Euroopan parlamentti

III-227 artikla (ent. 190 artikla)

1. Ministerineuvoston eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan tarvittavat toimenpiteet Euroopan parlamentin jäsenten yleisten, välittömien vaalien toimittamisesta yhdenmukaista menettelyä noudattaen kaikissa jäsenvaltioissa tai kaikille jäsenvaltioille yhteisten periaatteiden mukaisesti.

Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamentin ehdotuksesta ja saatuaan Euroopan parlamentin jäsentensä enemmistöllä antaman hyväksynnän. Tämä laki tai puitelaki tulee voimaan vasta, kun jäsenvaltiot ovat hyväksyneet sen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

2. Euroopan parlamentin jäsenten tehtäviä ja velvollisuuksia koskevat säännöt ja yleiset ehdot vahvistetaan Euroopan parlamentin eurooppalaissa. Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa omasta aloitteestaan komission lausunnon ja ministerineuvoston hyväksynnän saatuaan. Ministerineuvosto tekee jäsenten tai entisten jäsenten verotusta koskevia sääntöjä tai ehtoja koskevan ratkaisun yksimielisesti.

3. Parlamentin toimikautena 2004–2009 Euroopan parlamentin kokoonpano on kansalaisten edustusta Euroopan parlamentissa koskevan pöytäkirjan mukainen.

III-228 artikla (ent. 191 artikla)

Eurooppalailla vahvistetaan I-45 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja Euroopan tasolla toimivia poliittisia puolueita ja erityisesti niiden rahoitusta koskevat säännöt.

III-229 artikla (ent. 192 artikla)

Euroopan parlamentti voi jäsentensä enemmistöllä pyytää komissiota tekemään aiheellisia ehdotuksia asioista, joissa se katsoo, että on valmisteltava unionin säädös perustuslain panemiseksi täytäntöön. Jos komissio ei tee ehdotusta, se ilmoittaa Euroopan parlamentille perustelunsa.

III-230 artikla (ent. 193 artikla)

Rajoittamatta kuitenkaan perustuslailla muille toimielimille tai laitoksille annettuja toimivaltuuksia Euroopan parlamentti voi tehtäviään suorittaessaan, jos neljännes sen kaikista jäsenistä sitä pyytää, asettaa väliaikaisen tutkintavaliokunnan tutkimaan epäilyjä unionin oikeutta sovellettaessa tapahtuneesta rikkomuksesta tai epäkohdasta, niitä tapauksia lukuun ottamatta, joissa epäilyksenalaiset seikat ovat tutkittavina jossakin tuomioistuimessa ja oikeudenkäynti on vielä vireillä.

Väliaikainen tutkintavaliokunta lakkaa, kun se antaa kertomuksensa.

Tutkintaoikeuden käyttämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan Euroopan parlamentin eurooppalailla. Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa omasta aloitteestaan ministerineuvoston ja komission hyväksynnän saatuaan.

III-231 artikla (ent. 194 artikla)

Kaikilla unionin kansalaisilla sekä niillä luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, on oikeus yksin taikka yhdessä toisten kansalaisten tai henkilöiden kanssa esittää Euroopan parlamentille vetoomus asiassa, joka kuuluu unionin toiminnan alaan ja koskee häntä välittömästi.

III-232 artikla (ent. 195 artikla)

1. Euroopan parlamentti nimittää Euroopan oikeusasiamiehen. Euroopan oikeusasiamiehellä on valtuudet ottaa vastaan unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, kanteluja unionin toimielinten, elinten ja erillisvirastojen toiminnassa ilmenneistä epäkohdista, lukuun ottamatta unionin tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä.

Tehtävänsä mukaisesti Euroopan oikeusasiamies suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina, omasta aloitteestaan taikka hänelle suoraan tai Euroopan parlamentin jäsenen välityksellä toimitetun kantelun perusteella, niitä tapauksia lukuun ottamatta, joissa epäilyksenalaisia seikkoja käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä. Jos Euroopan oikeusasiamies toteaa epäkohdan, hän saattaa asian sen toimielimen, elimen tai erillisviraston käsiteltäväksi, jota asia koskee, ja tämä toimielin, elin tai erillisvirasto antaa lausuntonsa asiasta hänelle kolmen kuukauden määräajassa. Tämän jälkeen Euroopan oikeusasiamies antaa asiasta kertomuksen Euroopan parlamentille ja asianomaiselle toimielimelle, elimelle tai erillisvirastolle. Kantelun tekijälle annetaan tiedoksi näiden tutkimusten tulokset.

Euroopan oikeusasiamies antaa Euroopan parlamentille vuosittain kertomuksen tutkimustensa tuloksista.

2. Euroopan oikeusasiamies nimitetään jokaisten Euroopan parlamentin vaalien jälkeen Euroopan parlamentin vaalikauden ajaksi. Sama henkilö voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Yhteisön tuomioistuin voi Euroopan parlamentin pyynnöstä erottaa Euroopan oikeusasiamiehen, jos hän ei enää täytä niitä vaatimuksia, joita hänen tehtävänsä edellyttävät, tai jos hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen.

3. Euroopan oikeusasiamies hoitaa tehtävänsä täysin riippumattomana. Tehtävänsä hoitaessaan hän ei pyydä eikä ota ohjeita miltään taholta. Euroopan oikeusasiamies ei saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa.

4. Euroopan parlamentin eurooppalaisilla vahvistetaan Euroopan oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskeva ohjesääntö ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevat yleiset ehdot. Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa omasta aloitteestaan komission lausunnon ja ministerineuvoston hyväksynnän saatuaan.

III-233 artikla (ent. 196 artikla)

Euroopan parlamentti pitää istuntokauden vuosittain. Se kokoontuu ilman erillistä kutsua maaliskuun toisena tiistaina.

Euroopan parlamentti voi pitää ylimääräisen istuntojakson jäsentensä enemmistön taikka ministerineuvoston tai komission pyynnöstä.

III-234 artikla (ent. 197 artikla)

1. Komissio saa olla läsnä kaikissa Euroopan parlamentin istunnoissa, ja se saa pyynnöstään käyttää puhevaltaa.

Komissio vastaa suullisesti tai kirjallisesti Euroopan parlamentin tai sen jäsenten sille esittämiin kysymyksiin.

2. Eurooppa-neuvosto ja ministerineuvosto käyttävät puhevaltaansa Euroopan parlamentissa siten kuin siitä määrätään Eurooppa-neuvoston työjärjestyksessä ja ministerineuvoston työjärjestyksessä.

III-235 artikla (ent. 198 artikla)

Jollei perustuslaissa toisin määrätä, Euroopan parlamentti tekee ratkaisunsa annettujen äänten enemmistöllä. Päätösvaltaisuudesta määrätään työjärjestyksessä.

III-236 artikla (ent. 199 artikla)

Euroopan parlamentti hyväksyy työjärjestyksensä jäsentensä enemmistöllä.

Euroopan parlamentin asiakirjat julkaistaan siten kuin tässä perustuslaissa ja parlamentin työjärjestyksessä määrätään.

III-237 artikla (ent. 200 artikla)

Euroopan parlamentti käsittelee julkisessa istunnossa komission sille vuosittain antaman yleiskertomuksen.

III-238 artikla (ent. 201 artikla)

Euroopan parlamentti käsittelee komission toimintaa koskevan epäluottamuslauseen aikaisintaan kolmen päivän kuluttua siitä, kun se on annettu Euroopan parlamentille käsiteltäväksi, ja päättää siitä avoimella äänestyksellä.

Jos epäluottamuslausetta kannattaa kaksi kolmasosaa annetuista äänistä, jotka edustavat Euroopan parlamentin jäsenten enemmistöä, komission on jätettävä tehtävänsä. Se jatkaa juoksevien asioiden hoitamista, kunnes uusi komissio on nimitetty [I-125 ja I-126 artiklan] mukaisesti. Tässä tapauksessa uuden komission toimikausi päättyy sinä päivänä, jona tehtävänsä jättävän komission toimikausi olisi päättynyt.

2 alajakso

Eurooppa-neuvosto

III-239 artikla (uusi)

1. Eurooppa-neuvoston jäsen voi äänestyksessä edustaa vain yhtä muuta jäsentä. Henkilökohtaisesti tai edustettuna läsnä olevien jäsenten pidättäminen äänestämästä ei estä Eurooppa-neuvostoa tekemästä ratkaisua, jonka edellytyksenä on yksimielisyys.
2. Eurooppa-neuvosto voi kutsua Euroopan parlamentin puhemiehen kuultavaksi.
3. Eurooppa-neuvosto vahvistaa yksinkertaisella enemmistöllä työjärjestyksensä.

Eurooppa-neuvostoa avustaa ministerineuvoston pääsihteeristö.

3 alajakso

Ministerineuvosto

III-240 artikla (ent. 203 ja 204 artikla)

1. Puheenjohtaja kutsuu ministerineuvoston koolle omasta aloitteestaan taikka neuvoston jäsenen tai komission pyynnöstä.
2. Eurooppa-neuvosto tekee yksimielisesti eurooppapäätöksen ministerineuvoston eri kokoonpanojen kiertävää puheenjohtajuutta koskevista säännöistä.

III-241 artikla (ent. 205 ja 206 artikla)

1. Ministerineuvoston jäsen voi äänestyksessä edustaa vain yhtä muuta jäsentä.
2. Päätöksissä, joiden edellytyksenä on yksinkertainen enemmistö, ministerineuvosto tekee ratkaisunsa jäsentensä enemmistöllä.
3. Henkilökohtaisesti tai edustettuina läsnä olevien jäsenten pidättyminen äänestämästä ei estä ministerineuvostoa tekemästä ratkaisua, jonka edellytyksenä on yksimielisyys.

III-242 artikla (ent. 207 artikla)

1. Komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden pysyvistä edustajista, huolehtii ministerineuvoston työn valmistelusta sekä suorittaa neuvoston sille antamat toimeksiannot. Komitea voi tehdä menettelyä koskevia päätöksiä ministerineuvoston työjärjestyksessä määrätyissä tapauksissa.
2. Ministerineuvostoa avustaa pääsihteeristö, jota johtaa ministerineuvoston nimittämä pääsihteeri.

Ministerineuvosto päättää yksinkertaisella enemmistöllä pääsihteeristön organisaatiosta.

3. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa menettelyjä koskevissa asioissa yksinkertaisella enemmistöllä, jolla se myös hyväksyy työjärjestyksensä.

III-243 artikla (ent. 208 artikla)

Ministerineuvosto voi yksinkertaisella enemmistöllä pyytää komissiolta tutkimuksia, joita se pitää yhteisten tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeellisina, ja se voi pyytää komissiota tekemään sille aiheellisia ehdotuksia. Jos komissio ei tee ehdotusta, se ilmoittaa neuvostolle perustelunsa.

III-244 artikla (ent. 209 artikla)

Ministerineuvosto tekee eurooppapäätökset, joilla vahvistetaan perustuslaissa tarkoitettuja komiteoita koskevat säännöt. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksinkertaisella enemmistöllä komission lausunnon saatuaan.

4 alajakso

Komissio

III-245 artikla (ent. 213 (1) ja ent. 214 artikla)

Eurooppakomissaarit ja komissaarit nimitetään viideksi vuodeksi, jollei III-238 artiklasta jossakin tapauksessa muuta johdu. Eurooppakomissaarina tai komissaarina voi olla vain jäsenvaltion kansalainen.

III-246 artikla (ent. 213 (2) artikla)

Eurooppakomissaarit ja komissaarit pidättyvät kaikesta, mikä on ristiriidassa heidän tehtävänsä kanssa. Jokainen jäsenvaltio sitoutuu kunnioittamaan tätä periaatetta ja pidättymään yrityksistä vaikuttaa eurooppakomissaareihin ja komissaareihin näiden hoitaessa tehtävänsä.

Eurooppakomissaarit ja komissaarit eivät saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa. Tehtävänsä ryhtyessään he antavat juhlallisen vakuutuksen siitä, että he toimikautensa aikana ja sen päätyttyä kunnioittavat komission jäsenyydestä johtuvia velvollisuuksia ja varsinkin osoittavat kunniallisuutta ja pidättyvyyttä, kun heille toimikauden päätyttyä tarjotaan tiettyjä tehtäviä tai etuja. Jos eurooppakomissaari tai komissaari ei noudata näitä velvollisuuksiaan, unionin tuomioistuin voi ministerineuvoston yksinkertaisen enemmistön tai komission pyynnöstä päättää, että asiassa ilmenneiden seikkojen mukaan jäsen joko erotetaan tehtävästään [III-248 artiklan (216)] mukaisesti taikka että hänen oikeutensa eläkkeeseen tai muihin vastaaviin etuuksiin lakkaa.

III-247 artikla (ent. 215 artikla)

1. Lukuun ottamatta kuolemantapauksia ja niitä tapauksia, joissa jäsenen tilalle nimitetään uusi jäsen tavallisessa järjestyksessä, eurooppakomissaarin tai komissaarin tehtävät päättyvät, kun hän eroaa tai hänet erotetaan. Eurooppakomissaari tai komissaari esittää eronpyyntönsä, jos puheenjohtaja sitä häneltä pyytää.

2. Komission puheenjohtaja nimittää eronneen, erotetun tai kuolleen eurooppakomissaarin tai komissaarin tilalle I-25 ja I-26 artiklan mukaisesti uuden eurooppakomissaarin tai komissaarin jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

3. Jos puheenjohtaja eroaa, erotetaan tai kuolee, hänen tilalleen nimitetään uusi puheenjohtaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi I-26 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

4. Jos kaikki eurooppakomissaarit ja komissaarit eroavat, he jatkavat I-25 ja I-26 artiklan mukaisesti tehtävissään toimikautensa loppuun asti, kunnes heidän tilalleen on nimitetty uudet eurooppakomissaarit ja komissaarit.

III-248 artikla (ent. 216 artikla)

Jos eurooppakomissaari tai komissaari ei enää täytä niitä vaatimuksia, joita hänen tehtävänsä edellyttävät, tai jos hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen, unionin tuomioistuin voi ministerineuvoston yksinkertaisen enemmistön tai komission pyynnöstä päättää, että hänet erotetaan.

III-249 artikla (ent. 217 artikla)

Puheenjohtaja ryhmittelee komissiolle kuuluvat tehtävät ja jakaa ne jäsenten kesken I-26 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Puheenjohtaja voi jakaa vastuualueet uudelleen toimikauden aikana. Eurooppakomissaarit ja komissaarit hoitavat puheenjohtajan heille osoittamia tehtäviä tämän valvonnassa.

III-250 artikla (...)

III-251 artikla (ent. 219 artikla)

Komissio tekee ratkaisunsa kollegion jäsenten enemmistöllä. Päätösvaltaisuudesta määrätään työjärjestyksessä.

III-252 artikla (ent. 218 artikla)

Komissio vahvistaa työjärjestyksensä varmistaakseen oman toimintansa ja eri yksiköidensä toiminnan. Komissio julkaisee työjärjestyksensä.

III-253 artikla (ent. 212 artikla)

Komissio julkaisee vuosittain viimeistään kuukautta ennen Euroopan parlamentin istunnon alkua yleiskertomuksen unionin toiminnasta.

5 alajakso

Unionin tuomioistuin

III-254 artikla (ent. 221 artikla)

Euroopan tuomioistuin kokoontuu jaostoissa, suuressa jaostossa tai täysistunnossa unionin tuomioistuimen perussäännön mukaisesti.

III-255 artikla (ent. 222 artikla)

Euroopan tuomioistuinta avustaa kahdeksan julkisasiamiestä. Euroopan tuomioistuimen pyynnöstä ministerineuvosto voi yksimielisesti tehdä eurooppapäätöksen julkisasiamiesten määrän lisäämisestä.

Julkisasiamiesten tehtävänä on täysin puolueettomina ja riippumattomina esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat heidän myötävaikutustaan.

III-256 artikla (ent. 223 artikla)

Euroopan tuomioistuimen tuomarit ja julkisasiamiehet, jotka valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka joko täyttävät kotimaassaan korkeimpien tuomarin virkojen kelpoisuusvaatimukset tai ovat tunnetusti päteviä oikeusoppineita, nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella sen jälkeen, kun [III-258 (ent. 224 a) artiklassa] tarkoitettua komiteaa on kuultu.

Osa tuomareista ja julkisasiamiehistä vaihtuu joka kolmas vuosi unionin tuomioistuimen perussäännössä määrättyin edellytyksin.

Tuomarit valitsevat keskuudestaan Euroopan tuomioistuimen presidentin kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Sama henkilö voidaan valita uudeksi toimikaudeksi.

Euroopan tuomioistuin hyväksyy työjärjestyksensä. Työjärjestykselle tarvitaan ministerineuvoston antama hyväksyminen.

III-257 artikla (ent. 224 artikla)

Yleisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomareiden lukumäärä vahvistetaan unionin tuomioistuimen perussäännössä. Perussäännössä voidaan määrätä, että yleisen oikeusasteen tuomioistuinta avustavat julkisasiamiehet.

Yleisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenet valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka ovat päteviä korkeaan tuomarin virkaan. Heidät nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella sen jälkeen, kun [III-258 (ent. 224 a) artiklassa] tarkoitettua komiteaa on kuultu.

Osa yleisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenistä vaihtuu joka kolmas vuosi. Jäsen, jonka toimikausi päättyy, voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Tuomarit valitsevat keskuudestaan yleisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Sama henkilö voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Yleisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyy työjärjestyksensä yhteisymmärryksessä Euroopan tuomioistuimen kanssa. Työjärjestykselle tarvitaan ministerineuvoston antama hyväksyminen.

Jollei unionin tuomioistuimen perussäännöstä muuta johdu, yleisen oikeusasteen tuomioistuimeen sovelletaan, mitä perustuslaissa määrätään Euroopan tuomioistuimesta.

III-258 artikla (uusi)

Perustetaan komitea, joka antaa lausunnon siitä, ovatko ehdokkaiden ansiot riittävät Euroopan tuomioistuimen ja yleisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomarin ja julkisasiamiehen tehtävien hoitamiseen, ennen kuin jäsenvaltioiden hallitukset tekevät päätöksen [III-256 ja III-257 (ent. 223 ja 224) artiklan] mukaisesti.

Komiteassa on seitsemän henkilöä, jotka valitaan Euroopan tuomioistuimen ja yleisen oikeusasteen tuomioistuimen entisten jäsenten, kansallisten ylimpien tuomioistuinten edustajien ja tunnetusti pätevien oikeusoppineiden keskuudesta, joista yhtä ehdottaa Euroopan parlamentti. Ministerineuvosto tekee eurooppapäätöksen, jolla vahvistetaan komitean toimintasäännöt, sekä eurooppapäätöksen, jolla nimetään komitean jäsenet. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan tuomioistuimen presidentin aloitteesta.

III-259 artikla (ent. 225 artikla)

1. Yleisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan ensimmäisenä oikeusasteena [III-266, III-269, III-272, III-273 ja III-275 (ent. 230, 232, 235, 236 ja 238) artiklassa] tarkoitettut kanteet lukuun ottamatta niitä, joiden ratkaiseminen on annettu jonkin erityistuomioistuimen tehtäväksi tai jotka perussäännön mukaan kuuluvat Euroopan tuomioistuimen toimivaltaan. Perussäännössä voidaan määrätä, että yleisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan muunkinlaisia kanteita.

Yleisen oikeusasteen tuomioistuimen tämän kohdan nojalla tekemiin päätöksiin voidaan vain oikeuskysymysten osalta ja unionin tuomioistuimen perussäännössä määrätyn edellytyksin ja rajoituksin hakea muutosta Euroopan tuomioistuimelta.

2. Yleisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan [III-260 (ent. 225 a) artiklan] mukaisesti perustettujen erityistuomioistuinten päätöksiä koskevat muutoksenhaut.

Yleisen oikeusasteen tuomioistuimen tämän kohdan nojalla tekemät päätökset voidaan perussäännössä määrätyn edellytyksin ja rajoituksin poikkeuksellisesti käsitellä uudelleen Euroopan tuomioistuimessa, jos asia voi vakavasti vahingoittaa unionin oikeuden yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta.

3. Yleisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan [III-271 (ent. 234) artiklan] nojalla esitetyt ennakkoratkaisupyynnöt unionin tuomioistuimen perussäännössä määrättyissä erityisasioissa.

Jos yleisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että asian edellyttämä periaatepäätös voi loukata unionin oikeuden yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta, se voi siirtää asian Euroopan tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Yleisen oikeusasteen tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymyksissä tekemät päätökset voidaan perussäännössä määrätyn edellytyksin ja rajoituksin poikkeuksellisesti käsitellä uudelleen Euroopan tuomioistuimessa, jos asia voi vakavasti vahingoittaa unionin oikeuden yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta.

III-260 artikla (ent. 225 a artikla)

1. Eurooppalailla voidaan perustaa yleisen oikeusasteen tuomioistuimen yhteyteen erityistuomioistuimia, joiden tehtävänä on ratkaista ensimmäisenä oikeusasteena tietynlaiset erityisasioissa nostetut kanteet. Laki annetaan joko komission ehdotuksesta ja kun unionin tuomioistuinta on kuultu tai unionin tuomioistuimen pyynnöstä ja kun komissiota on kuultu.

2. Erityistuomioistuimen perustamista koskevassa eurooppalaissa vahvistetaan kyseisen tuomioistuimen kokoonpanoa koskevat säännöt ja määritellään sille annettavat toimivaltuudet.

3. Erityistuomioistuinten päätöksiin voidaan hakea muutosta yleisen oikeusasteen tuomioistuimelta vain oikeuskysymysten osalta tai, jos erityistuomioistuimen perustamista koskevassa eurooppalaissa niin säädetään, myös asiakysymysten osalta.

4. Erityistuomioistuinten jäsenet valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka ovat päteviä tuomarin virkaan. Ministerineuvosto nimittää heidät yksimielisesti.

5. Erityistuomioistuimet hyväksyvät työjärjestyksensä yhteisymmärryksessä unionin tuomioistuimen kanssa. Työjärjestykselle tarvitaan ministerineuvoston antama hyväksyminen.

6. Jollei erityistuomioistuimen perustamista koskevasta eurooppalaista muuta johdu, erityistuomioistuimiin sovelletaan, mitä perustuslaissa ja unionin tuomioistuimen perussäännössä määrätään unionin tuomioistuimesta.

III-261 artikla (ent. 226 artikla)

Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille perustuslain mukaan kuuluvan velvollisuuden, komissio antaa asiasta lausunnon perusteluineen varattuaan ensin sille valtiolle, jota asia koskee, tilaisuuden esittää huomautuksensa.

Jos valtio, jota asia koskee, ei noudata lausuntoa komission asettamassa määräajassa, komissio voi saattaa asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

III-262 artikla (ent. 227 artikla)

Jos jäsenvaltio katsoo, että toinen jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille perustuslain mukaan kuuluvan velvollisuuden, se voi saattaa asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Ennen kuin jäsenvaltio nostaa toista jäsenvaltiota vastaan kanteen, joka perustuu väitteeseen perustuslaissa määrätyn velvollisuuden rikkomisesta, sen on saatettava asia komission käsiteltäväksi.

Komissio antaa lausunnon perusteluineen sen jälkeen, kun valtioilla, joita asia koskee, on ollut tilaisuus kirjallisesti ja suullisesti esittää huomautuksensa asiasta ja vastapuolen huomautuksista.

Ellei komissio ole antanut lausuntoa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on saatettu sen käsiteltäväksi, lausunnon puuttuminen ei estä saattamista asiaa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

III-263 artikla (ent. 228 artikla)

1. Jos unionin tuomioistuin toteaa, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille perustuslain mukaan kuuluvan velvollisuuden, jäsenvaltion on toteutettava unionin tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet.

2. Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole toteuttanut unionin tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä, komissio voi saattaa asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi varattuaan ensin kyseiselle valtiolle tilaisuuden esittää huomautuksensa. Komissio ilmoittaa samalla sen kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon määrän, joka asianomaisen jäsenvaltion tulisi sen käsityksen mukaan olosuhteet huomioon ottaen suorittaa.

Jos unionin tuomioistuin toteaa, että jäsenvaltio, jota asia koskee, ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon.

Tämä menettely ei rajoita [III-262 (ent. 227) artiklan] soveltamista.

3. Kun komissio saattaa asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi [III-261 (ent. 226) artiklan] nojalla katsottuaan, että jäsenvaltio, jota asia koskee, on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa toimenpiteistä, joilla eurooppapuitelaki saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio voi, jos se katsoo tämän aiheelliseksi, pyytää samassa kanteessa unionin tuomioistuinta määräämään jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen tai uhkasakon siinä tapauksessa, että tuomioistuin toteaa laiminlyönnin. Jos unionin tuomioistuin hyväksyy komission pyynnön, kyseinen suoritus on maksettava tuomioissa annetun määräajan kuluessa.

III-264 artikla (ent. 229 artikla)

Ministerineuvoston eurooppalailla tai -asetuksilla voidaan antaa unionin tuomioistuimelle täysi harkintavalta niissä säädettyjen seuraamusten osalta.

III-265 artikla (ent. 229 a artikla)

Eurooppalailla unionin tuomioistuimelle voidaan antaa kyseisessä eurooppalaissa määritellyssä laajuudessa toimivalta ratkaista riitoja, jotka liittyvät sellaisten perustuslain nojalla annettujen säädösten soveltamiseen, joilla luodaan eurooppalainen teollis- ja tekijänoikeuksien suoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta perustuslain muiden määräysten soveltamista.

III-266 artikla (ent. 230 artikla)

1. Unionin tuomioistuin valvoo eurooppalakien ja -puitelakien ja ministerineuvoston, komission ja Euroopan keskuspankin säädösten laillisuutta, suosituksia ja lausuntoja lukuun ottamatta, sekä Euroopan parlamentin sellaisten säädösten laillisuutta, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin. Unionin tuomioistuin valvoo myös unionin elinten ja erillisvirastojen sellaisten säädösten laillisuutta, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin.
2. Tässä tarkoituksessa unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista jäsenvaltion, Euroopan parlamentin, ministerineuvoston tai komission nostama kanne, jonka perusteena on toimivallan puuttuminen, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, tämän perustuslain tai sen soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen taikka harkintavallan väärinkäyttö.
3. Unionin tuomioistuimella on samoin edellytyksin toimivalta ratkaista tilintarkastustuomioistuimen ja Euroopan keskuspankin ja alueiden komitean oikeuksiensa turvaamiseksi nostamat kanteet.
4. Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi samoin edellytyksin nostaa kanteen hänelle osoitetusta säädöksestä tai säädöksestä, joka koskee häntä suoraan ja erikseen, sekä muusta kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytystä säädöksestä, joka koskee häntä suoraan ja joka ei sisällä täytäntöönpanotoimenpiteitä.
5. Unionin elinten ja erillisvirastojen perustamissäädöksissä voidaan säätää erityisistä edellytyksistä ja menettelysäännöistä, jotka koskevat luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön kannetta kyseisten elinten tai erillisvirastojen sellaisista säädöksistä, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia.
6. Tässä artiklassa tarkoitettu kanne on pantava vireille kahden kuukauden kuluessa säädöksen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi, taikka jollei säädöstä ole julkaistu tai annettu tiedoksi, kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut siitä tiedon.

III-267 artikla (ent. 231 artikla) ~~III-269 artikla~~

Jos kanne on aiheellinen, unionin tuomioistuin julistaa säädöksen mitättömäksi.

Tarpeelliseksi katsomissaan tapauksissa tuomioistuin toteaa, miltä osin mitättömäksi julistetun säädöksen vaikutuksia kuitenkin on pidettävä pysyvinä.

III-268 artikla (ent. 232 artikla)

Jos Euroopan parlamentti, ministerineuvosto, komissio tai Euroopan keskuspankki perustuslain vastaisesti laiminlyö ratkaisun tekemisen, jäsenvaltiot tai muut unionin toimielimet voivat saattaa asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi laiminlyönnin toteamiseksi. Tätä määräystä sovelletaan samoin edellytyksin unionin elimiin ja erillisvirastoihin, jotka laiminlyövät ratkaisun tekemisen.

Kanne otetaan käsiteltäväksi vain, jos kyseistä toimielintä, elintä tai erillisvirastoa on ensin kehotettu tekemään ratkaisu. Jollei toimielin, elin tai erillisvirasto ole määritellyt kantaansa kahden kuukauden kuluessa mainitusta kehotuksesta, kanne voidaan panna vireille uuden kahden kuukauden määräajan kuluessa.

Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi edellisissä kohdissa määrätyin edellytyksin kannella unionin tuomioistuimeen siitä, että unionin toimielin, elin tai erillisvirasto on jättänyt antamatta kyseiselle henkilölle osoitettavan jonkin muun säädöksen kuin suosituksen tai lausunnon.

III-269 artikla (ent. 233 artikla)

Toimielimen, elimen tai erillisviraston, jonka säädös on julistettu mitättömäksi tai jonka laiminlyönti on julistettu perustuslain vastaiseksi, on toteutettava unionin tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Tämä velvollisuus ei vaikuta [III-333 (ent. 288) artiklan toisen kohdan] soveltamisesta johtuviin velvollisuuksiin.

III-270 artikla (ent. 234 artikla)

Unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu:

- a) perustuslain tulkinnasta;
- b) unionin toimielimen säädöksen pätevydestä ja tulkinnasta;

Jos tällainen kysymys tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin voi pyytää unionin tuomioistuinta ratkaisemaan sen, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen.

Jos tällainen kysymys tulee esille sellaisessa kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän tuomioistuimen on saatettava kysymys unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Jos tällainen kysymys tulee esille kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa, joka koskee pidätettyä, unionin tuomioistuin tekee ratkaisunsa mahdollisimman pian.

III-271 artikla (ent. 235 artikla)

Unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista [III-333 (ent. 288 artiklan) toisessa kohdassa] tarkoitettua vahingonkorvausta koskevat riidat.

III-272 artikla (ent. SEU:n 46 e artikla)

Jos jäsenvaltio, jota koskee [I-58 artiklan] nojalla tehty Eurooppa-neuvoston tai ministerineuvoston toteamus sitä pyytää, unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa ratkaisu yksinomaan kyseisessä artiklassa olevista menettelyä koskevista säännöistä. Tuomioistuin tekee ratkaisunsa kuukauden kuluessa kyseisestä toteamuksesta.

III-273 artikla (ent. 236 artikla)

Unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista unionin ja sen henkilöstön väliset riidat unionin virkamiesten henkilöstösäännöissä määrätyn tai unionin muuhun henkilöstöön sovellettavista palvelussuhteen ehdoista johtuvien rajoitusten ja edellytysten.

III-274 artikla (ent. 237 artikla)

Unionin tuomioistuimella on jäljempänä määrätyn rajoitusten toimivalta ratkaista riidat, jotka koskevat:

- a) Euroopan investointipankin perussäännöstä johtuvien jäsenvaltioiden velvollisuuksien täyttämistä. Pankin hallintoneuvostolla on tällöin samat valtuudet kuin komissiolla [III-261 (ent. 226) artiklan] mukaan;

- b) Euroopan investointipankin valtuuston ratkaisuja. Jokainen jäsenvaltio, komissio tai pankin hallintoneuvosto voi nostaa kanteen asiassa [III-266 (ent. 230) artiklassa] määrätyn edellytyksin;
- c) Euroopan investointipankin hallintoneuvoston ratkaisuja. Kanteen asiassa voi nostaa vain jäsenvaltio tai komissio [III-266 (ent. 230) artiklassa] määrätyn edellytyksin ja vain sillä perusteella, että pankin perussäännön 21 artiklan 2 ja 5–7 kohdassa määrättyä menettelyä ei ole noudatettu;
- d) perustuslaista sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä johtuvien kansallisten keskuspankkien velvollisuuksien täyttämistä. Tässä yhteydessä Euroopan keskuspankin neuvostolla on kansallisten keskuspankkien suhteen samat valtuudet kuin komissiolla [III-261 (ent. 226) artiklan] mukaan jäsenvaltioiden suhteen. Jos unionin tuomioistuimella toteaa, että kansallinen keskuspankki on jättänyt täyttämättä sille perustuslain mukaan kuuluvan velvollisuuden, tuon pankin on toteutettava unionin tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

III-275 artikla (ent. 238 artikla)

Unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista asia unionin tekemässä tai sen puolesta tehdyssä julkis- tai yksityisoikeudellisessa sopimuksessa olevan välityslausekkeen nojalla.

III-276 artikla (ent. 239 artikla)

Unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista jokainen jäsenvaltioiden välinen riita, joka on yhteydessä perustuslain kohteeseen, jos asia saatetaan sen käsiteltäväksi välityssopimuksen nojalla.

III-277 artikla (ent. 240 artikla)

Jollei toimivaltaa ole perustuslailla annettu unionin tuomioistuimelle, riidat, joissa unioni on asianosainen, eivät unionin asianosaisuuden perusteella ole jäsenvaltioiden tuomioistuinten tuomiovallan ulkopuolella.

III-278 artikla (ent. 240 a artikla)

Unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa [I-39 ja I-40 artiklan] suhteen eikä [III osan V osaston II luvun] määräysten suhteen, jotka koskevat yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

Unionin tuomioistuimella on kuitenkin toimivalta ratkaista 266 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen ehtojen mukaisesti esitetyt kanteet, jotka koskevat luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle osoitetun, neuvoston III-193 artiklan nojalla hyväksymän rajoitustoimenpiteen laillisuuden tutkimista.

III-279 artikla (ent. 240 b artikla)

Käyttäessään vapautteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskeviin [III osaston IV luvun 3 ja 4 jakson] määräyksiin liittyvää toimivaltaansa unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa tarkastaa jäsenvaltion poliisiviranomaisen tai lain noudattamista valvovan muun viranomaisen toteuttamien toimien pätevyyttä tai oikeasuhteisuutta tai antaa ratkaisua niiden velvollisuuksien täyttämistä, joita jäsenvaltioilla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi sekä sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi, jos nämä toimet kuuluvat jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön piiriin.

III-280 artikla (ent. 292 artikla)

Jäsenvaltiot sitoutuvat ratkaisemaan tämän perustuslain tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat ainoastaan siinä määrättyllä tavalla.

III-281 artikla (ent. 241 artikla)

Vaikka [III-266 (ent. 230) artiklan 5 kohdassa] mainittu määräaika on päättynyt, asianosainen voi riidassa, joka koskee eurooppalakia taikka ministerineuvoston, komission tai Euroopan keskuspankin eurooppalakia tai -asetusta, vaatia unionin tuomioistuimessa [III-266 (ent. 230) artiklan toisessa kohdassa] mainitulla perusteella, että säädöstä ei sovelleta.

III-282 artikla (ent. 242 artikla)

Unionin tuomioistuimen käsiteltävänä olevalla kanteella ei ole lykkävää vaikutusta. Unionin tuomioistuin voi kuitenkin määrätä kanteen kohteena olevan säädöksen täytäntöönpanon lykättäväksi, jos se katsoo, että olosuhteet sitä edellyttävät.

III-283 artikla (ent. 243 artikla)

Unionin tuomioistuin voi käsiteltävänä olevassa asiassa päättää tarpeellisista välitoimista.

III-284 artikla (ent. 244 artikla)

Unionin tuomioistuimen tuomiot pannaan täytäntöön noudattaen, mitä [III-303 ent. 256 artiklassa] määrätään.

III-285 artikla (ent. 245 artikla)

Unionin tuomioistuimen perussääntö vahvistetaan pöytäkirjassa.

Perussäännön määräyksiä, lukuun ottamatta sen I osastoa ja 64 artiklaa, voidaan muuttaa eurooppalailla. Laki annetaan joko unionin tuomioistuimen pyynnöstä ja kun komissiota on kuultu tai komission pyynnöstä ja kun unionin tuomioistuinta on kuultu.

6 alajakso

Tilintarkastustuomioistuin

III-286 artikla (ent. 248 artikla)

1. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa unionin kaikkia tuloja ja menoja koskevat tilit. Se tarkastaa myös kaikkien unionin perustamien toimielinten tuloja ja menoja koskevat tilit, jollei toimielimen perustamisasiakirjassa toisin määrätä.

Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja ministerineuvostolle *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistavan lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Lausumaa voidaan täydentää unionin jokaista keskeistä toiminta-alaa koskevilla erityisarvioilla.

2. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa tulojen ja menojen laillisuuden ja asianmukaisuuden sekä sen, että varainhoito on ollut moitteetonta. Se ilmoittaa tällöin erityisesti kaikista epäkohdista.

Tulot tarkastetaan unionin tuloiksi todettujen ja unionille suoritettujen määrien pohjalta.

Menot tarkastetaan maksusitoumusten ja suoritettujen maksujen pohjalta.

Nämä tarkastukset voidaan toimittaa ennen varainhoitovuoden tilinpäätöstä.

3. Tarkastus toimitetaan asiakirjojen perusteella ja tarvittaessa paikalla toimielimissä, unionin puolesta sen tuloja tai menoja hoitavissa elimissä ja jäsenvaltioissa, mukaan lukien talousarviosta tuloja saavien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden toimitilat. Tarkastus toimitetaan jäsenvaltioissa yhdessä kansallisten tilintarkastuselinten kanssa tai, jollei niillä ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tai laitosten kanssa. Tilintarkastustuomioistuin ja kansalliset tilintarkastuselimet toimivat luottamuksellisessa yhteistyössä riippumattomuutensa säilyttäen. Nämä tilintarkastuselimet taikka viranomaiset tai laitokset ilmoittavat tilintarkastustuomioistuimelle, aikovatko ne osallistua tarkastukseen.

Muiden toimielinten, unionin puolesta sen tuloja tai menoja hoitavien elinten, talousarviosta tuloja saavien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ja jäsenvaltioiden tilintarkastuselinten tai, jollei viimeksi mainituilla ole riittävää toimivaltaa, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tai

laitosten on annettava tilintarkastustuomioistuimelle sen pyynnöstä kaikki asiakirjat ja tiedot, jotka ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi.

Euroopan investointipankin hoitamien unionin menojen ja tulojen osalta tilintarkastustuomioistuimen oikeudesta tutustua pankin hallussa oleviin tietoihin määrätään tilintarkastustuomioistuimen, pankin ja komission välisellä sopimuksella. Jos sopimusta ei ole tehty, tilintarkastustuomioistuimella on kuitenkin oikeus tutustua pankin hoitamien unionin menojen ja tulojen tarkastuksen edellyttämiin tietoihin.

4. Kunkin varainhoitovuoden päätyttyä tilintarkastustuomioistuin laatii vuosikertomuksen. Se toimitetaan muille toimielimille ja julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä yhdessä näiden toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamien vastausten kanssa.

Tilintarkastustuomioistuin voi myös milloin tahansa, varsinkin erityiskertomuksin, esittää huomautuksia erityisistä kysymyksistä sekä antaa muun toimielimen pyynnöstä lausuntoja.

Tilintarkastustuomioistuin antaa vuosikertomuksensa, erityiskertomuksensa ja lausuntonsa jäsentensä enemmistöllä. Se voi kuitenkin perustaa keskuudestaan jaostoja tietynlaisten kertomusten ja lausuntojen hyväksymistä varten tilintarkastustuomioistuimen työjärjestyksessä määrättyin edellytyksin.

Tilintarkastustuomioistuin avustaa Euroopan parlamenttia ja ministerineuvostoa talousarvion toteutumisen valvonnassa.

Tilintarkastustuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä. Työjärjestykselle tarvitaan ministerineuvoston hyväksyntä.

III-287 artikla (ent. 247 artikla)

1. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet valitaan henkilöistä, jotka kotimaassaan kuuluvat tai ovat kuuluneet ulkopuolisiin tilintarkastuselimiin taikka ovat erityisen päteviä tähän tehtävään. Heidän riippumattomuutensa on oltava kiistaton.

2. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet nimitetään kuudeksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenet voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi. Ministerineuvosto tekee eurooppapäätöksen kunkin jäsenvaltion ehdotusten mukaisesti laaditun jäsenluettelon vahvistamisesta. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet valitsevat keskuudestaan tilintarkastustuomioistuimen presidentin kolmeksi vuodeksi. Sama henkilö voidaan valita uudeksi toimikaudeksi.

3. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet hoitavat tehtävänsä unionin yleisen edun mukaisesti täysin riippumattomina.

Tehtävänsä hoitaessaan he eivät pyydä eivätkä ota ohjeita miltään hallitukselta tai muultakaan taholta. He pidättyvät kaikesta, mikä on ristiriidassa heidän tehtävänsä kanssa.

4. Tilintarkastustuomioistuimen jäsenet eivät saa toimikautensa aikana harjoittaa muuta palkallista tai palkatonta ammattitoimintaa. Tehtäväänsä ryhtyessään he antavat juhlallisen vakuutuksen siitä, että he toimikautensa aikana ja sen päätyttyä kunnioittavat tilintarkastustuomioistuimen jäsenyydestä johtuvia velvollisuuksiaan ja varsinkin osoittavat kunniallisuutta ja pidättyvyyttä, kun heille toimikauden päätyttyä tarjotaan tiettyjä tehtäviä tai etuja.

5. Lukuun ottamatta kuolemantapauksia ja niitä tapauksia, joissa jäsenen tilalle nimitetään uusi jäsen tavallisessa järjestyksessä, tilintarkastustuomioistuimen jäsenen tehtävät päättyvät, kun hän eroaa tai tuomioistuin päättää 6 kohdan mukaisesti, että hänet erotetaan.

Jäljellä olevaksi toimikaudeksi nimitetään uusi jäsen.

Jollei kyseessä ole erottaminen, tilintarkastustuomioistuimen jäsen jatkaa tehtävässään, kunnes hänen tilalleen on nimitetty uusi jäsen.

6. Tilintarkastustuomioistuimen jäsen voidaan erottaa tehtävästään taikka häneltä voidaan evätä oikeus eläkkeeseen tai muihin vastaaviin etuuksiin vain, jos unionin tuomioistuin tilintarkastustuomioistuimen pyynnöstä toteaa, että hän ei enää täytä tehtävänsä edellyttämiä vaatimuksia tai siihen kuuluvia velvollisuuksia.

2 JAKSO

UNIONIN NEUVOA-ANTAVAT ELIMET

1 alajakso

Alueiden komitea

III-288 artikla (ent. 263 artikla)

Alueiden komitean jäsenten määrä saa olla korkeintaan 350. Komitean kokoonpano määritellään yksimielisesti hyväksytyllä ministerineuvoston eurooppapäätöksellä.

Komitean jäsenet ja yhtä monta varajäsentä nimitetään viideksi vuodeksi kerrallaan. Sama jäsen tai varajäsen voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.

Ministerineuvosto tekee eurooppapäätöksen kunkin jäsenvaltion ehdotusten mukaisesti laaditun jäsenten ja varajäsenten luettelon vahvistamisesta.

Kun I-31 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tehtävä, jonka perusteella henkilöä ehdotettiin alueiden komitean jäseneksi, päättyy, hänen toimikautensa komiteassa päättyy ilman eri toimenpiteitä ja hänen tilalleen nimitetään samaa menettelyä noudattaen uusi jäsen kyseisen toimikauden loppuun saakka.

Komitean jäsen ei voi samanaikaisesti olla Euroopan parlamentin jäsen.

III-289 artikla (ent. 264 artikla)

Alueiden komitea valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajansa ja työvaliokuntansa kahdeksi ja puoleksi vuodeksi kerrallaan.

Se vahvistaa työjärjestyksensä.

Komitean puheenjohtaja kutsuu komitean koolle Euroopan parlamentin, ministerineuvoston tai komission pyynnöstä. Komitea voi kokoontua myös omasta aloitteestaan.

III-290 artikla (ent. 265 artikla)

Euroopan parlamentti, ministerineuvosto tai komissio kuulee alueiden komiteaa perustuslaissa määrätyissä tapauksissa sekä muissa aiheellisiksi katsomissaan tapauksissa, erityisesti rajojen yli ulottuvan yhteistyön osalta.

Euroopan parlamentti, ministerineuvosto tai komissio voi, jos se katsoo sen tarpeelliseksi, asettaa komitealle lausunnon antamista varten määrääjän, joka on vähintään kuukausi siitä, kun asia on annettu tiedoksi komitean puheenjohtajalle. Määrääjän päätyttyä asiaa voidaan käsitellä, vaikka lausuntoa ei ole annettu.

Euroopan parlamentin, ministerineuvoston tai komission on annettava alueiden komitealle tieto lausuntopyynnöstä, joka on esitetty talous- ja sosiaalikomitealle kuultaessa sitä [III-294 (ent. 262) artiklan] nojalla. Alueiden komitea voi antaa lausunnon asiasta, jos se katsoo, että asiaan liittyy erityisiä alueellisia etuja. Komitea voi antaa lausuntoja myös omasta aloitteestaan tapauksissa, joissa se katsoo sen aiheelliseksi.

Komitean lausunnot sekä selostus käsittelystä annetaan Euroopan parlamentille, ministerineuvostolle ja komissiolle.

2 alajakso

Talous- ja sosiaalikomitea

III-291 artikla (ent. 258 artikla)

Talous- ja sosiaalikomitean jäsenten määrä saa olla korkeintaan 350. Komitean kokoonpano määritellään yksimielisesti hyväksytyllä ministerineuvoston eurooppapäätöksellä.

III-292 artikla (ent. 259 artikla)

Talous- ja sosiaalikomitean jäsenet nimitetään viideksi vuodeksi kerrallaan. Sama jäsen voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi. Ministerineuvosto tekee eurooppapäätöksen kunkin jäsenvaltion ehdotusten mukaisesti laaditun jäsenluettelon vahvistamisesta.

Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa komissiota kuultuaan. Se voi hankkia lausunnon sellaisilta talous- ja yhteiskuntaelämän ja kansalaistoiminnan eri aloja edustavilta eurooppalaisilta järjestöiltä, joita unionin toiminta koskee.

III-293 artikla (ent. 260 artikla)

Talous- ja sosiaalikomitea valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajansa ja työvaliokuntansa kahdeksi ja puoleksi vuodeksi kerrallaan.

Se vahvistaa työjärjestyksensä.

Komitean puheenjohtaja kutsuu komitean koolle Euroopan parlamentin, ministerineuvoston tai komission pyynnöstä. Komitea voi kokoontua myös omasta aloitteestaan.

III-294 artikla (ent. 262 artikla)

Euroopan parlamentin, ministerineuvoston tai komission on kuultava talous- ja sosiaalikomiteaa perustuslaissa määrätyissä tapauksissa. Nämä toimielimet voivat kuulla komiteaa kaikissa muissakin tapauksissa. Komitea voi antaa lausuntoja myös omasta aloitteestaan.

Euroopan parlamentti, ministerineuvosto tai komissio voi, jos se katsoo sen tarpeelliseksi, asettaa komitealle lausunnon antamista varten määräajan, joka on vähintään kuukausi siitä, kun asia on annettu tiedoksi komitean puheenjohtajalle. Määräajan päätyttyä asiaa voidaan käsitellä, vaikka lausuntoa ei ole annettu.

Komitean lausunto sekä selostus käsittelystä annetaan Euroopan parlamentille, ministerineuvostolle ja komissiolle.

3 JAKSO

EUROOPAN INVESTOINTIPANKKI

III-295 artikla (ent. 266 artikla)

Euroopan investointipankki on oikeushenkilö.

Euroopan investointipankin jäseniä ovat jäsenvaltiot.

Euroopan investointipankin perussääntö on pöytäkirjassa. Investointipankin perussäännön 4, 11 ja 12 artiklaa sekä 18 artiklan 5 kohtaa voidaan muuttaa eurooppalailla joko Euroopan investointipankin pyynnöstä ja komission kuulemisen jälkeen tai komission ehdotuksesta ja Euroopan investointipankin kuulemisen jälkeen.

III-296 artikla (ent. 267 artikla)

Euroopan investointipankin tehtävänä on unionin edun mukaisesti myötävaikuttaa sisämarkkinoiden tasapainoiseen ja vakaaseen kehitykseen käyttäen sekä pääomamarkkinoita että omia varojaan. Tätä varten pankki voittoa tavoittelematta myöntää lainoja ja antaa takauksia, jotka helpottavat seuraavien hankkeiden rahoittamista kaikilla talouden aloilla:

- a) hankkeet muita heikommin kehittyneiden alueiden kehittämiseksi;
- b) sellaiset hankkeet yritysten nykyaikaistamiseksi tai niiden tuotantoalan muuttamiseksi taikka uusien toiminta-alojen luomiseksi, jotka ovat tarpeen toteutettaessa sisämarkkinoita asteittain, mutta joita ei niiden laajuuden tai laadun vuoksi ole mahdollista täysin rahoittaa kussakin jäsenvaltiossa käytettävissä olevin varoin;
- c) useiden jäsenvaltioiden yhteistä etua koskevat hankkeet, joita ei niiden laajuuden tai laadun vuoksi ole mahdollista täysin rahoittaa kussakin jäsenvaltiossa käytettävissä olevin varoin.

Tehtävänsä suorittaessaan pankki helpottaa investointiohjelmien rahoittamista rakennerahastojen ja muiden unionin rahoitusvälineiden avustustoimien yhteydessä.

4 JAKSO

TOIMIELIMIÄ, ELIMIÄ JA ERILLISVIRASTOJA KOSKEVAT YHTEISET MÄÄRÄYKSET

III-297 artikla (ent. 250 artikla)

1. Silloin kun ministerineuvoston säädös tämän perustuslain mukaan annetaan komission ehdotuksesta, ministerineuvosto voi antaa komission ehdotuksesta poikkeavan säädöksen vain yksimielisesti, jollei [I-54 artiklasta, III-298 (ent. 251) artiklan 10 tai 13 kohdasta ja III-306 (ent. 272) artiklasta] muuta johdu.
2. Kunnes ministerineuvosto on tehnyt ratkaisunsa, komissio voi milloin tahansa unionin säädöksen antamiseen johtavan menettelyn aikana muuttaa ehdotustaan.

III-298 artikla (ent. 251 artikla)

1. Silloin kun eurooppalait ja -puitelait annetaan perustuslain mukaan tavanomaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, noudatetaan seuraavia määräyksiä.
2. Komissio antaa ehdotuksen Euroopan parlamentille ja ministerineuvostolle.

Ensimmäinen käsittely

3. Euroopan parlamentti vahvistaa ensimmäisen käsittelyn kantansa ja ilmoittaa sen ministerineuvostolle.
4. Jos ministerineuvosto hyväksyy Euroopan parlamentin kannan, ehdotettu säädös annetaan.
5. Jos ministerineuvosto ei hyväksy Euroopan parlamentin kantaa, se vahvistaa ensimmäisen käsittelyn kantansa ja ilmoittaa sen Euroopan parlamentille.
6. Ministerineuvosto antaa Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen niistä perusteista, jotka ovat johtaneet neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan vahvistamiseen. Komissio antaa Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen omasta kannastaan.

Toinen käsittely

7. Jos Euroopan parlamentti kolmen kuukauden kuluessa edellä tarkoitettua ilmoituksesta:
 - a) hyväksyy ministerineuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan tai ei ole ilmoittanut kantaansa, ehdotettu säädös katsotaan annetuksi;
 - b) hylkää jäsentensä enemmistöllä ministerineuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan, ehdotettua säädöstä ei katsota annetuksi;
 - c) tekee jäsentensä enemmistöllä ehdotuksia tarkistuksiksi ministerineuvoston ensimmäisen käsittelyn kantaan, tämä tarkistettu sanamuoto toimitetaan ministerineuvostolle sekä komissiolle, joka antaa lausunnon näistä tarkistuksista.

8. Jos ministerineuvosto, joka tekee ratkaisunsa määränemmistöllä, kolmen kuukauden kuluessa Euroopan parlamentin tekemien tarkistusten vastaanottamisesta

- a) hyväksyy kaikki Euroopan parlamentin tekemät tarkistukset, kyseinen säädös katsotaan annetuksi;
- b) ei hyväksy kaikkia tarkistuksia, ministerineuvoston puheenjohtaja yhteisymmärryksessä Euroopan parlamentin puhemiehen kanssa kutsuu kuuden viikon kuluessa sovittelukomitean koolle.

9. Niistä tarkistuksista, joista komissio on antanut kielteisen lausunnon, ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

Sovittelu

10. Sovittelukomiteassa kokoontuvat ministerineuvoston jäsenet tai heidän edustajansa sekä yhtä monta Euroopan parlamenttia edustavaa jäsentä; komitean tehtävänä on ministerineuvoston jäsenten tai heidän edustajiensa määränemmistöllä sekä Euroopan parlamenttia edustavien jäsenten enemmistöllä päästä sopimukseen yhteisestä tekstistä parlamentin ja ministerineuvoston toisessa käsittelyssä vahvistamien kantojen perusteella kuuden viikon kuluessa siitä, kun se on kutsuttu koolle.

11. Komissio osallistuu sovittelukomitean työhön ja tekee tarpeelliset aloitteet edistääkseen Euroopan parlamentin ja ministerineuvoston kantojen lähenemistä.

12. Jos sovittelukomitea ei hyväksy yhteistä tekstiä kuuden viikon kuluessa siitä, kun se on kutsuttu koolle, katsotaan, että ehdotettua säädöstä ei ole annettu.

Kolmas käsittely

13. Jos sovittelukomitea hyväksyy kyseisessä määräajassa yhteisen tekstin, Euroopan parlamentti ratkaisee annettujen äänen enemmistöllä ja ministerineuvosto määränemmistöllä kumpikin kuuden viikon kuluessa tuosta ajankohdasta, annetaanko säädös yhteisen tekstin mukaisena. Jos näin ei tehdä, katsotaan, että sitä ei ole annettu.

14. Euroopan parlamentin tai ministerineuvoston aloitteesta tässä artiklassa määrättyä kolmen kuukauden määräaikaa pidennetään enintään yhdellä kuukaudella ja kuuden viikon määräaikaa vastaavasti enintään kahdella viikolla.

Erityismääräykset

15. Silloin kun perustuslaissa nimenomaisesti määrättyissä tapauksissa laki tai puitelaki käsitellään jäsenvaltioiden ryhmän aloitteesta, Euroopan keskuspankin suosituksesta tai unionin tuomioistuimen taikka Euroopan investointipankin pyynnöstä tavanomaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, 2 kohtaa, 6 kohdan toista virkettä ja 9 kohtaa ei sovelleta.

Euroopan parlamentti ja ministerineuvosto toimittavat komissiolle säädösehdotuksen sekä ensimmäisen ja toisen käsittelyn kantansa.

Euroopan parlamentti tai ministerineuvosto voi pyytää komissiolta lausuntoa milloin tahansa menettelyn aikana. Komissio voi myös antaa lausunnon omasta aloitteestaan. Se voi tarpeelliseksi katsomissaan tapauksissa osallistua sovittelukomitean työskentelyyn 11 kohdassa määrättyin edellytyksin.

III-299 artikla (uusi)

Euroopan parlamentti, ministerineuvosto ja komissio neuvottelevat keskenään ja sopivat yhteisellä sopimuksella yhteistyössään sovellettavista menettelytavoista. Tätä varten ne voivat perustuslakia noudattaen tehdä toimielinten välisiä sopimuksia, jotka voivat olla velvoittavia.

III-300 artikla (uusi)

1. Unionin toimielimet, elimet ja erillisvirastot tukeutuvat tehtäviään hoitaessaan avoimeen, tehokkaaseen ja riippumattomaan eurooppalaiseen hallintoon.
2. Eurooppalailla vahvistetaan tätä varten erityissäännökset, sanotun kuitenkin rajoittamatta [III-329 (ent. 283)] artiklan soveltamista.

III-301 artikla (uusi)

1. Unionin toimielimet, elimet ja erillisvirastot tunnustavat työnsä avoimuuden tärkeyden ja vahvistavat [I-49 artiklan] mukaisesti työjärjestyksissään erityiset säännöt yleisön oikeudesta tutustua asiakirjoihin. Unionin tuomioistuimen ja Euroopan keskuspankin on hallinnollisia tehtäviään hoitaessaan noudatettava I-49 artiklan 3 kohdan määräyksiä.
2. Euroopan parlamentti ja ministerineuvosto huolehtivat lainsäädäntömenettelyihin liittyvien asiakirjojen julkisuudesta.

III-302 artikla (ent. 210 artikla)

1. Ministerineuvosto hyväksyy eurooppa-asetukset ja -päätökset, joissa vahvistetaan:
 - a) Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan, komission puheenjohtajan, unionin ulkoasiainministerin, eurooppakomissaarien ja komissaarien, unionin tuomioistuimen presidentin, sen jäsenten ja kirjaajan sekä yleisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenten ja kirjaajan palkat, heille maksettavat korvaukset sekä heidän eläkkeensä.

- b) tilintarkastustuomioistuimen presidentin ja jäsenten työsuhteen ehdot ja erityisesti heille maksettavat palkat, korvaukset sekä heidän eläkkeensä.

Ministerineuvosto vahvistaa myös palkkaa vastaavat korvaukset.

2. Ministerineuvosto hyväksyy eurooppa-asetukset ja -päätökset, joissa vahvistetaan talous- ja sosiaalikomitean jäsenille maksettavat korvaukset.

III-303 artikla (ent. 256 artikla)

Ministerineuvoston, komission tai Euroopan keskuspankin säädös, jossa määrätään maksuvelvollisuus muulle kuin valtiolle, on täytäntöönpanokelpoinen.

Täytäntöönpanoon sovelletaan sen jäsenvaltion säännöksiä lainkäytöstä riita-asioissa, jonka alueella täytäntöönpano tapahtuu. Täytäntöönpanomääräyksen antaa, tutkimatta muuta kuin täytäntöönpanoasiakirjan oikeaperäisyyden, kansallinen viranomainen, jonka kunkin jäsenvaltion hallitus määrää tähän tehtävään ja josta se ilmoittaa komissiolle ja unionin tuomioistuimelle.

Kun nämä muodollisuudet on hakijan vaatimuksesta täytetty, tämä voi hakea täytäntöönpanoa kansallisen lainsäädännön mukaisesti saattamalla asian suoraan toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

Täytäntöönpanoa voidaan lykätä vain unionin tuomioistuimen päätöksellä. Kansallisten tuomioistuinten toimivaltaan kuuluu kuitenkin tutkia, onko päätös pantu täytäntöön oikeassa järjestyksessä.

II LUKU

VARAINHOITOA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

1 JAKSO

MONIVUOTINEN RAHOITUSKEHYS

III-304 artikla (uusi)

1. Monivuotinen rahoituskehys laaditaan [I-54 (ent. 39 a) artiklan] mukaisesti vähintään viiden vuoden jaksolle.
2. Rahoituskehyksessä vahvistetaan vuosittaiset enimmäismäärät maksusitoumusmäärärahoille menoluokittain ja vuosittainen enimmäismäärä maksumäärärahoille. Menoluokat, joiden lukumäärä on rajoitettu, vastaavat unionin keskeisiä toiminta-aloja.
3. Rahoituskehyksessä määrätään kaikista muista toimenpiteistä, jotka ovat hyödyksi vuotuisen talousarviomenettelyn asianmukaiselle toteuttamiselle.
4. Silloin kun uuden rahoituskehysten vahvistavaa ministerineuvoston eurooppalakia ei ole annettu edellisen rahoituskehysten voimassaolon päättyessä, jatketaan kyseisen jakson viimeistä vuotta koskevien enimmäismäärien ja muiden toimenpiteiden voimassaoloa kunnes kyseinen laki on annettu.
5. Koko rahoituskehysten vahvistamiseen johtavan menettelyn aikana Euroopan parlamentti, ministerineuvosto ja komissio toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet helpottaakseen menettelyn saattamista päätökseen.

2 JAKSO

UNIONIN VUOSITTAINEN TALOUSARVIO

III-305 artikla (ent. 272 artikla)

Varainhoitovuosi alkaa 1 päivänä tammikuuta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta.

III-306 artikla (ent. 272 artikla)

Unionin talousarvion vahvistava eurooppalaki annetaan seuraavien määräysten mukaisesti:

1. Kukin toimielin laatii 1 päivään heinäkuuta mennessä ennakkoarvion menoistaan. Komissio kokoaa nämä ennakkoarviot talousarvioesitykseen. Se liittää siihen lausunnon, jossa voi olla toisenlaisia arvioita.

Talousarvioesityksessä on arvio tuloista ja arvio menoista.

Komissio voi muuttaa talousarvioesitystä menettelyn aikana 5 kohdassa tarkoitetun sovittelukomitean koollekutsumiseen saakka.

2. Komissio toimittaa talousarvioesityksen Euroopan parlamentille ja ministerineuvostolle viimeistään 1 päivänä syyskuuta sitä varainhoitovuotta edeltävänä vuonna, jota esitys koskee.

3. Ministerineuvosto vahvistaa kantansa talousarvioesitykseen ja ilmoittaa sen Euroopan parlamentille viimeistään 1 päivänä lokakuuta sitä varainhoitovuotta edeltävänä vuonna, jota esitys koskee. Ministerineuvosto antaa Euroopan parlamentille täydellisen selvityksen niistä perusteista, jotka ovat johtaneet ministerineuvoston kannan vahvistamiseen.

4. Jos Euroopan parlamentti neljänkymmenen kahden päivän kuluessa edellä tarkoitetusta ilmoituksesta

- a) hyväksyy ministerineuvoston kannan tai ei ole ilmoittanut kantaansa, talousarviota koskeva eurooppalaki katsotaan annetuksi;
- b) esittää jäsentensä enemmistöllä tarkistuksia ministerineuvoston kantaan, tämä tarkistettu teksti toimitetaan ministerineuvostolle ja komissiolle. Euroopan parlamentin puhemies yhteisymmärryksessä ministerineuvoston puheenjohtajan kanssa kutsuu viipymättä sovittelukomitean koolle.

Sovittelukomitea ei kokoonnu, jos ministerineuvosto ilmoittaa kymmenen päivän kuluessa Euroopan parlamentille, että se hyväksyy kaikki tämän esittämät tarkistukset.

5. Sovittelukomiteassa kokoontuvat ministerineuvoston jäsenet tai heidän edustajansa sekä yhtä monta Euroopan parlamenttia edustavaa jäsentä; sen tehtävänä on ministerineuvoston jäsenten tai heidän edustajiensa määräenemmistöllä sekä Euroopan parlamenttia edustavien jäsenten enemmistöllä päästä sopimukseen yhteisestä tekstistä Euroopan parlamentin ja ministerineuvoston kantojen pohjalta kahdenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun se on kutsuttu koolle.

6. Komissio osallistuu sovittelukomitean työhön ja tekee tarpeelliset aloitteet edistääkseen Euroopan parlamentin ja ministerineuvoston kantojen lähenemistä.

7. Jos sovittelukomitea hyväksyy 5 kohdassa tarkoitettussa kahdenkymmenen päivän määräajassa yhteisen tekstin, Euroopan parlamentti ratkaisee annettujen äänten enemmistöllä ja ministerineuvosto määräenemmistöllä kumpikin neljäntoista päivän kuluessa kyseisestä päivästä, hyväksytäänkö yhteinen teksti.

8. Jos sovittelukomitea ei hyväksy 5 kohdassa tarkoitettussa kahdenkymmenen päivän määräajassa yhteistä tekstiä tai jos ministerineuvosto hylkää yhteisen tekstin, Euroopan parlamentti voi neljäntoista päivän kuluessa jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä vahvistaa tarkistusehdotuksensa. Jos Euroopan parlamentin tarkistusehdotusta ei vahvisteta, ministerineuvoston kanta budjettikohtaan, johon kyseinen tarkistusehdotus on tehty, katsotaan hyväksytyksi.

Jos Euroopan parlamentti hylkää yhteisen tekstin jäsentensä enemmistöllä ja kolmella viidesosalla annetuista äänistä, se voi pyytää, että sille annetaan uusi talousarvioesitys.

9. Kun tässä artiklassa määrätty menettely on saatettu päätökseen, Euroopan parlamentin puhemies toteaa talousarviota koskevan eurooppalain lopullisesti vahvistetuksi.

III-307 artikla (ent. 273 artikla)

1. Jollei talousarviota koskevaa eurooppalakiä ole annettu varainhoitovuoden alkuun mennessä, [III-314 (ent. 279) artiklassa] tarkoitettun eurooppalain säännösten mukaisesti menoihin voidaan käyttää kuukausittain kunkin luvun tai kunkin muun jaottelun osalta määrä, joka on enintään yksi kahdestoistaosa edellisen varainhoitovuoden talousarviota koskevaan eurooppalakiin merkityistä määrärahoista; komissio saa kuitenkin käyttää vain määrän, joka on enintään yksi kahdestoistaosa tarkasteltavana olevaan talousarvioesitykseen otetuista määrärahoista.

2. Ministerineuvosto voi komission ehdotuksesta ja noudattaen muita 1 kohdassa määrättyjä ehtoja tehdä eurooppapäätöksen, jossa annetaan lupa menoihin, jotka johtavat siihen, että yksi kahdestoistaosa ylitetään. Ministerineuvosto toimittaa päätöksen välittömästi tiedoksi Euroopan parlamentille.

Kyseisessä eurooppapäätöksessä määrätään tämän artiklan soveltamiseksi tarvittavista varoja koskevista toimenpiteistä.

Päätös tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua sen tekemisestä, jollei Euroopan parlamentti sitä ennen päättä pienentää menoja jäsentensä enemmistöllä tehdyllä ratkaisulla.

III-308 artikla (ent. 271 artikla)

Muut kuin henkilöstömenoihin tarkoitetut määrärahat, joita ei ole käytetty varainhoitovuonna, voidaan [III-314 (ent. 279) artiklassa] tarkoitettussa eurooppalaissa vahvistettavin ehdoin siirtää, mutta vain seuraavalle varainhoitovuodelle.

Määrärahat jaotellaan lukuihin, joissa menot ryhmitellään laatunsa tai käyttötarkoituksensa mukaan ja jaotellaan edelleen [314 (ent. 279) artiklassa] tarkoitettun eurooppalain mukaisesti.

Euroopan parlamentin, ministerineuvoston, komission ja unionin tuomioistuimen määrärahat otetaan talousarvioon erillisinä erinä, sanotun kuitenkin rajoittamatta eräitä yhteisiä menoja koskevaa erityissäätelyä.

3 JAKSO

TALOUSARVION TOTEUTTAMINEN JA VASTUUVAPAUDEN MYÖNTÄMINEN

III-309 artikla (ent. 274 artikla)

Komissio vastaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa [314 (ent. 279) artiklassa] tarkoitetun eurooppalain mukaisesti ja annettujen määrärahojen rajoissa talousarvion toteuttamisesta moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Jäsenvaltiot varmistavat yhteistyössä komission kanssa, että määrärahat käytetään kyseisten periaatteiden mukaisesti.

[314 (ent. 279) artiklassa] tarkoitetussa eurooppalaissa vahvistetaan jäsenvaltioiden valvonta- ja tilintarkastusvelvoitteet talousarvion toteuttamisessa sekä niistä seuraavat tehtävät.

[314 (ent. 279) artiklassa] tarkoitetussa eurooppalaissa vahvistetaan tehtävät ja erityissäännöt siitä, miten kukin toimielin osallistuu omien menojensa toteuttamiseen.

Komissio voi [314 (ent. 279) artiklassa] tarkoitetussa eurooppalaissa säädetyin rajoituksin ja edellytyksin siirtää määrärahoja luvusta toiseen tai alajaottelusta toiseen.

III-310 artikla [ent. 275 artikla]

Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja ministerineuvostolle vuosittain edellisen varainhoitovuoden talousarvion toteuttamista koskevat tilit. Komissio toimittaa niille lisäksi taseen, johon on merkitty unionin varat ja vastuut.

Komissio esittää Euroopan parlamentille ja ministerineuvostolle myös arviointikertomuksen unionin varoista, joka perustuu erityisesti Euroopan parlamentin ja ministerineuvoston [III-311 artiklan (entisen 276 artiklan 3 kohdan)] nojalla antamien huomautusten perusteella toteutetuista toimista saavutettuihin tuloksiin.

III-311 artikla (ent. 276 artikla)

1. Euroopan parlamentti myöntää ministerineuvoston antamasta suosituksesta komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden. Tätä varten se ministerineuvoston jälkeen tutkii [III-310 (ent. 275) artiklassa] tarkoitetut tilit, taseen, ja arviointikertomuksen, tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen ja tarkastettujen toimielinten tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin antamat vastaukset, [III-286 (ent. 248) artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa] tarkoitetun lausuman sekä tilintarkastustuomioistuimen antamat asiaa koskevat erityiskertomukset.

2. Euroopan parlamentti voi, ennen kuin se myöntää vastuuvapauden komissiolle tai muussakin tarkoituksessa, joka liittyy talousarvion toteuttamista koskevien komission toimivaltuuksien käyttämiseen, kutsua komission kuultavaksi menojen käytöstä tai varainkäytön valvonnan järjestelmien toiminnasta. Komissio antaa kaikki tarpeelliset tiedot Euroopan parlamentille sen pyynnöstä.

3. Komissio ryhtyy kaikkiin aiheellisiin toimiin ottaakseen huomioon huomautukset, jotka Euroopan parlamentti on liittänyt vastuuvapauspäätökseensä, tai muut huomautukset, jotka parlamentti on esittänyt menojen käytöstä sekä huomiot, jotka ministerineuvosto on liittänyt vastuuvapauden myöntämisestä antamiinsa suosituksiin.

4. Komissio antaa Euroopan parlamentin tai ministerineuvoston pyynnöstä kertomuksia toimenpiteistä, jotka on toteutettu näiden huomautusten ja huomioiden perusteella, ja erityisesti ohjeista, jotka on annettu talousarvion toteuttamisesta vastuussa oleville. Nämä kertomukset toimitetaan myös tilintarkastustuomioistuimelle.

4 JAKSO

YHTEISET MÄÄRÄYKSET

III-312 artikla (ent. 277 artikla)

Monivuotinen rahoituskehys ja vuosittainen talousarvio laaditaan euroissa.

III-313 artikla (ent. 278 artikla)

Jos komissio antaa asiasta tiedon niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joita asia koskee, se voi muuttaa jonkin jäsenvaltion valuuttana olevat varansa toisen jäsenvaltion valuutaksi siltä osin kuin se on tarpeen niiden käyttämiseksi perustuslaissa määrättyihin tarkoituksiin. Jos komissiolla on rahaa tai rahaksi muunnettavia varoja valuuttoina, joita se tarvitsee, se välttää tällaisia valuutanvaihtoja niin paljon kuin mahdollista.

Komissio asioi kunkin jäsenvaltion, jota asia koskee, kanssa jäsenvaltion nimeämän viranomaisen välityksellä. Rahaliikennettä hoitaessaan komissio käyttää jäsenvaltion setelipankkia tai muuta jäsenvaltion hyväksymää rahalaitosta.

III-314 artikla (ent. 279 artikla)

1. Eurooppalailla:

- a) määritellään varainhoitosäännöt, joissa vahvistetaan varsinkin talousarvion laatimista ja toteuttamista sekä tilinpäätöksen esittämistä ja tilintarkastusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt;
- b) määritellään säännöt varainhoidon valvojien, tulojen ja menojen hyväksyjien ja tilinpitäjien vastuusta sekä järjestetään heidän toimintansa valvonta.

Laki annetaan tilintarkastustuomioistuimen kuulemisen jälkeen.

2. Ministerineuvosto antaa komission ehdotuksesta eurooppa-asetuksen, jolla vahvistetaan ne yksityiskohtaiset säännöt ja se menettely, joita noudattaen unionin omia varoja koskevan sääntelyn mukaiset talousarvioon otetut tulot annetaan komission käyttöön, sekä toimenpiteet, joita tarvittaessa sovelletaan käteisvarojen saamiseksi. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia ja tilintarkastustuomioistuinta kuultuaan.

3. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti 1 päivään tammikuuta 2007 saakka kaikissa tässä artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa.

III-315 artikla (uusi)

Euroopan parlamentti, ministerineuvosto ja komissio huolehtivat siitä, että käytettävissä on varat, joiden avulla unioni voi täyttää oikeudelliset velvoitteensa kolmansia osapuolia kohtaan.

III-316 artikla (uusi)

Euroopan parlamentin puhemiehen sekä ministerineuvoston ja komission puheenjohtajien säännöllisiä tapaamisia järjestetään komission aloitteesta tässä jaksossa tarkoitettujen talousarviomenettelyjen yhteydessä. Puhemies ja puheenjohtajat toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet toimielinten välisten kantojen sovitteluksi ja lähentämiseksi, jotta tämän jakson määräysten täytäntöönpano helpottuisi.

5 JAKSO

PETOSTEN TORJUNTA

III-317 artikla (ent. 280 artikla)

1. Unioni ja jäsenvaltiot suojaavat unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä ja muulta laittomalta toiminnalta tämän artiklan mukaisesti hyväksyttävillä toimenpiteillä. Näiden toimenpiteiden on oltava vaikutukseltaan varoittavia ja sellaisia, että niillä voidaan tarjota tehokas suoja jäsenvaltioissa.
2. Jäsenvaltiot suojelevat unionin taloudellisia etuja petolliselta menettelyltä samanlaisin toimenpitein kuin ne, joilla ne suojelevat omia taloudellisia etujaan.
3. Jäsenvaltiot sovittavat yhteen toimintansa unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi petolliselta menettelyltä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta perustuslain muiden määräysten soveltamista. Tätä varten ne yhdessä komission kanssa järjestävät kiinteän ja säännöllisen yhteistoiminnan toimivaltaisten viranomaisten välillä.
4. Eurooppalailla ja -puitelaila vahvistetaan petosten ehkäisemiseksi ja torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi tarkoituksena tosiasiallisen ja yhtäläisen suojelun tarjoaminen jäsenvaltioissa. Laki annetaan, kun tilintarkastustuomioistuinta on kuultu.
5. Komissio antaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa vuosittain Euroopan parlamentille ja ministerineuvostolle selvityksen tämän artiklan täytäntöönpanemiseksi vahvistetuista toimenpiteistä ja säännöksistä.

III LUKU

TIIVIIMPI YHTEISTYÖ

III-318 artikla (...)

III-319 artikla (ent. J artikla)

Tiiviimmässä yhteistyössä on noudatettava tätä perustuslakia ja unionin lainsäädäntöä.

Tiiviimpi yhteistyö ei saa haitata sisämarkkinoita eikä taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta. Se ei saa luoda esteitä tai aiheuttaa syrjintää jäsenvaltioiden välisessä kaupankäynnissä eikä vääristää niiden välistä kilpailua.

III-320 artikla (ent. K artikla)

Tiiviimmässä yhteistyössä kunnioitetaan niiden jäsenvaltioiden toimivaltaa, oikeuksia ja velvoitteita, jotka eivät osallistu siihen. Tiiviimpään yhteistyöhön osallistumattomat jäsenvaltiot eivät saa estää kyseiseen yhteistyöhön osallistuvia valtioita toteuttamasta yhteistyötä.

III-321 artikla (ent. L artikla)

1. Tiiviimpään yhteistyöhön voivat sitä aloitettaessa osallistua kaikki jäsenvaltiot edellyttäen, että ne täyttävät mahdolliset oikeuden myöntämistä koskevassa eurooppapäätöksessä vahvistetut osallistumisehdot. Siihen voi myös osallistua milloin tahansa sen aikana edellyttäen, että edellä mainittujen mahdollisten ehtojen lisäksi noudatetaan yhteistyön yhteydessä jo hyväksytyjä säädöksiä.

Komissio ja tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot pyrkivät helpottamaan mahdollisimman monen jäsenvaltion osallistumista yhteistyöhön.

2. Komissio ja tarvittaessa unionin ulkoasiainministeri antavat kaikille ministerineuvoston jäsenille sekä Euroopan parlamentille säännöllisesti tietoja tiiviimmän yhteistyön kehityksestä.

III-322 artikla (ent. M artikla)

1. Jäsenvaltiot, jotka haluavat aloittaa keskenään tiiviimmän yhteistyön jollakin perustuslaissa tarkoitettulla alalla, yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa lukuun ottamatta, esittävät asiasta komissiolle pyynnön, jossa ne täsmentävät suunnitellun yhteistyön soveltamisalan ja sen tavoitteet. Komissio voi tehdä asiasta ehdotuksen ministerineuvostolle. Jos komissio ei tee ehdotusta, se ilmoittaa asianomaisille jäsenvaltioille perustelunsa.

Ministerineuvosto tekee komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan eurooppapäätöksen, jolla se myöntää oikeuden toteuttaa tiiviimpää yhteistyötä.

2. Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta jäsenvaltiot, jotka haluavat aloittaa keskenään tiiviimmän yhteistyön, esittävät asiasta pyynnön ministerineuvostolle. Pyyntö toimitetaan unionin ulkoasiainministerille, joka antaa lausuntonsa siitä, onko tiiviimpi yhteistyö johdonmukaista unionin yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan nähden, sekä komissiolle, joka antaa lausunnon erityisesti siitä, onko suunniteltu tiiviimpi yhteistyö johdonmukaista unionin muihin politiikkoihin nähden. Pyyntö annetaan tiedoksi myös Euroopan parlamentille.

Ministerineuvosto tekee eurooppapäätöksen, jolla se myöntää oikeuden toteuttaa tiiviimpää yhteistyötä.

III-323 artikla (ent. N artikla)

1. Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua tiiviimpään yhteistyöhön jollakin III-322 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla alalla, ilmoittaa aikomuksestaan ministerineuvostolle ja komissiolle.

Neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta komissio vahvistaa kyseisen jäsenvaltion osallistumisen. Se toteaa tarvittaessa, että mahdolliset osallistumisehdot täyttyvät, ja hyväksyy tarpeellisina pitämänsä siirtymäkauden toimenpiteet, jotka koskevat tiiviimmän yhteistyön yhteydessä jo hyväksytyjen säädösten soveltamista.

Jos komissio kuitenkin katsoo, että mahdolliset osallistumisehdot eivät täyty, se ilmoittaa kyseisten ehtojen täyttämiseksi toteutettavat toimenpiteet ja asettaa määräajan osallistumispyynnön uutta käsittelyä varten. Se käsittelee pyynnön uudelleen edellisessä alakohdassa olevaa menettelyä noudattaen. Jos komissio katsoo, että mahdolliset osallistumisehdot eivät vielääkään täyty, kyseinen jäsenvaltio voi saattaa asian ministerineuvoston käsiteltäväksi, jolloin ministerineuvosto tekee ratkaisunsa [I-43 artiklan 3 kohdan] mukaisesti. Ministerineuvosto voi myös komission ehdotuksesta hyväksyä toisessa alakohdassa tarkoitettut siirtymäkauden toimenpiteet.

2. Jäsenvaltio, joka haluaa osallistua tiiviimpään yhteistyöhön yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla, ilmoittaa aikomuksestaan ministerineuvostolle, unionin ulkoasiainministerille ja komissiolle.

Ministerineuvosto vahvistaa kyseisen jäsenvaltion osallistumisen unionin ulkoasiainministeriä kuultuaan. Se toteaa tarvittaessa, että mahdolliset osallistumisehdot täyttyvät. Ministerineuvosto voi myös unionin ulkoasiainministerin ehdotuksesta hyväksyä tarpeellisina pitämänsä siirtymäkauden toimenpiteet, jotka koskevat tiiviimmän yhteistyön yhteydessä jo hyväksytyjen säädösten soveltamista. Jos ministerineuvosto kuitenkin katsoo, että mahdolliset osallistumisehdot eivät täyty, se ilmoittaa kyseisten ehtojen täyttämiseksi toteutettavat toimenpiteet ja asettaa määräajan osallistumispyynnön uutta käsittelyä varten.

Tätä kohtaa sovellettaessa ministerineuvosto tekee ratkaisunsa [I-43 artiklan 3 kohdan] mukaisesti.

III-324 artikla (ent. O artikla)

Tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta aiheutuvista muista kuin toimielinten hallintomenoista vastaavat yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot, ellei ministerineuvosto Euroopan parlamenttia kuultuaan yksimielisesti toisin päätä kaikkien jäsentensä kokoonpanossa.

III-324 a artikla

Kun jossakin tämän perustuslain määräyksessä, jota voidaan soveltaa tiiviimpään yhteistyöhön, määrätään, että neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti, neuvosto, joka tekee ratkaisunsa yksimielisesti I-43 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen menettelysääntöjen mukaisesti, voi omasta aloitteestaan päättää, että se tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä.

Kun jossakin tämän perustuslain määräyksessä, jota voidaan soveltaa tiiviimpään yhteistyöhön, määrätään, että neuvosto antaa lakeja ja puitelakeja erityisessä lainsäätämisyjärjestyksessä, neuvosto, joka tekee ratkaisunsa yksimielisesti I-43 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen menettelysääntöjen mukaisesti, voi omasta aloitteestaan päättää, että se tekee ratkaisunsa tavanomaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Neuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

III-325 artikla (ent. P artikla)

Ministerineuvosto ja komissio varmistavat, että tiiviimmän yhteistyön alalla toteutetut toimet ovat johdonmukaisia keskenään sekä unionin politiikkoihin nähden, ja ne toimivat tätä varten yhteistyössä.

VII OSASTO

YHTEISET MÄÄRÄYKSET

III-326 artikla (ent. 299 artikla)

Ottaen huomioon Ranskan merentakaisien departementtien, Azorien, Madeiran ja Kanariansaarten rakenteellinen, sosiaalinen ja taloudellinen tilanne, jota vaikeuttaa niiden syrjäinen sijainti, saaristoluonne, pieni koko, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto sekä taloudellinen riippuvuus muutamista harvoista tuotteista, jotka sen vuoksi, että ne ovat pysyviä tekijöitä ja niillä on yhteisvaikutuksia, haittaavat suuresti näiden alueiden kehitystä, ministerineuvosto hyväksyy komission ehdotuksesta eurooppa-asetuksia ja -päätöksiä, joiden tarkoituksena on erityisesti määrittellä ne edellytykset, joilla perustuslakia sovelletaan kyseisiin alueisiin, mukaan lukien yhteiset politiikat. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Ensimmäisessä kohdassa tarkoitetut toimenpiteet koskevat erityisesti tulli- ja kauppapolitiikkaa, veropolitiikkaa, tullittomia alueita, maatalous- ja kalastuspolitiikkaa, raaka-aineiden ja välttämättömien kulutustavaroiden toimittamiseksi, valtiontukia sekä edellytyksiä rakennerahastoihin ja laaja-alaisiin unionin ohjelmiin osallistumiselle.

Ministerineuvosto hyväksyy ensimmäisessä kohdassa tarkoitetut toimenpiteet syrjäisimpien alueiden erityispiirteet ja rajoitukset huomioon ottaen ja heikentämättä unionin oikeusjärjestyksen, sisämarkkinat ja yhteiset politiikat mukaan luettuina, yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta.

III-327 artikla (ent. 295 artikla)

Perustuslailla ei puututa jäsenvaltioiden omistusoikeusjärjestelmiin.

III-328 artikla (ent. 282 artikla)

Unionilla on kaikissa jäsenvaltioissa laajan kansallisen lainsäädännön mukaan oikeushenkilöllä oleva oikeuskelpoisuus; se voi erityisesti hankkia ja luovuttaa irtainta ja kiinteää omaisuutta sekä esiintyä kantajana ja vastaajana oikeudenkäynneissä. Tällöin unionia edustaa komissio. Toimielinten toimintaan liittyvissä kysymyksissä unionia kuitenkin edustaa kukin toimielin itse hallinnollisen riippumattomuutensa puitteissa.

III-329 artikla (ent. 283 artikla)

Unionin virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt ja unionin muuta henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot vahvistetaan eurooppalailla. Laki annetaan, kun muita toimielimiä, joita asia koskee, on kuultu.

III-330 artikla (ent. 284 artikla)

Komissio voi sille uskottujen tehtävien hoitamiseksi, niissä rajoissa ja niillä edellytyksin, jotka vahvistetaan ministerineuvoston yksinkertaisella enemmistöllä antamassa eurooppa-asetuksessa tai -päätöksessä, hankkia kaikki tarvittavat tiedot ja toimittaa kaikki tarvittavat tarkastukset.

III-331 artikla (ent. 285 artikla)

1. Unionin toiminnan kannalta tarpeellisten tilastojen tuottamisen edellyttämät toimenpiteet vahvistetaan eurooppalailla tai -puitelailta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 5 artiklan noudattamista.

2. Tilastojen laatimisessa noudatetaan puolueettomuutta, luotettavuutta, objektiivisuutta, tieteellistä riippumattomuutta, kustannustehokkuutta ja tilastosalaisuutta; tilastojen laatimisesta ei saa aiheutua kohtuutonta rasitetta taloudellisille toimijoille.

III-332 artikla (ent. 287 artikla)

Unionin toimielimen jäsen, komitean jäsen, unionin virkamies tai muu unionin henkilöstöön kuuluva ei saa, tehtävänsä päätyttyäkään, ilmaista salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja eikä varsinkaan tietoja yrityksistä taikka niiden liikesuhteista tai kustannustekijöistä.

III-333 artikla (ent. 288 artikla)

Sopimussuhteeseen perustuva unionin vastuu määräytyy kyseiseen sopimukseen sovellettavan lainsäädännön mukaan.

Sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella unioni korvaa toimielintensä ja henkilöstönsä tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti.

Mitä toisessa kohdassa määrätään, sovelletaan samoin edellytyksin myös Euroopan keskuspankin ja sen henkilöstön tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon korvaamiseen.

Yhteisön henkilöstöön kuuluvien henkilökohtaisesta vastuusta unionia kohtaan määrätään heihin sovellettavissa henkilöstösäännöissä tai heitä koskevissa palvelussuhteen ehdoissa.

III-334 artikla (ent. 289 artikla)

Jäsenvaltioiden hallitukset vahvistavat yhteisellä sopimuksella unionin toimielinten kotipaikan.

III-335 artikla (ent. 290 artikla)

Ministerineuvosto antaa yksimielisesti eurooppa-asetuksen, jolla vahvistetaan unionin toimielimissä käytettäviä kieliä koskeva järjestely, sanotun kuitenkin rajoittamatta unionin tuomioistuimen perussäännön soveltamista.

III-336 artikla (ent. 291 artikla)

Unionilla on jäsenvaltioiden alueella Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyssä pöytäkirjassa määrättyin edellytyksin ne erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen yhteisön tehtävien toteuttamiseksi. Sama koskee Euroopan keskuspankkia ja Euroopan investointipankkia.

III-337 artikla (ent. 307 artikla)

Tämä perustuslaki ei vaikuta sellaisiin oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka johtuvat yhden tai useamman jäsenvaltion yhden tai useamman kolmannen maan kanssa ennen 1 päivää tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, ennen liittymispäivää tekemästä sopimuksesta.

Siltä osin kuin tällaiset sopimukset eivät ole sopusoinnussa tämän perustuslain kanssa, asianomaiset jäsenvaltiot käyttävät kaikkia aiheellisia keinoja todettujen ristiriitojen poistamiseksi. Tällöin jäsenvaltiot tarvittaessa avustavat toisiaan ja tapauksissa, joissa se on aiheellista, vahvistavat yhteisen kannan.

Soveltaessaan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuja sopimuksia jäsenvaltiot ottavat huomioon sen, että ne edut, jotka kukin jäsenvaltio on tässä perustuslaissa myöntänyt, ovat erottamaton osa unionia ja liittyvät sen vuoksi kiinteästi yhteisten toimielinten perustamiseen ja niille annettuun toimivaltaan sekä siihen, että kaikki jäsenvaltiot myöntävät samat edut.

III-338 artikla (ent. 296 artikla)

1. Perustuslaki ei estä soveltamasta seuraavia sääntöjä:
 - a) mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusetujensa vastaiseksi;
 - b) jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi ja jotka liittyvät aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan; nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan saa heikentää sellaisten tuotteiden kilpailun edellytyksiä sisämarkkinoilla, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön.
2. Ministerineuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta tehdä eurooppapäätöksen sen luettelon muuttamisesta, jonka se on vahvistanut 15 päivänä huhtikuuta 1958 tuotteista, joihin sovelletaan 1 kohdan b alakohtaa.

PÖYTÄKIRJA EURATOM-SOPIMUKSEN MUUTTAMISESTA

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

MUISTUTTAVAT sen tärkeydestä, että Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräykset tuottavat edelleen täysimääräisesti oikeusvaikutuksia,

HALUAVAT kuitenkin mukauttaa kyseisen sopimuksen uusiin sääntöihin, jotka vahvistetaan Euroopan unionin perustuslaista tehdyssä sopimuksessa erityisesti institutionaalisten ja varainhoitoa koskevien asioiden osalta,

OVAT SOPINEET seuraavista Euroopan unionin perustuslaista tehtyyn sopimukseen liitettävistä määräyksistä, joilla muutetaan Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimusta seuraavasti:

~~1~~ artikla

~~Korvataan sana "yhteisö" sanalla "unioni".~~

~~Kumotaan 184 artikla.~~

2 artikla

Kumotaan 3 artikla.

3 artikla

Korvataan III osaston otsikko "Institutionaaliset määräykset" seuraavalla otsikolla: "Institutionaaliset ja varainhoitoa koskevat määräykset".

4 artikla

Korvataan 107 artikla seuraavasti:

"107 artikla

Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen institutionaalisia ja varainhoitoa koskevia määräyksiä (I-18–I-38 artikla, I-52–I-55 artikla ja III-227–III-316 artikla) sekä mainitun sopimuksen I-58 artiklaa sovelletaan tämän sopimuksen alaan kuuluvissa asioissa, tämän kuitenkin rajoittamatta 134, 135, 144, 145, 157, 171, 172, 174 ja 176 artiklan erityismääräysten soveltamista."

2. Kumotaan 107 a-133, 136-143, 146-156, 158-170, 173, 173 a, 175 ja 177-183 a artikla.

5 artikla

Korvataan IV osaston otsikko "Varainhoitoa koskevat määräykset" seuraavalla otsikolla:

"Varainhoitoa koskevat erityismääräykset"

6 artikla

Korvataan 38 artiklan kolmannessa kohdassa ja 82 artiklassa kolmannessa kohdassa olevat viittaukset 141 ja 142 artiklaan viittauksilla Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen III-261 ja III-262 artiklaan.

Korvataan 171 artiklan 2 kohdassa, 175 artiklan ensimmäisessä kohdassa ja 176 artiklan 3 kohdassa oleva viittaus 183 artiklaan viittauksella Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen III-314 artiklaan.

Korvataan 172 artiklan 4 kohdassa oleva viittaus 177 artiklan 5 kohtaan viittauksilla Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen III-306 artiklaan.

Korvataan 18 artiklan viimeisessä kohdassa ja 83 artiklan 2 kohdassa oleva viittaus 164 artiklaan viittauksilla Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen III-303 artiklaan.

Korvataan 38 ja 82 artiklassa oleva sana "direktiivi" sanalla "eurooppapäätös".

Korvataan perustamissopimuksessa sana "päätös" sanalla "eurooppapäätös".

7 artikla

Korvataan 190 artikla seuraavasti:

"Ministerineuvosto vahvistaa yksimielisesti unionin toimielimissä käytettäviä kieliä koskevan sääntelyn, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön määräysten soveltamista."

8 artikla

Muutetaan 198 artikla seuraavasti:

"a) Tätä sopimusta ei sovelleta Färsaariin."

9 artikla

Muutetaan 201 artikla seuraavasti:

"Unioni toteuttaa taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön kanssa kiinteän yhteistoiminnan, jota koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan yhteisellä sopimuksella."

10 artikla

Muutetaan 206 artikla seuraavasti:

"Unioni voi tehdä yhden tai useamman valtion tai kansainvälisen järjestön kanssa sopimuksia assosioinnista, joka koskee vastavuoroisia oikeuksia ja velvollisuuksia, yhteistä toimintaa ja erityismenettelyjä.

Ministerineuvosto tekee nämä sopimukset yksimielisesti ja Euroopan parlamenttia kuultuaan.

Jos nämä sopimukset edellyttävät tämän sopimuksen muuttamista, muutokset on ennalta hyväksyttävä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen IV-6 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen."

PÖYTÄKIRJA EURORYHMÄSTÄ

Korkeat sopimuspuolet, jotka

haluavat parantaa voimakkaamman talouskasvun edellytyksiä Euroopassa ja edistää sen vuoksi talouspolitiikan yhä tiiviimpää yhteensovittamista euroalueella,

ovat tietoisia siitä, että on tarpeen antaa erityismääräyksiä vuoropuhelun tiivistämiseksi euroalueen valtioiden välillä, kunnes unionin kaikki jäsenvaltiot ovat liittyneet euroalueeseen,

ovat sopineet seuraavista määräyksistä, jotka liitetään perustuslakiin:

1 artikla

Euroalueen valtioiden ministerit kokoontuvat keskenään epävirallisiin kokouksiin. Näitä kokouksia pidetään tarvittaessa, ja niissä keskustellaan aiheista, jotka liittyvät valtioiden erityisvastuuseen yhteisen rahan osalta. Komissio ja Euroopan keskuspankki kutsutaan osallistumaan näihin kokouksiin, joiden valmistelusta huolehtivat euroalueeseen osallistuvien talouksien valtiovarainministerien edustajat.

2 artikla

Euroalueen valtioiden ministerit valitsevat puheenjohtajan kahden ja puolen vuoden toimikaudeksi euroalueen jäsenvaltioiden enemmistöllä.

**JULISTUS EUROOPAN ULKOISEN TOIMINNAN
YKSIKÖN PERUSTAMISESTA**

"Valmistelukunta toteaa, että perustuslain I-27 artiklassa tarkoitetun tulevan unionin ulkoasiainministerin avustamiseksi hänen tehtäviensä hoidossa **neuvoston ja komission on tarpeen, Euroopan parlamentin oikeuksia rajoittamatta, sopia** siitä, että ministerin alaisuuteen perustetaan yhteinen yksikkö (Euroopan ulkoisen toiminnan yksikkö), joka koostuu ministerineuvoston pääsihteeristön ja komission toimivaltaisista yksiköistä lähtöisin olevista virkamiehistä ja jäsenvaltioiden lähettämästä ulkoasiainhallinnon henkilöstöstä.

Perustuslain III-225 artiklassa tarkoitettujen unionin edustustojen henkilöstö kootaan tästä yhteisestä yksiköstä.

Valmistelukunta katsoo, että tarpeelliset järjestelyt yhteisen yksikön perustamiseksi olisi tehtävä ensimmäisen vuoden kuluessa Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen voimaantulosta."

IV OSA

YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

Uusi IV-0 artikla Unionin tunnukset³

Unionin lipussa on sinisellä pohjalla kahdentoista kultaisen tähden muodostama ympyrä.

Unionin hymni on ote Ludwig van Beethovenin yhdeksännen sinfonian Oodista ilolle.

Unionin tunnuslause on : erilaisuudessaan yhdistynyt.

Unionin raha on euro.

Toukokuun yhdeksättä päivää juhlitaan kaikkialla unionissa Eurooppa-päivänä.

IV-1 artikla (ent. A artikla) Aikaisempien perussopimusten kumoaminen

Perustuslaista tehdyn sopimuksen tullessa voimaan kumotaan Euroopan yhteisön perustamissopimus ja sopimus Euroopan unionista sekä perustuslaista tehdyn sopimuksen liitteenä olevassa pöytäkirjassa olevat asiakirjat ja sopimukset, joilla niitä on täydennetty tai muutettu.

IV-2 artikla (ent. B artikla) Oikeudellinen jatkuvuus Euroopan yhteisöön ja Euroopan unioniin nähden

Euroopan yhteisön ja Euroopan unionin kaikki sekä sisäiset että kansainvälisistä sopimuksista johtuvat oikeudet ja velvoitteet, jotka ovat syntyneet ennen perustuslaista tehdyn sopimuksen voimaantuloa aikaisempien sopimusten, pöytäkirjojen tai asiakirjojen nojalla, mukaan lukien kaikki Euroopan yhteisön ja Euroopan unionin varat ja vastuut sekä arkistot, siirtyvät Euroopan unionille.

Ensimmäisessä kohdassa mainittujen perussopimusten ja säädösten nojalla hyväksytyt unionin toimielinten säännökset jäävät voimaan perustuslaista tehdyn sopimuksen liitteenä olevassa pöytäkirjassa määrättyin edellytyksin. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö pysyy edelleen unionin lainsäädännön tulkintalähteenä.

IV-3 artikla (ent. C artikla) Alueellinen soveltamisala

1. Perustuslaista tehtyä sopimusta sovelletaan Belgian kuningaskuntaan, Tanskan kuningaskuntaan, Saksan liittotasavaltaan, Helleenien tasavaltaan, Espanjan kuningaskuntaan, Ranskan tasavaltaan, Irlantiin, Italian tasavaltaan, Luxemburgin suurherttuakuntaan, Alankomaiden kuningaskuntaan, Itävallan tasavaltaan, Portugalin tasavaltaan, Suomen tasavaltaan, Ruotsin kuningaskuntaan, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan sekä

³ Valmistelukunta on sitä mieltä, että paras paikka tälle artiklalle olisi I osa.

2. Perustuslaista tehtyä sopimusta sovelletaan Ranskan merentakaisiin departementteihin, Azoreihin, Madeiraan ja Kanariansaariin III osan III-326 artiklan mukaisesti.
3. [EY:n perustamissopimuksen liitteessä II] lueteltuihin merentakaisiin maihin ja alueisiin sovelletaan perustuslaista tehdyn sopimuksen III osan IV osastossa määrättyä, assosiointia koskevaa erityissääntelyä.

Perustuslaista tehtyä sopimusta ei sovelleta niihin merentakaisiin maihin ja alueisiin, joilla on erityissuhteet Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja joita ei ole mainitussa luettelossa.

4. Perustuslaista tehtyä sopimusta sovelletaan niihin Euroopassa sijaitseviin alueisiin, joiden suhteista ulkovaltoihin huolehtii jäsenvaltio.
5. Perustuslaista tehtyä sopimusta sovelletaan Ahvenanmaahan Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymishdoista tehtyyn asiakirjaan liitetyn pöytäkirjan N:o 2 määräysten mukaisesti.
6. Poiketen siitä, mitä edellä olevissa kohdissa määrätään, noudatetaan seuraavaa:
 - a) Perustuslaista tehtyä sopimusta ei sovelleta Färsaariin.
 - b) Perustuslaista tehtyä sopimusta ei sovelleta Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluviin alueisiin Kyproksessa.
 - c) Perustuslaista tehtyä sopimusta sovelletaan Kanaalisaariin ja Mansaareen vain siltä osin kuin uusien jäsenvaltioiden liittymisestä Euroopan talousyhteisöön ja Euroopan atomienergiayhteisöön 22 päivänä tammikuuta 1972 allekirjoitetussa sopimuksessa tarkoitetun mainittuja saaria koskevan sääntelyn toteuttamisen turvaamiseksi on tarpeen.

IV-4 artikla (ent. D artikla) Alueelliset liitot

Perustuslaista tehty sopimus ei ole esteenä Belgian ja Luxemburgin eikä Belgian, Luxemburgin ja Alankomaiden välisen alueellisen liiton olemassaololle ja toteuttamiselle siltä osin kuin näiden alueellisten liittojen tavoitteita ei saavuteta kyseistä sopimusta soveltamalla.

IV-5 artikla (ent. E artikla) Pöytäkirjat

Tähän sopimukseen liitetyt pöytäkirjat ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

IV-6 artikla (ent. F artikla) Perustuslaista tehdyn sopimuksen tarkistusmenettely

1. Jäsenvaltion hallitus, Euroopan parlamentti tai komissio voi tehdä ministerinneuvostolle ehdotuksia perustuslaista tehdyn sopimuksen tarkistamiseksi. Nämä ehdotukset annetaan tiedoksi jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille.

2. Jos Eurooppa-neuvosto Euroopan parlamenttia ja komissiota kuultuaan tekee yksinkertaisella enemmistöllä myönteisen päätöksen ehdotettujen muutosten käsittelemisestä, Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja kutsuu koolle valmistelukunnan, joka koostuu jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien, jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiesten sekä Euroopan parlamentin ja komission edustajista. Myös Euroopan keskuspankkia kuullaan, jos kyse on toimielimiä koskevista muutoksista raha-asiain alalla. Eurooppa-neuvosto voi päättää yksinkertaisella enemmistöllä, **Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan**, olla kutsumatta valmistelukuntaa koolle, jos kyse on muutoksista, joiden laajuus ei sitä edellytä. Tällöin Eurooppa-neuvosto antaa valtuutuksen jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssille.

Valmistelukunta tarkastelee tarkistusehdotuksia ja antaa yksimielisesti suosituksen 3 kohdassa tarkoitettulle jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssille.

3. Ministerineuvoston puheenjohtaja kutsuu jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin koolle hyväksymään yhteisellä sopimuksella perustuslaista tehtyyn sopimukseen tehtävät muutokset.

Muutokset tulevat voimaan, kun kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet ne valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

4. Jos kahden vuoden kuluttua perustuslaista tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen allekirjoittamisesta neljä viidesosaa jäsenvaltioista on ratifioinut kyseisen sopimuksen ja yhdellä tai useammalla jäsenvaltiolla on ollut vaikeuksia ratifioinnissa, Eurooppa-neuvosto ottaa asian käsiteltäväkseen.

IV-7 artikla (ent. G artikla)

Perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksyminen, ratifiointi ja voimaantulo

1. Korkeat sopimuspuolet ratifioivat perustuslaista tehdyn sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Ratifioimiskirjat talletetaan Italian tasavallan hallituksen huostaan.

2. Perustuslaista tehty sopimus tulee voimaan ... päivänä ...kuuta ..., jos kaikki ratifioimiskirjat on talletettu siihen mennessä, tai muussa tapauksessa viimeisen ratifioimiskirjan tallettamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä.

IV-8 artikla (ent. H artikla)

Voimassaoloaika

Perustuslaista tehty sopimus on tehty rajoittamattomaksi ajaksi.

IV-9 artikla (ent. I artikla)
Kielet⁴

Perustuslaista tehty sopimus, joka on laadittu yhtenä kappaleena englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, portugalil, ranskan, ruotsin, saksan, suomen, tanskan, [latvian, liettuan, maltan, puolan, slovakian, sloveenin, tšekin, unkarin ja viron] kielellä, ja jonka jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen, talletetaan Italian tasavallan hallituksen arkistoon, ja tämä hallitus toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen siitä muiden allekirjoittajavaltioiden hallituksille.

* *

*

⁴ Tätä artiklaa on mukautettava liittymisasiakirjan mukaisesti.

Perustuslaista tehdyn sopimuksen allekirjoittamista koskevaan päätösasiakirjaan liitettävä julistus

Jos kahden vuoden kuluttua perustuslaista tehdyn sopimuksen allekirjoittamisesta neljä viidesosaa jäsenvaltioista on ratifioinut kyseisen sopimuksen ja yhdellä tai useammalla jäsenvaltiolla on ilmennyt vaikeuksia ratifioida sopimus, Eurooppa-neuvosto ottaa asian käsiteltäväkseen.